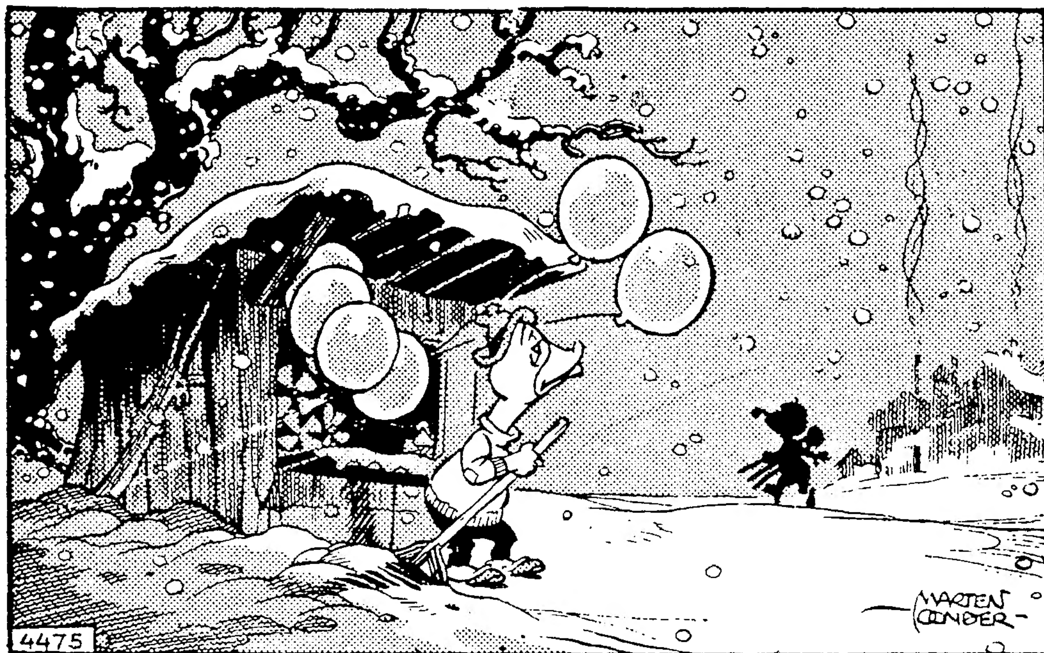
TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

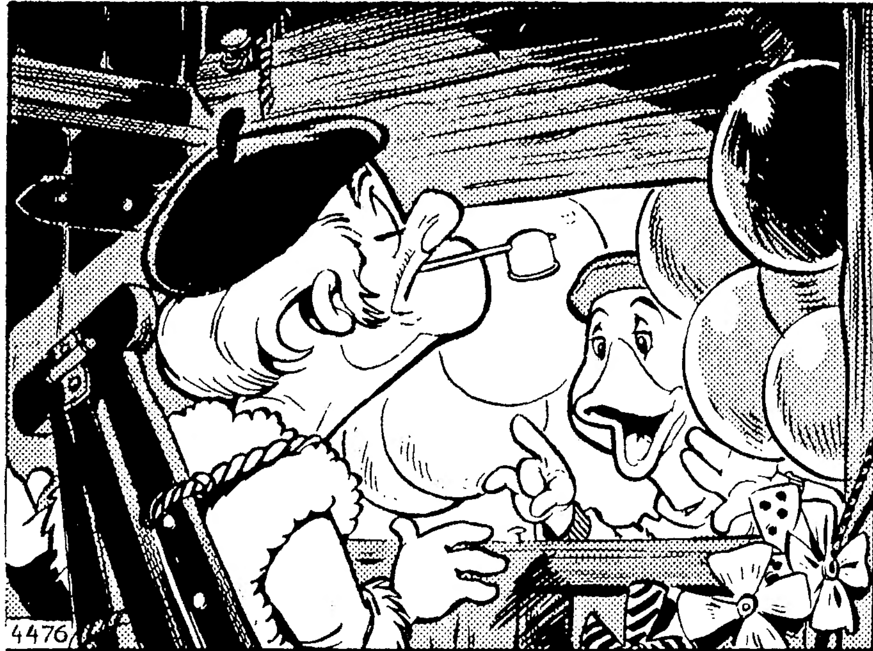
4475 Het was winter geworden. Natte sneeuwvlokken daalden op Rommeldam neer en een koude Noordooster gierde rond de buitenwijken. Enige maanden geleden placht de burgerij zich hier met radio's en knalfietsjes langs de wegkanten te vertreden, doch nu was de omgeving geheel verlaten en slechts een eenzame kraam herinnerde aan die gezellige tijden. Het was een houten keetje waarin ballonnetjes, molentjes en schepjes tegen billijke prijzen verkrijgbaar waren. Doch de koopwaar fladderde troosteloos in de wind en klanten waren in geen velden of wegen te zien. Het valt dan ook te begrijpen, dat de ondernemer, een zekere Wammes Waggel, wat bedrukt naar de verkilde natuur stond te kijken.
Om omstreeks kwart voor drie veranderde het uitzicht echter. Er naderde een wandelaar, die een ezel en een schilderdoos op de rug droeg en die in het voorbijgaan de pas wat inhield om een blik op de besneeuwde nering te werpen. ,,Wat zal het zijn?'' vroeg Wammes hoopvol. ,,Badartikelen? Zonnebrandolie? Ik heb alles hoor!''

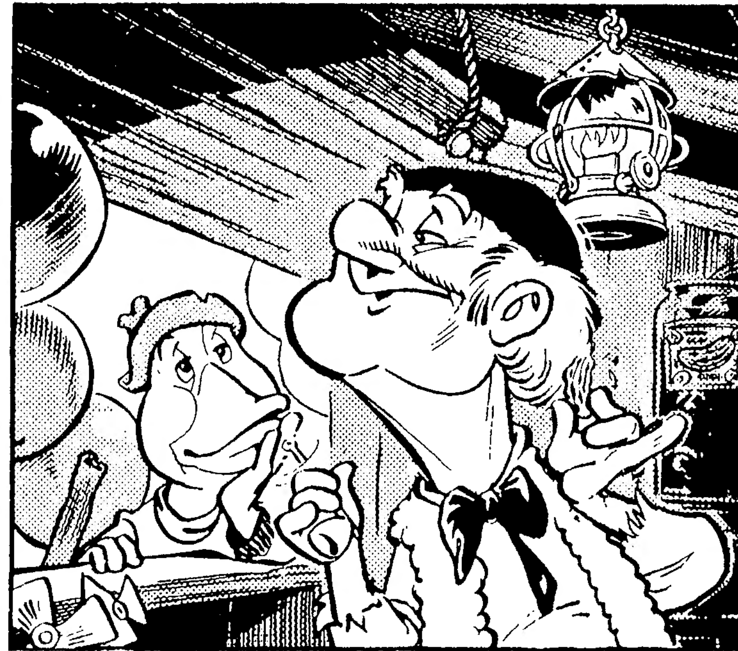
De wandelaar, in wie oplettende lezertjes zeker de schilder Terpen Tijn zullen hebben herkend, schudde echter het hoofd en nu werd Waggel echt bedroefd.
,,De zaak loopt helemaal niet nu,'' verklaarde de kunstenaar. ,,Als de tijd verloopt verzet men de eh... dinges, makker! Je moet wat anders gaan doen.''
,,Zou het?'' vroeg de ondernemer. ,,Wat dan?''
,,Waarom word je geen schilder?'' stelde Terpen Tijn voor. ,,Je hebt een héél abstracte aanpak. Voor jou zit er altijd een boterham in, wed ik.''

940315

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

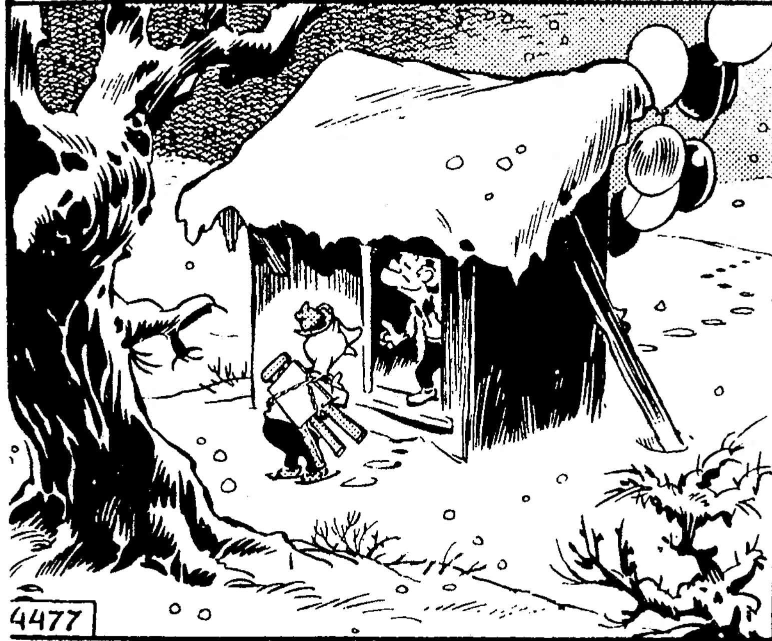

4476 De schilder Tijn aarzelde even. Toen opende hij de deur die naar het inwendige van de kraam leidde en trad binnen.
„Badartikelen", prevelde hij. „Dat vibreert. Een abstracte aanpak van de eh... dinges."
Wammes Waggel schoof de ballonnetjes en de schepnetjes wat terzijde en stak het hoofd door de verkoopopening.
„Wat is abstract?" vroeg hij.
„ Goed zo", riep de kunstenaar uit. „Je bent leergierig! Zo kom je er wel. Zijn die augurken van jou? Goed, kom binnen, dan zal ik je een paar lessen geven."
Hij zette zijn ezel uit, greep een handvol augurken uit de fles en begon knappend te kauwen.
„Abstract is de, binnenkant van de bolle materie", verklaarde hij toen de ondernemer leergierig binnentrad. „Ga zitten makker en grijp de tubes."
Nu, dat liet Wammes zich geen twee keer zeggen. Hij greep in de schilderkist en al spoedig zat hij genietend met de verf te knoeien.
„Hihi, dit is enigjes", meende hij. „Geef me nou eens les? Zal ik de ballonnen na gaan tekenen?"
„Aan m'n zolen", riep de schilder rillend uit. „Daar zit geen brood in. Je moet niet schilderen wat je ziet maar wat je voelt! Je moet je bolle kop binnenste buiten keren, makker!"

„Dat wordt een reuze vieze boel", zei de student bezorgd. Maar zijn leermeester stelde hem gerust.
„Ik weet het goed gemaakt", stelde hij voor. „Ik zal jou de verf leren kneden totdat de slierten lillend op het doek gonzen. En dan ruilen we. Ik deze kraam en jij de ezel met de verf."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

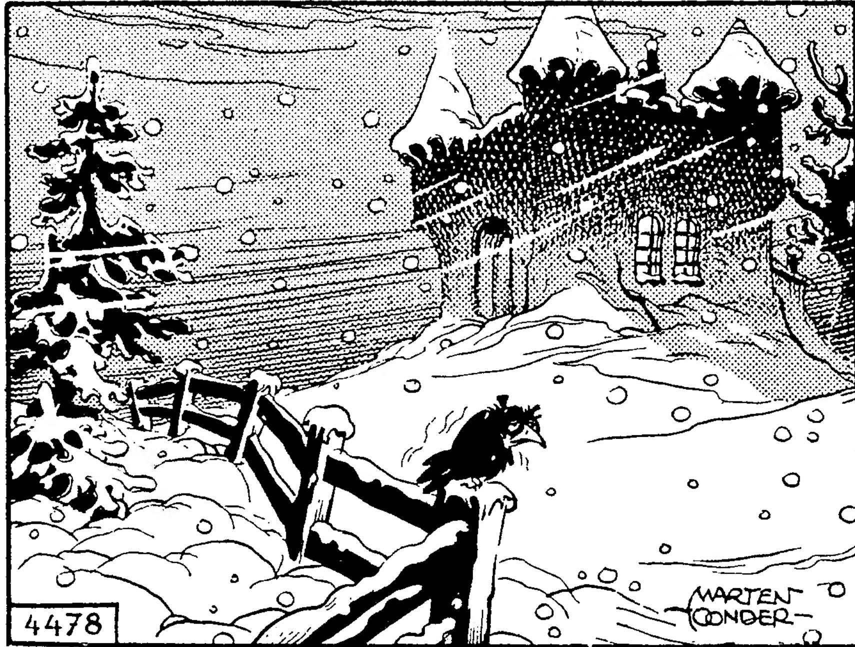

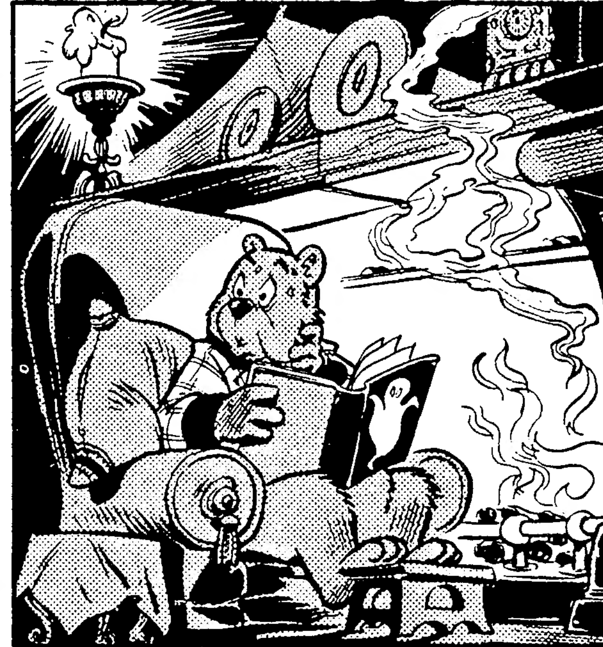

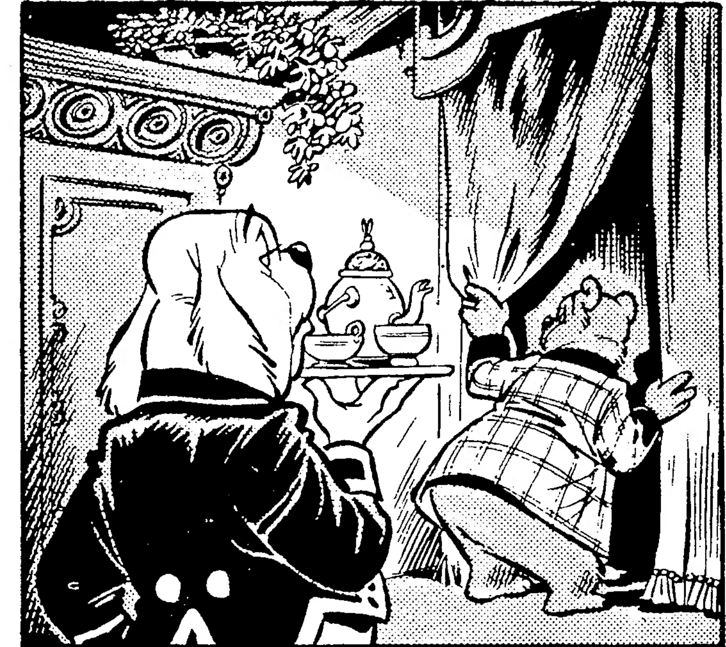
4477 Wammes Waggel besloot zijn kraam te ruilen tegen het schildergerei van Terpen Tijn en een uur lang volgde hij oplettend de lessen van de grote kunstenaar. Te kwart over vier opende deze echter de achterdeur van het optrekje. „Je bent volleerd, makker, " sprak hij, zijn leerling in de sneeuwjacht duwend. „Denk er om, dat je tubes raketten zijn die de verf donderend tegen het linnen laten daveren."
„Hihihi, wat enigjes," zei Wammes. „Maar wat moet ik nu schilderen, zeg?"
„Schilder nooit wat je ziet," besloot de meester. „Druk uit wat je voelt, dan zul je het ver brengen."
Met deze woorden keerde hij de ander de rug toe en begon de koopwaar in de tent te duwen. Daarna sloot hij het luik en bevestigde er een papiertje op.
„Gedurende de winter gesloten wegens winterslaap" stond daarop geschreven. Tenslotte verdween hij in het inwendige om het zich op de ballonnen gemakkelijk te maken en nu lag de vlakte weer verlaten in de gure wind.
De jonge schilder Waggel bewoog er zich eenzaam over voort. De Noordooster sneed hem door de rafelige trui, de ezel en de schildersdoos belemmerden hem in het gaan en na een poosje kreeg hij het vreselijk koud.
„Ik v-voel een g-gevoel," prevelde de artist klappertandend. En omdat hij goed had opgelet begreep hij, dat de tijd rijp was voor het maken van een kunstwerk. Hij stelde dus zijn ezel op, opende de kist en greep enige tubes. De sneeuwstorm loeide over de heuvels en rukte aan de kunstenaar, maar deze liet zich niet afleiden. Met verstijfde vingers begon hij zijn gevoel uit te drukken. We zullen spoedig zien tot welke vreemde dingen dit leidde.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

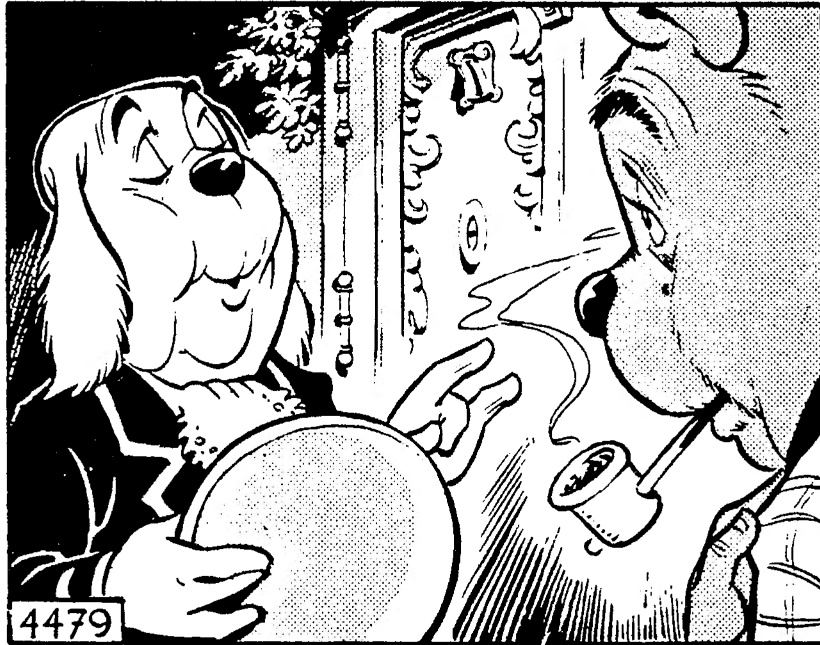

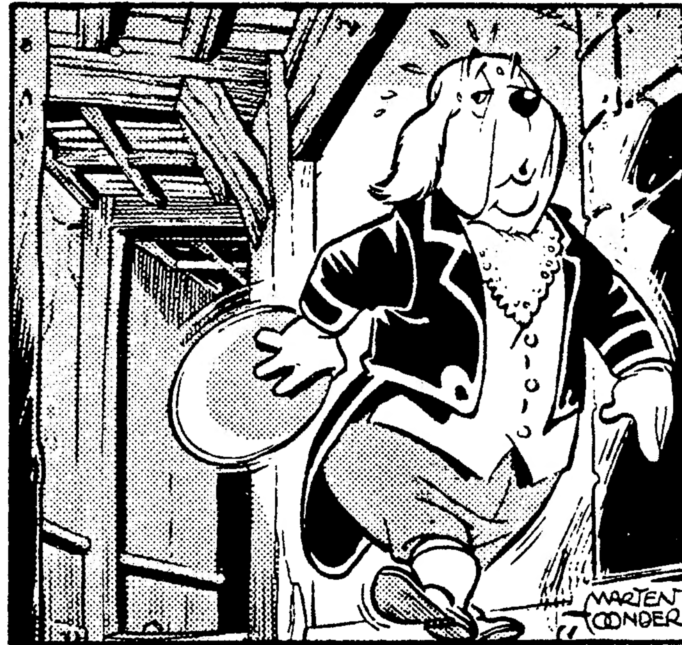

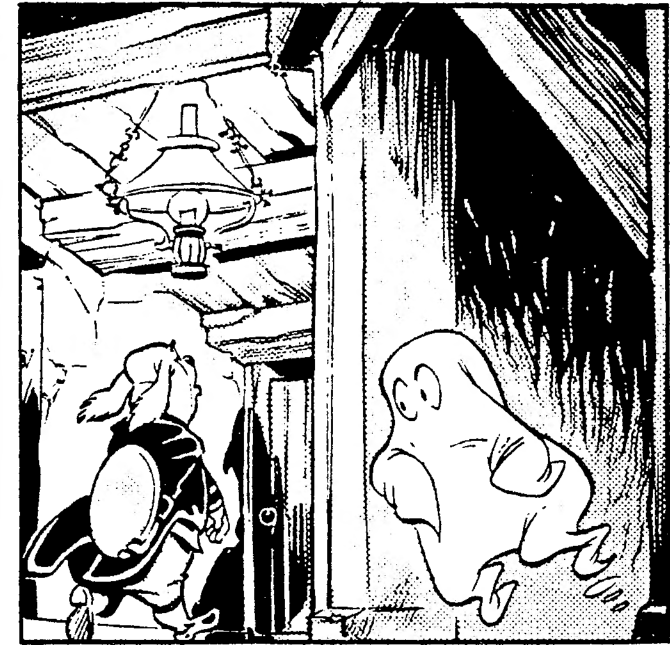
4478 De schemering viel vroeg die dag - en terwijl de sneeuwvlokken de zwarte grond bedekten bulderde een akelige storm om de torens van Bommelstein.
Heer Ollie had reeds vroeg de lichten ontstoken en de gordijnen dicht gedaan om het woeden van de elementen buiten te sluiten. Nu zat hij aan de haard een boek te lezen. Maar het viel hem zwaar om zich in het geschrevene te verdiepen.
,,Dit is geen goed verhaal,'' prevelde hij terwijl hij onrustig om zich heen keek. ,,Mijn goede vader zei altijd: Ollie, jongen, griezelige verhalen zijn niet goed voor een gevoelige knaap als jij. Begin er niet aan. Ach, had ik maar beter naar hem geluisterd...''
Op dat moment sloeg de wind huilend in de schoorsteen en heer Bommel legde rillend zijn lectuur ter zijde om op te staan.
,,Eigenlijk is deze kamer slecht verlicht'', hernam hij. ,,Al die donkere hoeken bevallen me niets. Een heer van mijn stand zou meer aan lichtspreiding moeten doen...''
Zo mompelende bewoog hij zich behoedzaam naar het venster — en Joost, die juist met de thee binnentrad, bleef vol verbazing staan.
,, Zoekt u iets, heer Olivier?'' vroeg hij.
,,Iets z-zoeken?'' herhaalde heer Ollie, ,,h-hoezo?''
Hij stiet een gemaakt lachtje uit en liet het gordijn terugvallen. ,,Nee'', sprak hij.,,Ik zoek niets. Maar ik bedacht net, hoe gemakkelijk zich hier iets zou kunnen verschuilen. Iets engs, als je begrijpt wat ik bedoel. Het gordijn bewoog...''
,,Dat is tocht,'' verklaarde de bediende glimlachend. ,,Er staat een sterke wind, als ik zo vrij mag zijn.''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4479 ,,We hebben niet genoeg licht'', sprak heer Ollie. ,,Overal zijn donkere hoeken in dit huis — en hoe gemakkelijk kan iets zich daar niet verschuilen. Iets engs, als je begrijpt wat ik bedoel.''

,,Ja, ja'', zei Joost met een meewarig lachje. ,,Dat is de angst, heer Olivier. Iedereen weet, dat er niets engs bestaat. Maar men is soms bang voor zijn eigen schaduw, met uw welnemen.''

,,Hm'', hernam heer Bommel...

Hij fronste de wenkbrauwen en even scheen het dat hij de vrijpostige knecht terecht wilde wijzen. Hij zweeg echter verder, zodat Joost zich glimlachend naar de keuken begaf. Doch de gang was vol duistere schaduwen en de stormwind vulde het gebouw met een kille tocht, die fluitend om de hoeken gierde.

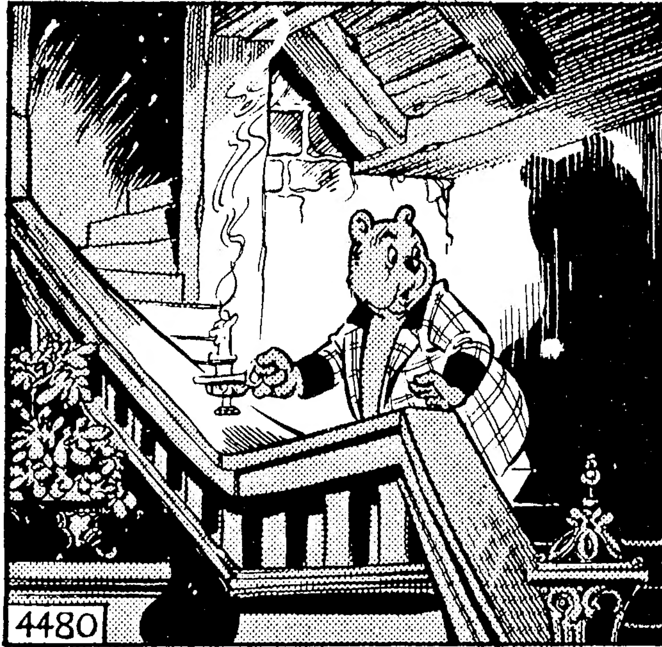
,,Die angst is kinderachtig'', prevelde de bediende betrekkend. ,,Bommelstein is aan de holle kant, die vrijheid wil ik nemen. En een extra lampje hier en daar zou meer huiselijkheid geven. Maar voor angst is geen enkele reden. Werkelijk niet...''

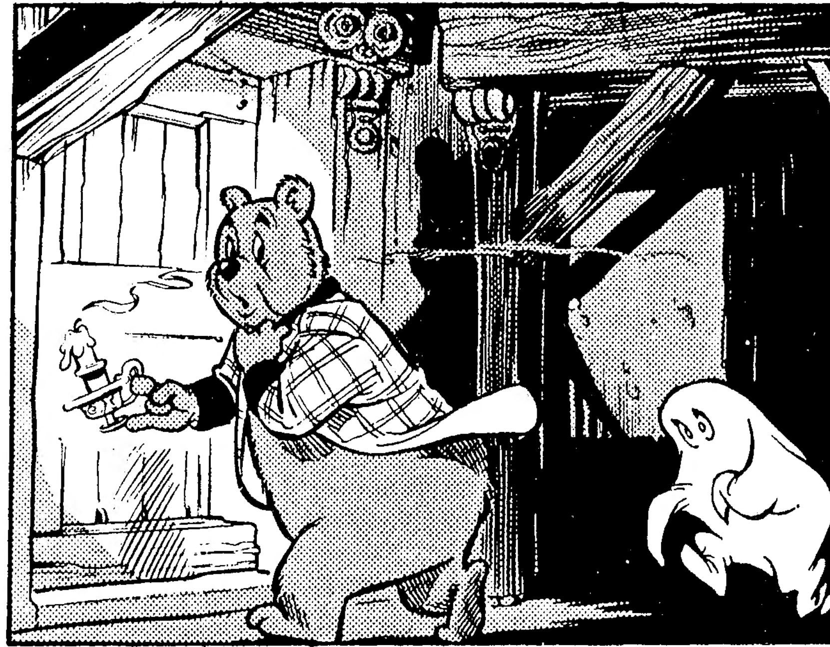
Hij passeerde een zijgang en terwijl hij uit zijn ooghoeken in de duisternis gluurde hield hij even de pas in. Doch toen rechtte hij de schouders en stapte vastberaden op de keuken af.

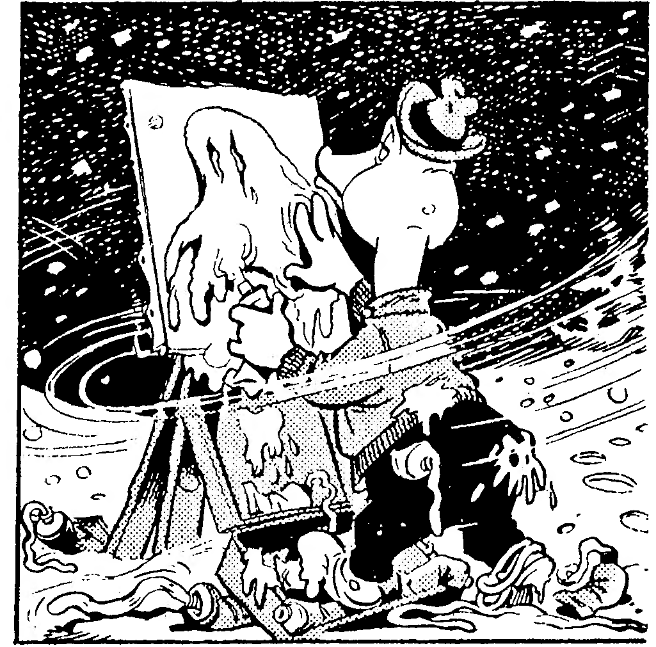
,,Men is bang voor de toekomst, dàt is het'', hernam hij. ,,Men denkt, dat het ongeluk op de loer ligt, als ik me zo mag uitdrukken. Het is allemaal erg kinderachtig. Maar toch... Soms heeft men het gevoel, dat men bij zo'n hoek wordt gadegeslagen. En als men dan kijkt is er niets te zien. Het flitst altijd net weg. Dat drukt de levensvreugde, wanneer ik zo vrij mag zijn. Als volwassene met onderscheidingsvermogen weet ik natuurlijk, dat het onzin is. Maar toch...''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4480 Heer Bommel ging tijdig naar bed die avond. Hij betrad de gang, luisterde beklemd naar het doffe gejoel van de wind en keek met afkeer naar de schaduwen die de hoeken vulden. Hoofdschuddend ging hij terug om een kandelaar te halen.

„Joost heeft gemakkelijk praten", prevelde hij, opnieuw naar buiten komend. „Hij meent het goed; maar hij is een eenvoudig iemand die het fijnere zieleleven van een heer mist. Reeds als knaap toonde ik de overgevoeligheid, die ons Bommels anders maakt dan anderen...

Behoedzaam begon hij de trap te beklimmen, doch halverwege bleef hij staan en keek om zich heen.

„Het is toch gek", hernam hij. „Soms heb ik het gevoel, dat ik gevolgd word, maar er is nooit iets te zien. Het is onzin, natuurlijk; men is gewoon maar bang voor zijn eigen schaduw, dàt is het."

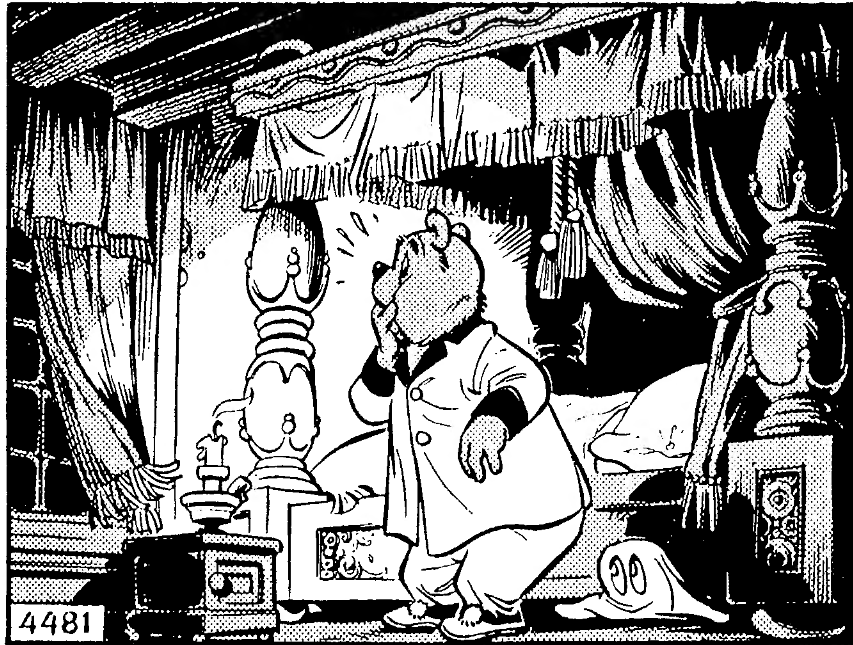
Hij haalde de schouders op en haastte zich bedremmeld de gang in die naar zijn slaapvertrek leidde.

Buiten, waar de sneeuwstorm in volle gang was, stond de jonge schilder Waggel verkleumd op een heuveltje en drukte de verf uit zijn tubes.

„D-de pl-plaat is vol", sprak hij klappertandend. „G-gelukkig maar. Ik had nooit gedacht, dat verven zo'n koud werkje was. Niks enig, hoor. Ik heb gewoon geen gevoel meer. Maar dat komt natuurlijk omdat ik al mijn gevoel heb uitgedrukt, zoals Terpen Tijn zei. Nou, het is best een leuk poppetje geworden."

TOM POES

Door Marten Toonder

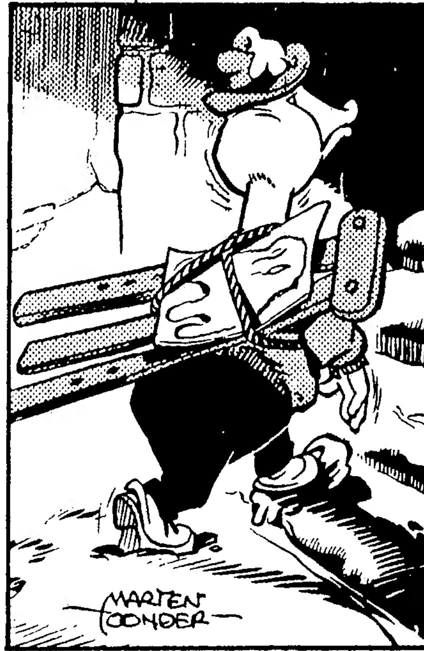

4481 Heer Bommel hulde zich in zijn pyjama en keek huiverend naar de gordijnen die zich in de tocht heen en weer bewogen. Buiten huilde de storm om de tinnen van zijn woning en de sneeuw ritselde tegen het venster.
„Maar hier binnen is het ook niet alles", prevelde heer Ollie. „Een eenzaam heer heeft veel te lijden van de koude en de duisternis in dit jaargetijde. Al die donkere plekken moet hij alleen dragen — en het enige is om vlug onder de wol te gaan; morgen is alles misschien weer anders..."
Hij trad op het bed toe en sloeg de dekens terzijde. Maar alvorens er in te kruipen bukte hij zich om een blik onder de legerstede te werpen, zoals de laatste tijd zijn gewoonte was. Hij had bedacht hoe licht zich daar iets zou kunnen verbergen en dit denkbeeld hield hem dikwijls uit de slaap. Maar er was natuurlijk nooit iets te zien.
„Bah", mompelde heer Bommel klappertandend, „men is bang voor zijn eigen schaduw, dàt is het. En ik heb het koud..."
Nu was hij niet de enige, die daar last van had. Ook de jonge schilder Waggel, die zich niet ver vandaar aan zijn kunst overgaf, had het koud.
Zijn verstijfde vingers lieten de laatste verftube die hij op het doek had uitgedrukt in de sneeuw vallen.
„Ik voel helemaal geen gevoel meer", sprak hij tot zichzelf. „Gek hè? Dat komt natuurlijk omdat ik mijn gevoel heb uitgedrukt, net als Terpen Tijn zei. En als je het uitdrukt zit het niet meer in je. Maar het is niks enig hoor, je wordt er reuze stijf en bibberig van. En ik zou nu best een glaasje anijsmelk lusten."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

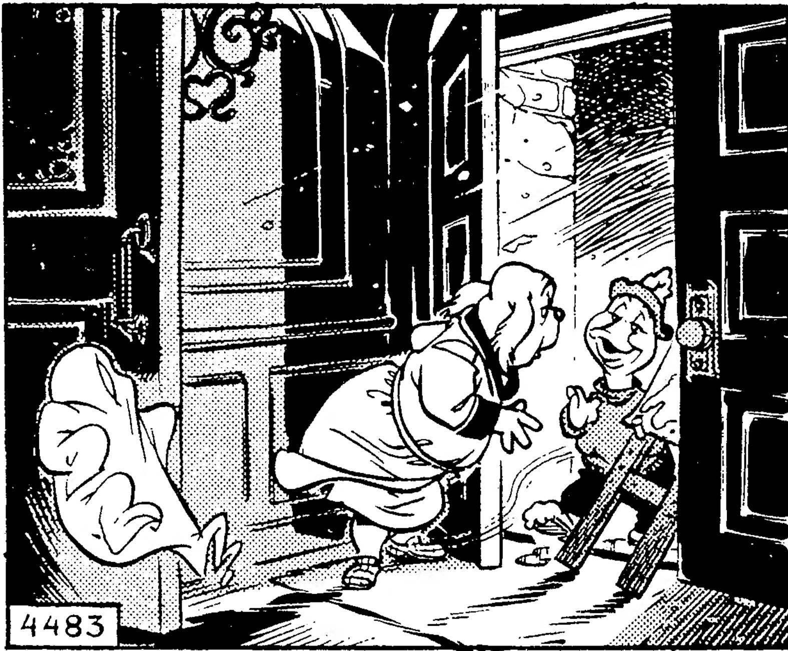

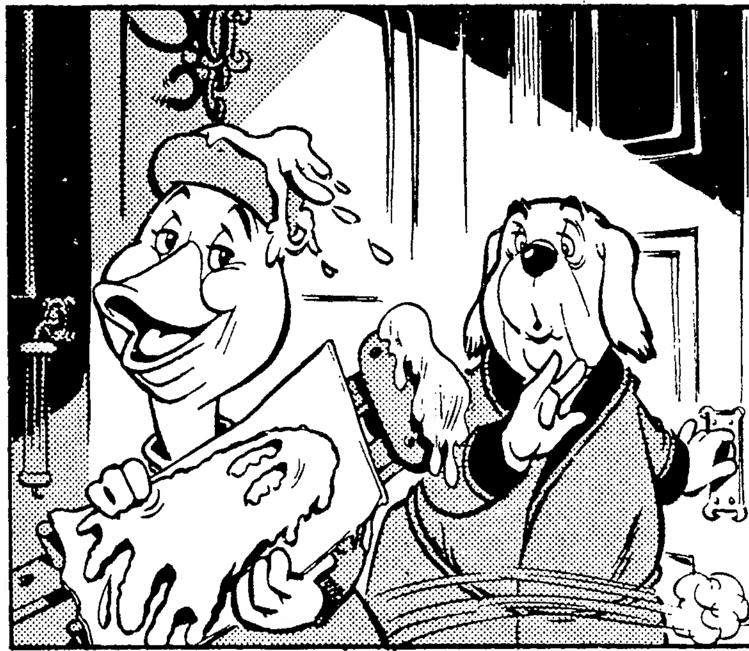
4482 Wammes Waggel bevestigde zijn kunstwerk met een eindje touw aan de ezel en schopte de schilderkist naast de lege tubes in een sneeuwhoop.
„Alles is op", sprak hij klappertandend tot zichzelf. „Wat moet ik nu verder doen? Ik heb mijn hele schildergerei op dit schilderij uitgedrukt; reuze duur, hoor. Maar Terpen Tijn zei, dat ik er veel geld voor kan krijgen — dat moet ik dan maar gaan proberen. Want ik zou best een glaasje anijsmelk lusten."
Zo sprekende sjorde de kunstenaar de driepoot op zijn rug en begon door de sneeuw te stappen. Gelukkig was de storm een beetje gaan liggen. De maansikkel scheen door de jagende wolken en verlichtte het oude bouwwerk, dat in de verte op een heuvel lag, met een bleek schijnsel. „Daar woont Bommel", stelde Wammes vast. „Die moet het portret maar kopen, want hij heeft reuze veel geld — en dan hoef ik er niet zo ver mee te sjouwen."
Door deze gedachte bezield beklom hij de stoep en schelde aan. Het is te begrijpen, dat het forse gebel enige opschudding in het slapende slot teweeg bracht. Want de heer des huizes was niet gewend op dit uur van de nacht schilderijen aan de deur te kopen en hij stak dan ook bekommerd het hoofd om de slaapkamerdeur.

„Joost!" riep hij klagelijk. „Daar is iemand! Doe toch open, Joost! Wie weet wat er aan de hand is!"
„Ik ga al, heer Olivier", prevelde de knecht, die zich met grote tegenzin door de donkere gang repte. „Het zal wel niet veel goeds zijn. Ik heb een akelig gevoel, met uw welnemen."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4483 Joost schoof de grendels terug en opende behoedzaam de buitendeur. Een kille wind gierde naar binnen en een met verf besmeurde ezel werd over de drempel geschoven. „Hallo zeg", sprak de late bezoeker. „Ik kom een schilderij verkopen." De gevoelens van de trouwe bediende laten zich moeilijk beschrijven. „W-wat v-verkopen?" stamelde hij verblekend.

„Een schilderij", herhaalde de kunstenaar. „Ik heb mij er op uitgedrukt en nu moet ik geld hebben, want ik heb trek in anijsmelk."

„Deze brutaliteit gaat te ver, als u mij toestaat", zei de knecht, die zich in de frisse bries snel herstelde. „Ik koop geen schilderwerk aan de deur — en zeker niet op dit uur van de nacht."

„O, hihihi", hernam Waggel, „ik wilde het ook niet aan jou verkopen, hoor. Het is voor Bommel. Kijk. Mooi hè?"

Met deze woorden keerde hij het kunstwerk in het licht en nu kreeg Joost een schok. Het was vreemd, maar de dikke massa verfklodders die het doek bedekten kwamen hem bekend voor en ze waren verbonden met een vage angst.

„D-dat lijkt op iets..." stamelde de bediende. „Iets engs, als ik mij zo mag uitdrukken."

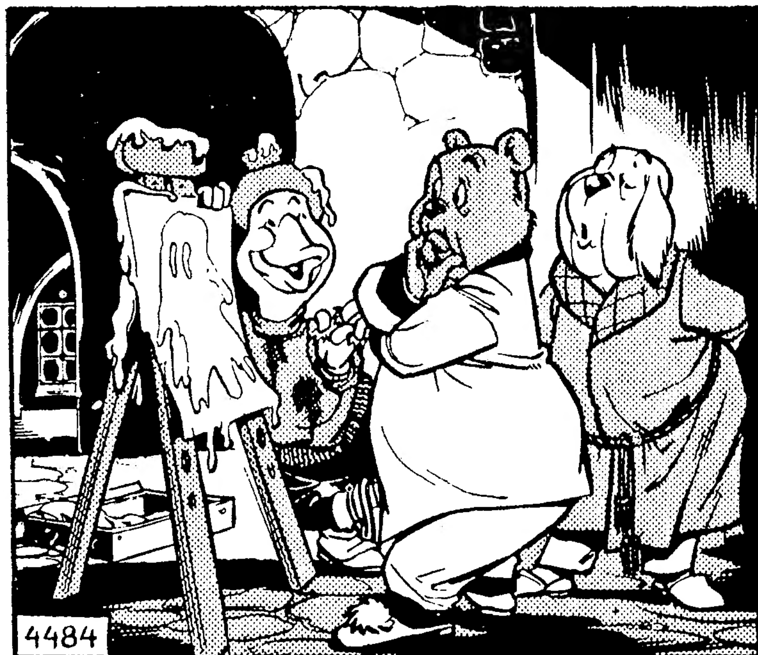
„Het lijkt nergens op, hoor", zei de schilder troostend. „Het is zo maar een uitgedrukt gevoel."

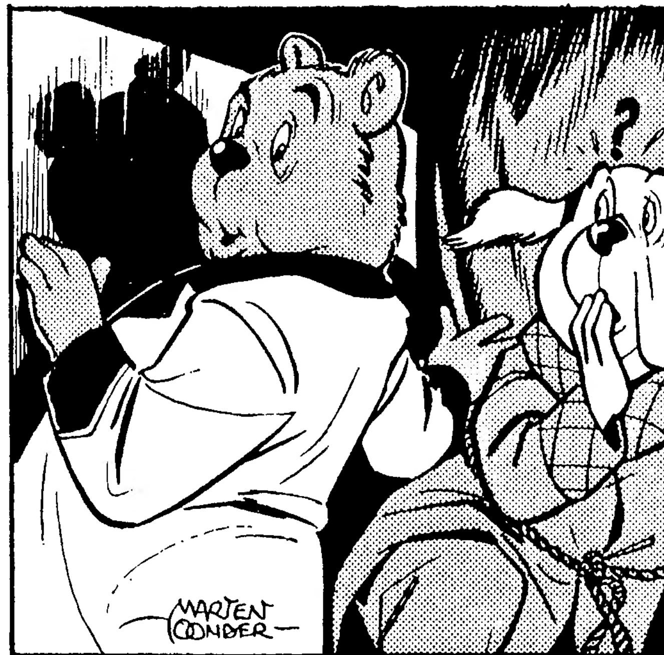
Met deze woorden stapte hij monter langs de verstarde knecht en wendde de schreden naar de grote kamer van Bommelstein. En voordat Joost geheel tot zichzelf was gekomen had Wammes de meubelen reeds op elkander gestapeld en terzijde geschoven om ruimte voor de ezel te maken.

„Dan kan je het beter zien", zo verklaarde hij tot heer Ollie, die op het lawaai naar beneden was gekomen.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

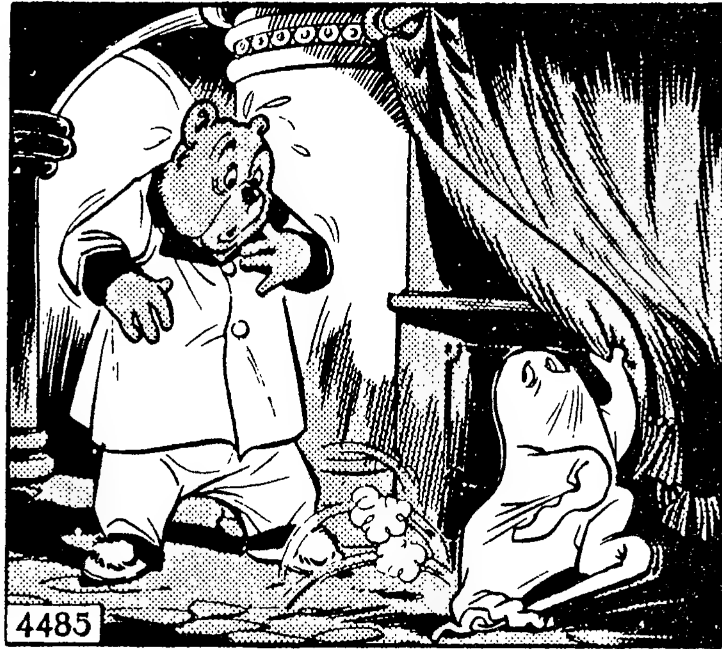

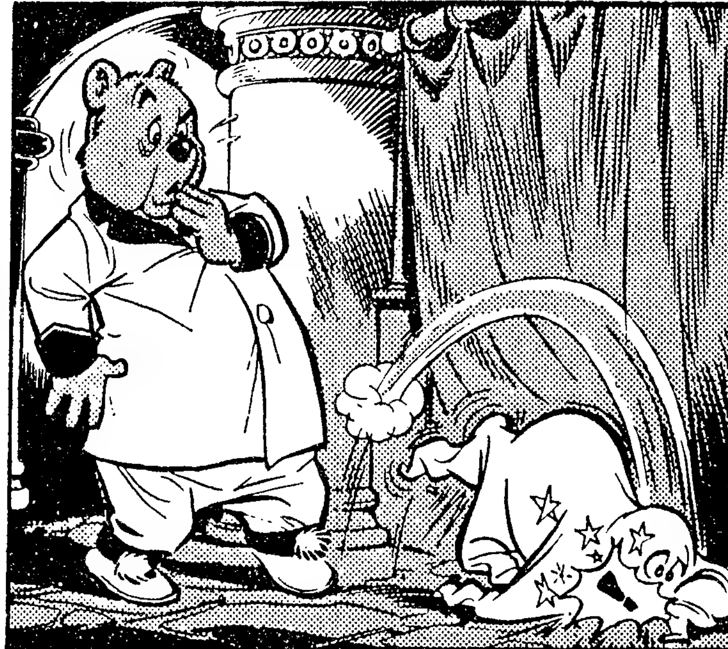
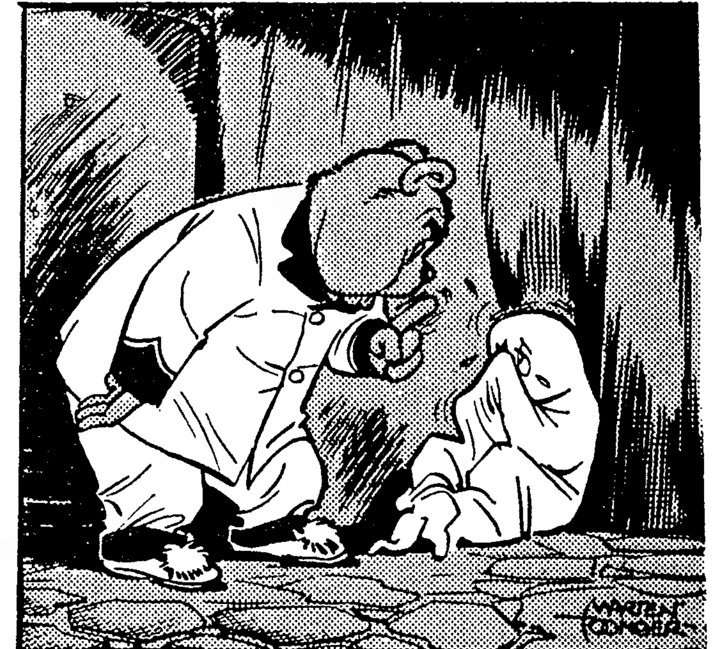

4484 Heer Bommel was danig uit zijn humeur over de nachtelijke storing. De volgende dag moest hij voor de Kleine Club een lezing houden over de vraag:
„Wat zal de toekomst ons brengen?"
En omdat dit lang geen eenvoudig onderwerp is had hij juist goed willen uitslapen om fris voor zijn gehoor te verschijnen. Nu trad hij met holle ogen de kamer binnen en staarde gramstorig naar de bende die schilder Waggel had aangericht.
„Wat betekend dit?" zo riep hij uit.
„Een schilderij", verklaarde Joost. „Deze figuur wil een stukje verkopen, als ik zo vrij mag zijn. Daar staat het."
Heer Ollie trad driftig op de ezel toe. Doch op het moment, dat hij een blik op het kunstwerk sloeg, zakte zijn woede.
„M-maar dat is..." prevelde hij ontdaan. „Ik bedoel... het is prulwerk, natuurlijk. Maar toch is het... hm."
„Het stelt niets voor", vulde de bediende aan. „Nieuwerwets geklodder, als ik mij zo mag uitdrukken."
„Zo heb ik mij ook uitgedrukt", gaf de schilder toe. „Ik zit vol verfvlekken!" „Toch doet het me iets", hernam heer Bommel zonder op de artist te letten. „Wanneer men goed kijkt lijkt het op een soort figuurtje..."
„Precies wat ik dacht", beaamde Joost. „Een raar soort figuurtje met uw welnemen, heer Olivier."
„Het is vreemd", vervolgde heer Ollie peinzend. „Ik bedoel: soms heb ik wel eens gedacht, dat ergens in een donkere hoek iets op me loerde. Onzin natuurlijk. Maar daar lijkt het op, als iemand begrijpt wat ik bedoel."
Zo sprekend trad hij een pasje terug om een daar hangend gordijn op te tillen. Met een hoge kreet sprong hij terug. Want achter het fluweel was een kleine, witte gestalte zichtbaar, die hem met ronde ogen aankeek.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

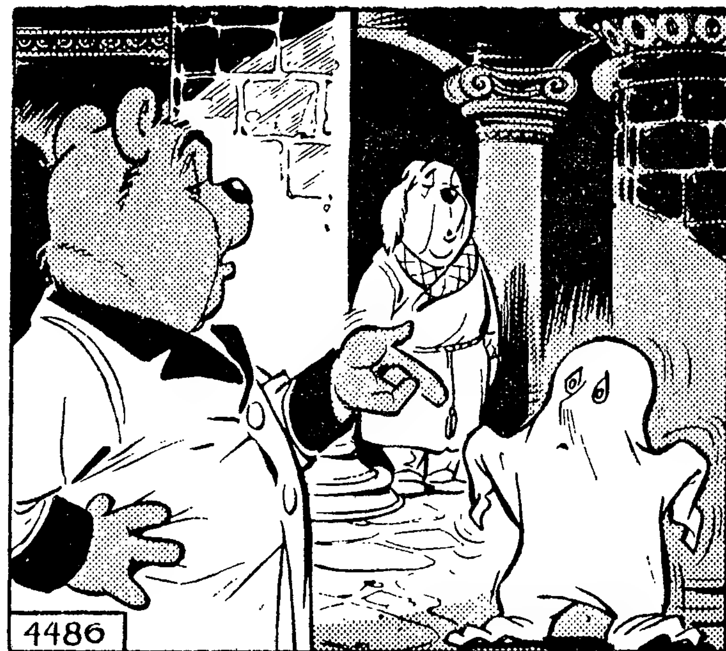

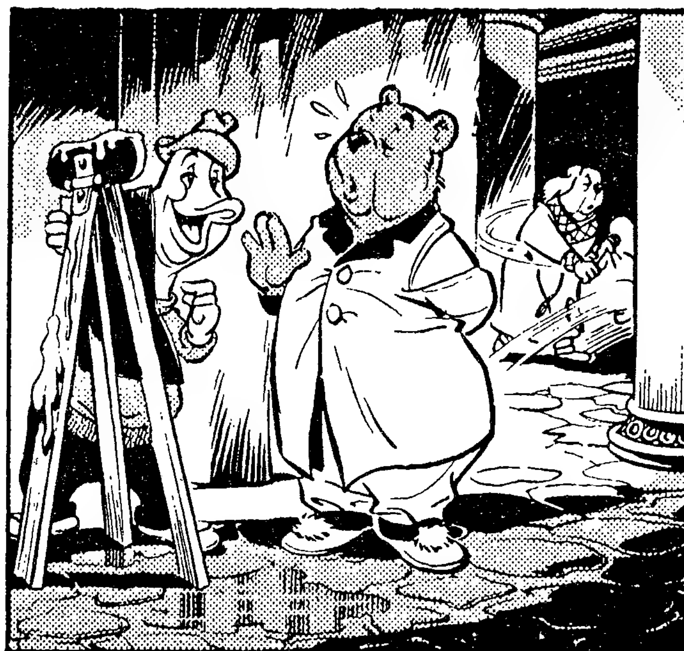
4485 Heer Bommel stond verstard naar de witte gestalte te kijken, die zo onverwacht van achter het gordijn te voorschijn was gekomen.
„Hij b-bestaat echt!" prevelde hij met bevende lippen. „D-dit is het engs, dat altijd in donkere hoeken zit te loeren. Als m-men begrijpt w-wat ik bedoel!"

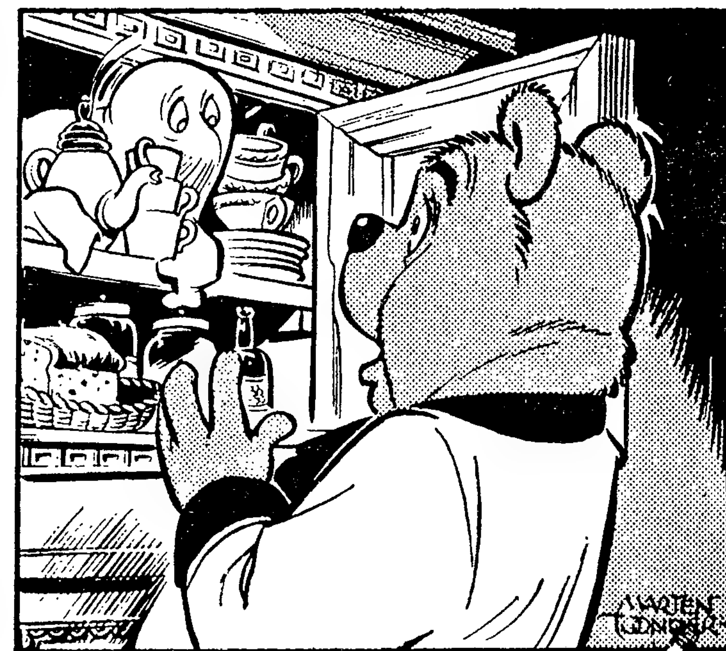
De onbekende bleef echter niet rustig staan luisteren. Het was duidelijk, dat hij even erg geschrokken was als heer Ollie — en met een fladderende beweging trachtte hij weg te springen. Maar zijn slappe ledematen zaten hem danig in de weg, zodat hij met een licht plofje op de grond viel.
Dit vertoon van onhandigheid stelde heer Bommel gerust.
„Hm", zei hij streng. „Wat bezielt je eigenlijk om achter de gordijnen van een heer te gluren? Ik heb je altijd al in de gaten gehad, maar dit is de eerste keer, dat ik je betrap! Wie ben je eigenlijk?"
Het vreemde figuurtje krabbelde wat overeind en barstte in een piepend geween uit. „Ik ben betrapt!" jammerde het. „Ik ben de snel-vlugge niks die alleen maar uit de hoekjes van de kijk-ogen bekijkt kan worden. En nu heeft de boos-bange mij gezien. Dat kan niet mogen!"
„Kom, kom", hernam heer Ollie, niet onvriendelijk. „Niet huilen, ik zal je geen kwaad doen. Maar dan moet je ophouden met dit gebrabbel en duidelijk zeggen, wat je hier eigenlijk zoekt."
Het ventje was echter ontroostbaar en snikte voort.
„Ik hoor niet in nu-vandaag", brabbelde het. „Ik ben de flits-gauwe niks van straks. Maar iemand heeft mij vastgelegd met stijf-stollende klodderverf — en nu ben ik bekijkbaar."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

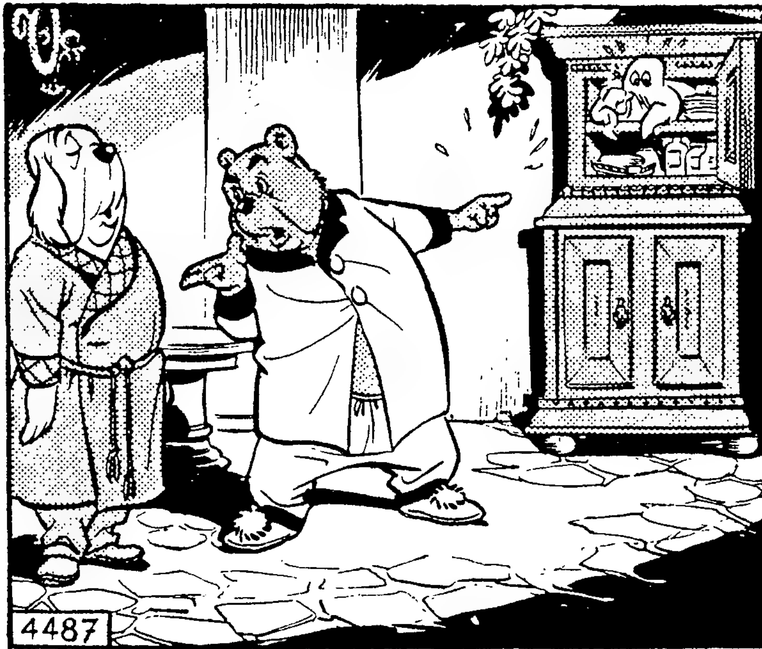

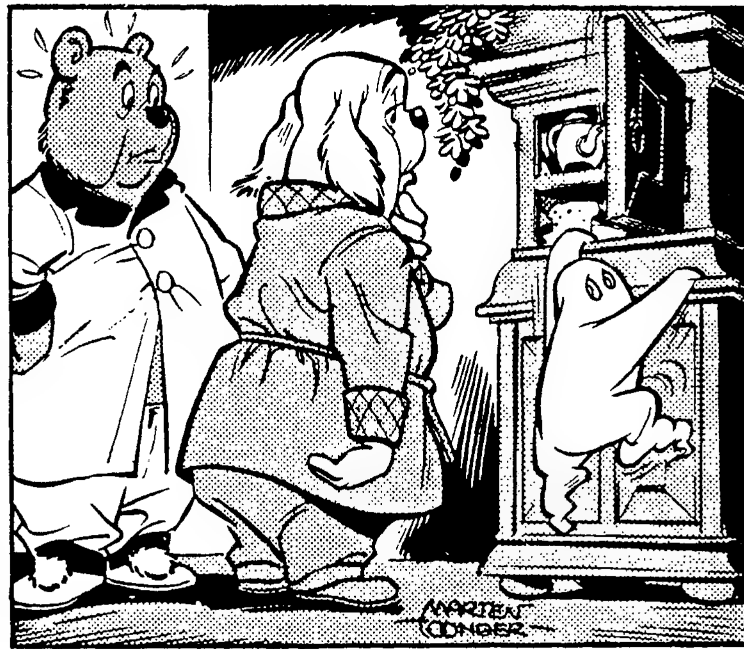

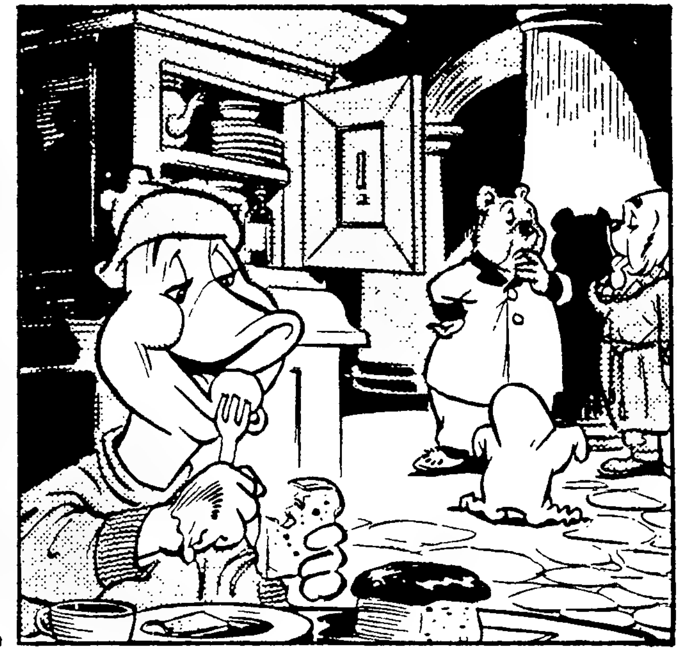
4486 Heer Bommel had zich van zijn eerste schrik hersteld en keek streng naar de vreemde indringer.
„Ik begrijp niets van je praatjes", sprak hij. „Maar je staat me niet aan. Je hoort hier niet!"
„Nee!" riep het ventje. „Ik hoor niet hier-nu. Ik hoor in straks. Maar ik sta in stijfstolsels op de driepoot — en daarom kan ik niet snel-vlug voort."
Heer Ollie zuchtte ongeduldig.
„Dat is gebrabbel", stelde hij vast. „Wie ben je eigenlijk? Wat is je naam?"
„Ik heb geen naam", zei het ventje schrikkend. „Ik ben de rappe niks!"
„Juist", hernam heer Bommel, „dat dacht ik al. Geen naam, hè? Dan ben je geen heer, jonge vriend! Joost, wil je deze... eh... deze niks de uitgang wijzen?"
„Met genoegen, als ik zo vrij mag zijn", sprak de bediende en hij voegde krachtig de daad bij het woord.
„Ziezo", vervolgde de gastheer. „Dat is één; nu de volgende. Wat moet dat stuk schilderwerk hier?"
De schilder Waggel, die zich bij de haard had teruggetrokken om warm te worden, trad opgewekt Tom Poes nader.
„O, dat moet je kopen", verklaarde hij. „Ik heb het vannacht uitgedrukt. Reuze koud, hoor. En nu moet ik geld hebben, want ik heb trek in anijsmelk."
„Kopen?" herhaalde heer Ollie vol walging. „Dat kladwerk? Ik denk er niet over."
Het gelaat van de kunstenaar betrok en omdat er bovendien net een windvlaag om het huis gierde voelde heer Bommel zijn zachtere gevoelens bovenkomen.
„Hm", hernam hij goedig, „je mag hier wel overnachten. En ik zal je ook wat te eten geven."
Zo sprekende opende hij een provisiekast die daar stond — en toen schrok hij hevig.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

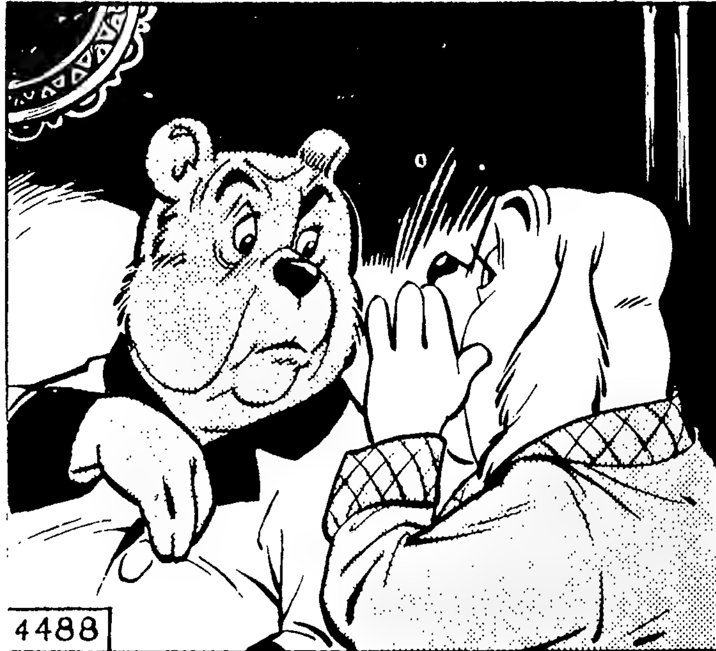

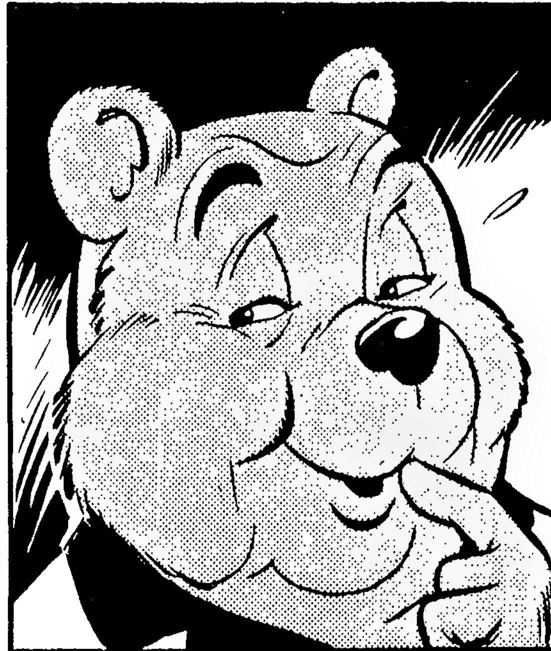
4487 Heer Bommel stond als door de donder getroffen in de kast te staren toen Joost weer binnenkwam. „Ik heb hem de deur gewezen, heer Olivier!" meldde hij voldaan.
„W-wie?" vroeg de huisheer op vreemd zachte toon.
„Die niks", verduidelijkte de knecht. „Die fladderfiguur, als ik mij zo mag uitdrukken."
„En wat is dit dan?" riep heer Ollie met plotselinge drift. „Hier zit hij! In mijn kast, achter de koffiekoppen."
Joost trad nader en staarde verblekend in het meubel.
„Hoe kan dat nu?" prevelde hij geheel ontdaan. „Ik heb hem krachtig in de sneeuw verwezen, met uw welnemen..."
Er viel een korte stilte, die verbroken werd doordat de vreemdeing zich uit de provisiekast liet glijden.
„Ik ben altijd immer overal", verklaarde hij met een piepstem. „Maar ik ben de rappe niks, die nooit gezien kan worden. Alleen hier ben ik bekijkbaar..."
Heer Bommel zakte wat in.
„B-bedoel je, dat je er altijd bent?" vroeg hij. „Altijd?"
„Immer altijd", bevestigde het ventje. „Maar ik mag niet bekijkt worden; dat kan niet mogen!"
„Wat een betreurenswaardige toestand", mompelde Joost.
„Dit is voor mij ook geen leukpret, hoor!" riep de niks boos. „Ik vind het net zo onfijn om gezien te worden als hij het vindt om mij te zien. Maar dat komt van de verfstofsels op de driepoot. Die hebben mij sloomgetraagd."

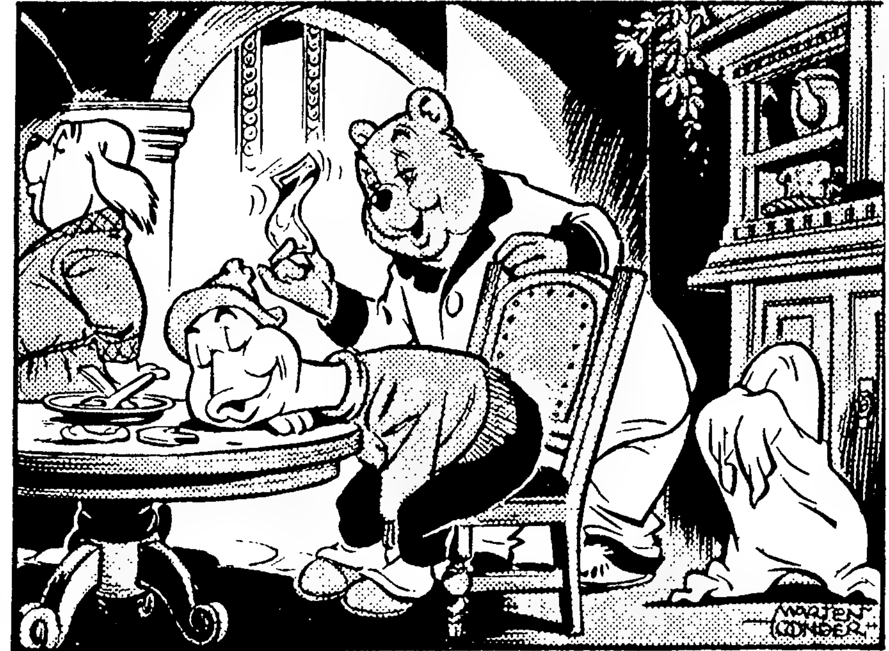
„Verfstolsels?" herhaalde heer Ollie.
Hij keek zoekend rond totdat hij het schilderstukje van de kunstenaar Waggel zag staan.
„Bedoel je dat schilderij?" vroeg hij.
„Schilderij, ja!" zei de vreemdeling. „Maak dat schilderij weg, bang-boze. Weg! Stuk kapot! Dan kan ik weer terug naar straks — en dan kan jij mij niet meer zien in nu."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4488 Het was een moeilijk geval met de vreemde niks en de denkrimpels op heer Ollies gelaat verrieden dat hij diep nadacht.

„Als dat schilderij dus weg is kan ik je niet meer zien", prevelde hij. „Hm, dat is wel een idee . . ."

„Excuseer, heer Olivier", fluisterde Joost. „We moeten dat schilderij niet vernietigen, als u mij toestaat. Ik voor mij vind het veel prettiger om deze niks wèl te kunnen zien. Toen hij niet zichtbaar was vond ik het onprettig om door een donkere gang te lopen, wanneer ik het zo eens zeggen mag. Het is ongepast om gadegeslagen te worden door iemand, die te vlug is voor het oog."

„Daar zeg je wat", mompelde heer Bommel. „Ik had daar ook last van. Vooral achter gordijnen en onder mijn bed had ik het gevoel dat er iets engs zat, als je begrijpt wat ik bedoel."

„Maak het verfschilderij weg, alsjeblieft?" zeurde de niks op de achtergrond. Maar heer Ollie had nu een besluit genomen en hij schudde met een slim lachje het hoofd.

„Nee", zei hij, „dat schilderij blijft. Ik ga het kopen. Want ik vind het prettiger om jouw onaangenaam gezelschap te kunnen zien dan om het niet te zien. Nu kan ik je tenminste in de gaten houden."

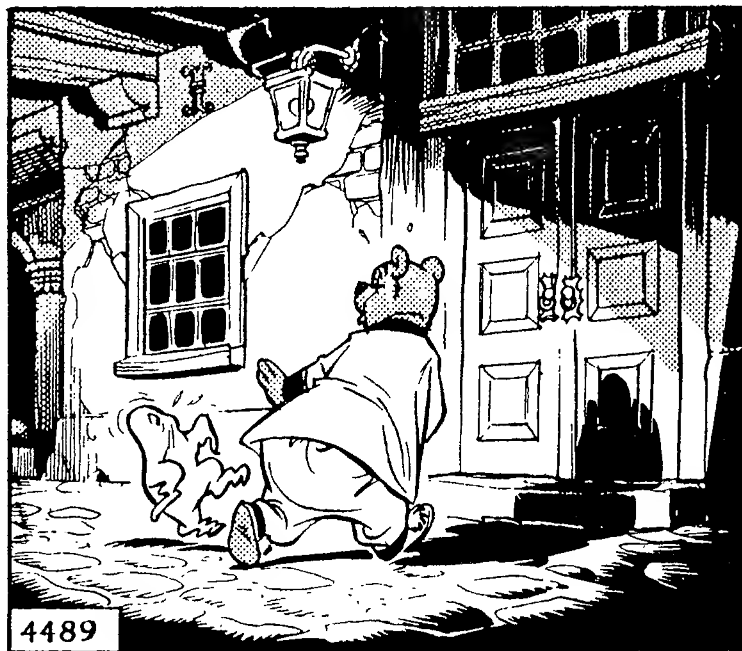
Met deze woorden trad hij vastberaden op de schilder Waggel toe zonder zich verder om het smekende ventje te bekommeren.

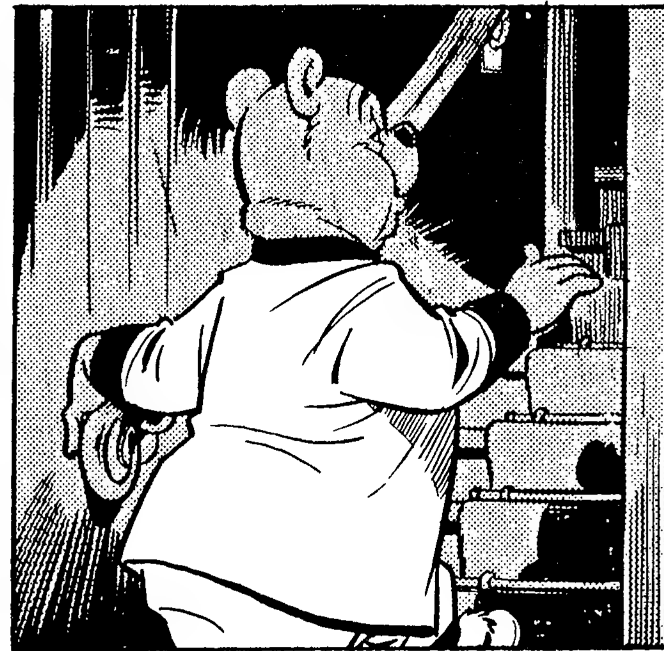
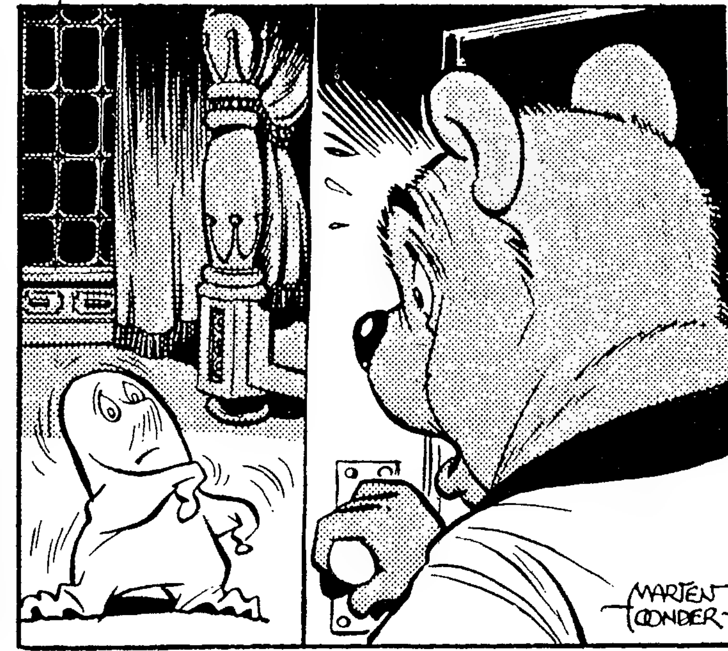
„Ik koop je stukje, Wammes", sprak hij, een bankbiljet te voorschijn halend. „Het is nieuwerwets geklodder, maar het stelt niks voor — en dat is mij wat waard. Hier zijn vijfentwintig florijnen! Nu, wat zeg je?"

De vermoeide kunstenaar zei echter niets. Na het overvloedige maal, dat hij uit de kast had gehaald, was hij met het hoofd tussen de etensresten in slaap gevallen.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

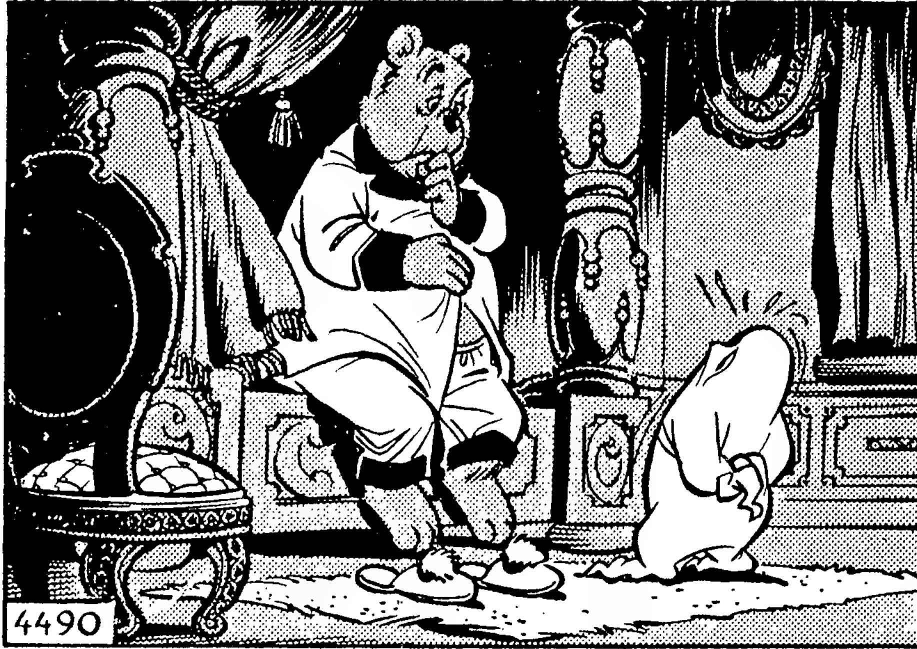

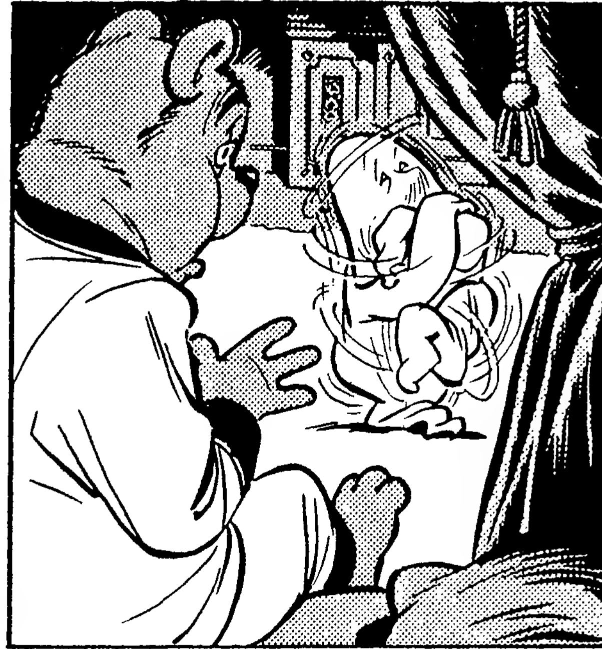

4489 Heer Bommel legde het geld naast de slapende schilder op tafel en stapte opgeruimd naar de deur.
„Maak de verfschilderij nu in kapotdiggelen, alsjeblieft?" zeurde de niks. Doch zijn gastheer duwde hem hardhandig achteruit.
„Nee," sprak hij, „dat schilderij blijft daar staan; dan kan ik jou tenminste zien." Met deze woorden sloot hij de deur voor het zeurende ventje en daarop spoedde hij zich met zekere tred naar de trap.
„Dat was een goed idee van Joost," mompelde hij. „Voor het eerst sinds tijden kan ik weer rustig naar boven gaan. Niet langer heb ik het gevoel, dat er iets engs in donkere hoeken naar mij gluurt. Want nu kan ik het enge zien — en omdat ik het zien kan is het lang zo eng niet als ik altijd gemeend heb. Het is gewoon een niks met een piepstem, als men begrijpt wat ik bedoel."
Hij glimlachte om deze aardige gedachte en trad onbevreesd zijn slecht verlichte slaapkamer binnen. Doch op de drempel bleef hij met een schok staan. Daar voor hem stond hetzelfde kereltje dat hij beneden had achtergelaten. Het wrong de slappe handen en keek hem smekend aan.
„Maak de verfschilderij nu in diggeltjes, alsjeblieft?" zeurde het. „De arme rap-vlugge niks is sloomgetraagd en dat is héél droef. Hij hoort in straks en niet in nu!"
„Ga w-weg!" riep heer Ollie met opkomende drift.
Doch nu gooide het ventje het over een andere boeg.
„Als je mij laat gaan zal ik jou helpen!" sprak het met vleiende stem. „Ik hoor niet in nu, maar in straks, zie? Ik kan jou verhalen wat straks gaat gebeuren, zie? Ik kan jou waarschuw voor ongelukjes die morgen komen gaan. Ik kan jou rijkgelderig maken door de uitslag van toto's te verhalen. Dat zal ik doen, als jij de verfschilderij in diggeltjes maakt!"

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4490 Heer Bommel ging in zijn bed zitten en keek peinzend naar de handenwringende niks.

„Hm," mompelde hij. „Jij kunt dus in de toekomst zien? Dat is een aardig idee."

„In de toekomst van straks," zei het ventje ijverig. „Als jij de verfschilderij verdiggelt zal ik jou verhalen wat morgen gebeuren gaat, zie? Zeg maar wat je wilt weten; dan zal de arme rap-snelle niks kijken gaan."

„Kijk, dat is niet zo mal," sprak heer Ollie tot zichzelf. „die lezing die ik morgen in de Kleine Club moet houden zit me wat dwars. Niet dat ik er bang voor ben! Dat natuurlijk niet. Maar er hangt veel van af. Er komen journalisten en zo — en het onderwerp is moeilijk. Wanneer ik nu wist, dat het niet goed zou gaan, zou ik een griepje kunnen voorwenden. Niet, dat het niet goed zal gaan . . . Maar ik wil toch graag weten of ik succes zal hebben . . ."

„Ja?" vroeg de niks haastig. „Zal ik kijken gaan? Dan verdiggel jij de verfschilderij die mij sloomgetraagd heeft. Afgespreekt!"

„Wacht even," zei heer Bommel opschrikkend. „Niet zo vlug! Ik vernietig dat schilderij pas, wanneer jouw voorspelling uitkomt; dat spreekt!"

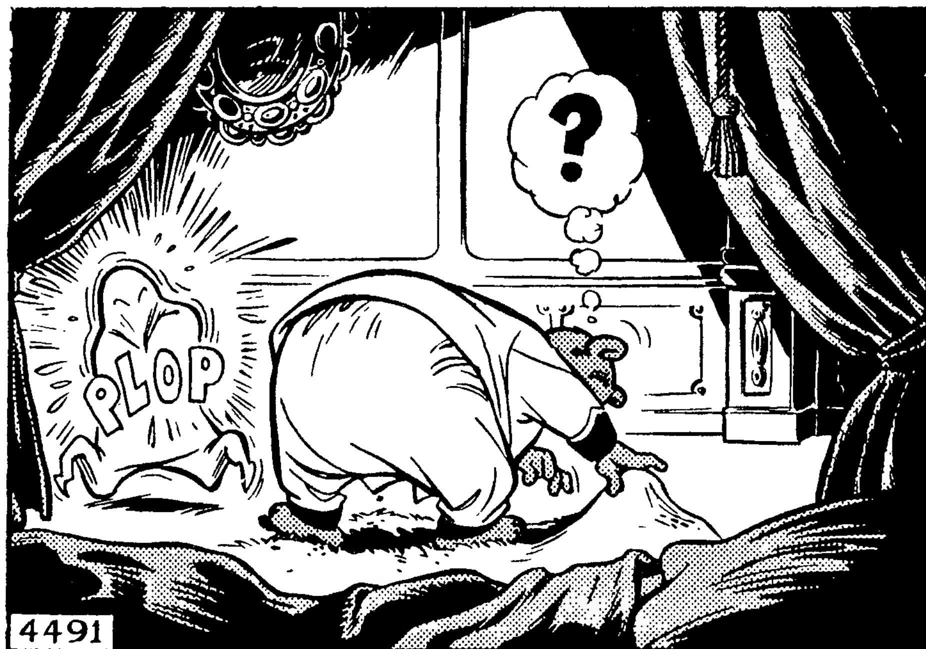
„Dat spreekt," bevestigde de ander.

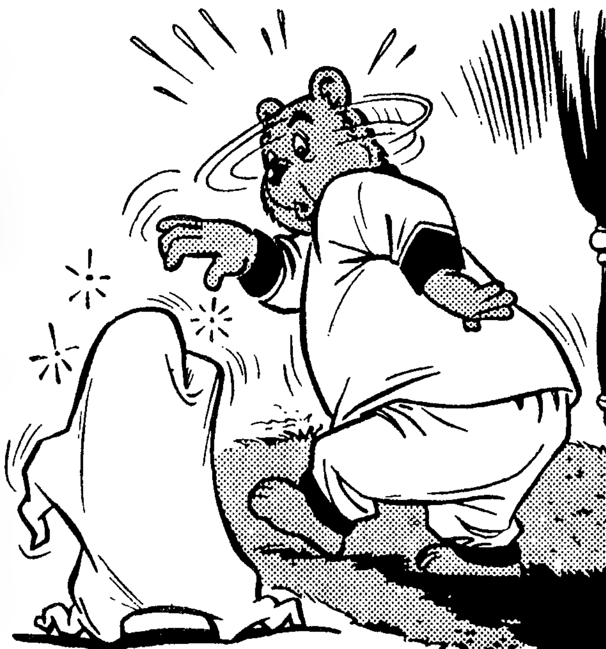
Zijn piepstem was nog dunner dan anders en toen heer Ollie goed keek zag hij, dat het ventje doorzichtig begon te worden. Daarbij wrong hij zich zuchtend in knopen, doch het was duidelijk, dat dit hem moeilijk viel.

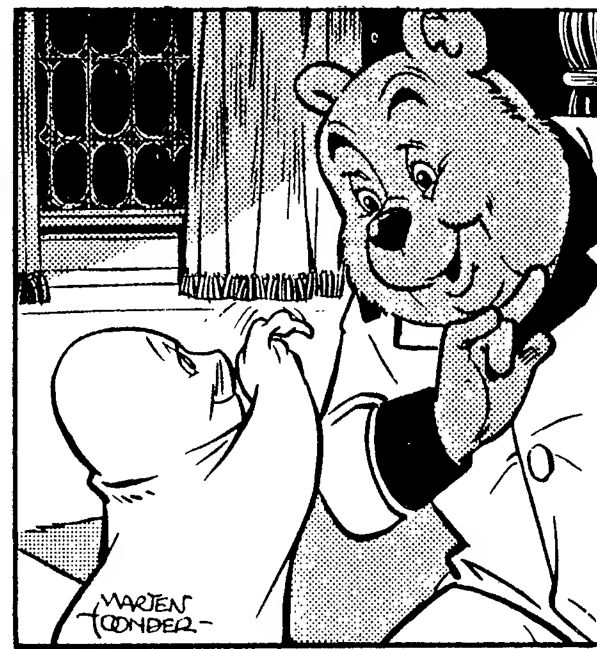
„De arme rap-vlugge niks is sloomgetraagd," zeurde het met een ijle stem. Hij was nauwelijks hoorbaar boven het gieren van de wind buiten — en zijn geduw en gewring begon zich in de schaduwen te verliezen totdat hij plotseling in een punt verdween.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4491 Heer Bommel had met klimmende verbazing naar het geduw en gewring van zijn gast gekeken. Toen deze nu plotseling met een licht plofgeluid in het niets verdween brak het koude zweet hem uit.

„Dit is toch wel eng," prevelde hij. „Het bevalt me niet. Joost had gelijk; het is beter om een onaangenaam iemand te zien, dan om hem niet te zien." Hij keek schichtig om zich heen en klom zijn bed uit.

„Hier stond hij," hernam hij, zich bukkend. „En toen ging hij in de toekomst kijken en toen werd hij doorzichtig en toen plofte er iets en toen . . ."

„Hier ben ik wederom," zei de piepstem achter hem. Heer Ollie keerde zich met een ruk om en staarde met bolle ogen naar het ventje.

„J-je laat me schr-schrikken!" stamelde hij.

„Hoeft niet, hoeft niet," suste de ander. „Ik heb gedaan wat was afgespreekt. Ik ben kijken gegaan naar morgen en nu ben ik wederom."

„O," zei heer Bommel, „dat gaat vlug!" Zijn schrik begon te zakken en zijn nieuwsgierigheid kwam boven.

„Nu, hoe was het?" vroeg hij. „Hoe zal mijn lezing op de Kleine Club morgen gaan? Zal ik succes hebben?"

„Ja," verzekerde het ventje. „Groot succes." Heer Ollie zuchtte verlicht.

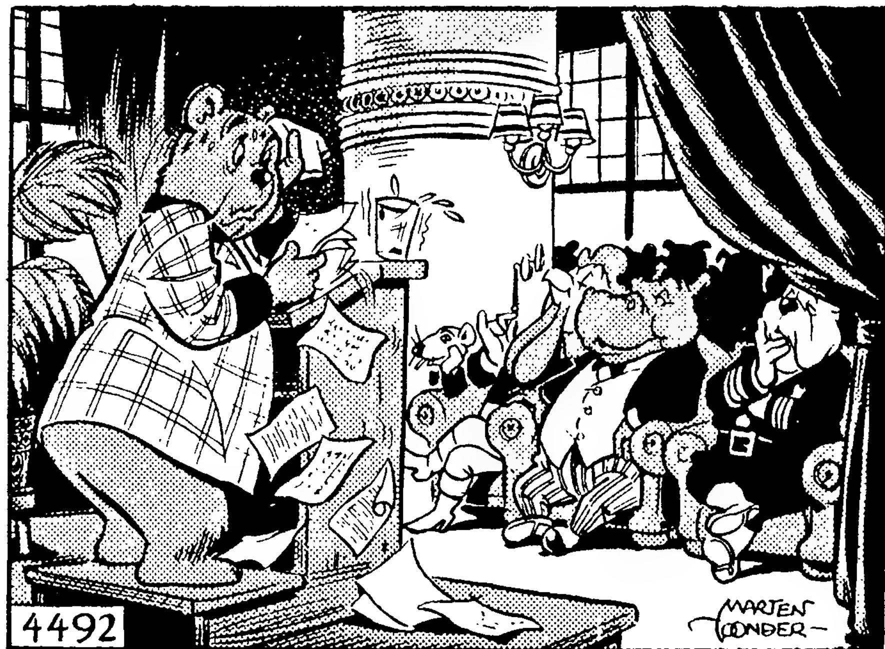
„Weet je het zeker?" drong hij aan. „Het is een moeilijk onderwerp over wat de toekomst ons zal brengen. Daar hangt veel van af, als je begrijpt wat ik bedoe.."

„Jaja," zei het kereltje ongeduldig. „Wees maar onbang. Je hebt veel succes. Verdiggel nu de verfschilderij, hè?"

„Nog niet," zei heer Bommel voorzichtig. „Ik vernietig dat ding pas als ik merk, dat je de waarheid spreekt."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

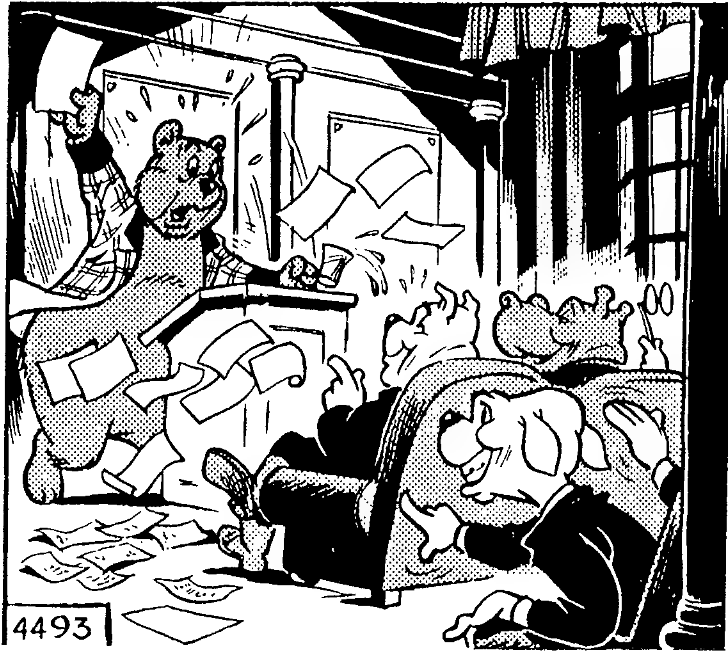

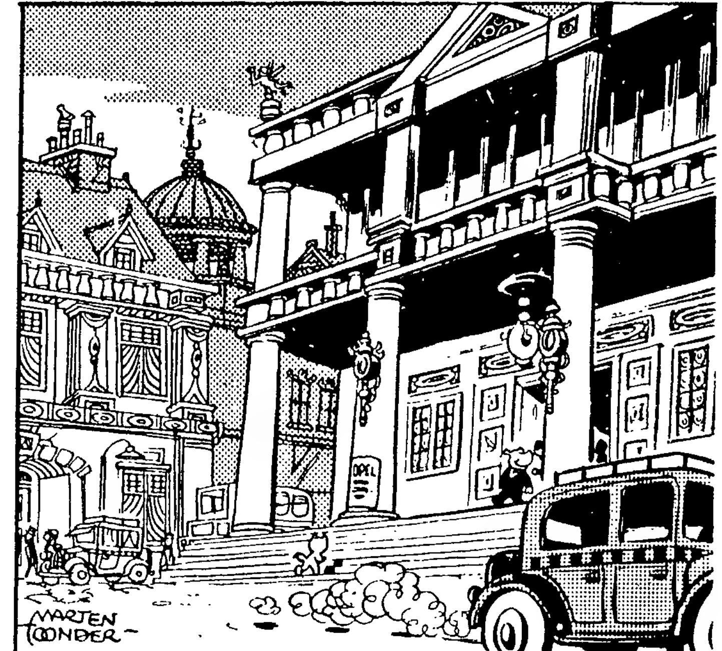

4492 De volgende dag ging heer Bommel tamelijk gerust zijn lezing houden.
„Ik zal succes hebben," prevelde hij stilletjes voor zich heen — en toen hij dat een kwartiertje had volgehouden betrad hij met een glimlach de zaal waar zijn toehoorders reeds op hem wachtten.
Doch bij het doorschrijden van de ruimte sloeg de schrik hem om het hart. In plaats van de vier herenleden waar hij op gerekend had bleek de ruimte gevuld te zijn met een veelkoppig publiek waaronder men vele notabelen en vertegenwoordigers van de pers kon opmerken. Want wegens de belangrijkheid van het onderwerp had men ook toegang verleend aan buitenstaanders — en zodoende staarden vele ogen de spreker aan.
Heer Ollie staarde enige tijd sprakeloos terug; doch tenslotte beklom hij struikelend het spreekgestoelte en trok een zakdoek om zich het voorhoofd te betten. Daarbij dwarrelde het begin van de lezing op de grond en nu maakte een paniek zich van de woordvoerder meester.
„W-wat zal d-de toe-toekomst ons brengen?" zo riep hij uit. „Ik bedoel; ik wil vanmiddag met u spreken over de toekomst, als u begrijpt wat ik bedoel . . . Zoals ik in het begin reeds gezegd heb . . ."
„Je hebt nog niets gezegd, amice," sprak de markies op de eerste rij en de burgemeester, die naast hem zat, stiet een misprijzend lachje uit.
„Dat staat op pagina dertien!" stamelde heer Ollie.
Hij bukte zich om de gevallen aantekeningen op te rapen, doch nu fladderde ook het slot van zijn betoog ter aarde.
Gedurende enkele ogenblikken was de spreker aan het oog onttrokken, doch daarop verscheen hij op handen en voeten naast de katheder.
„Lach toch niet!" riep hij met overslaande stem. „Niks zegt, dat deze lezing succes zal hebben!"

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4493 Heer Ollie greep enkele papieren en richtte zich in zijn volle lengte op.

„Lach niet!" zo riep hij toornig uit. „Het onderwerp is belangrijk; wat zal de toekomst ons brengen?"

„Wat zal de spreker ons brengen?" riep iemand uit de zaal en hier en daar steeg gegiechel op.

„Angst!" riep heer Bommel, een verwilderde blik in zijn aantekeningen werpend. „Nameloze angst, als iemand begrijpt wat ik bedoel. Maar dat zal wel niet, want dit is pagina zestien. Ik bedoel; het is de angst voor morgen."

„Wat is de angst voor morgen?" vroeg de journalist Argus, die ijverig aantekeningen maakte.

„Stoor de arme drommel toch niet", vermaande de commissaris van politie. „Je hoort toch, dat hij bang is?"

Zijn verstandige woorden gingen echter verloren in het domme gelach van de toehoorders en nu stond de markies op.

„Je moet me verontschuldigen, eh... Bommel!" sprak hij. „Mijn tijd is kostbaar en ik ben niet gekomen om naar de platte grollen van een komiek te luisteren. Au revoir."

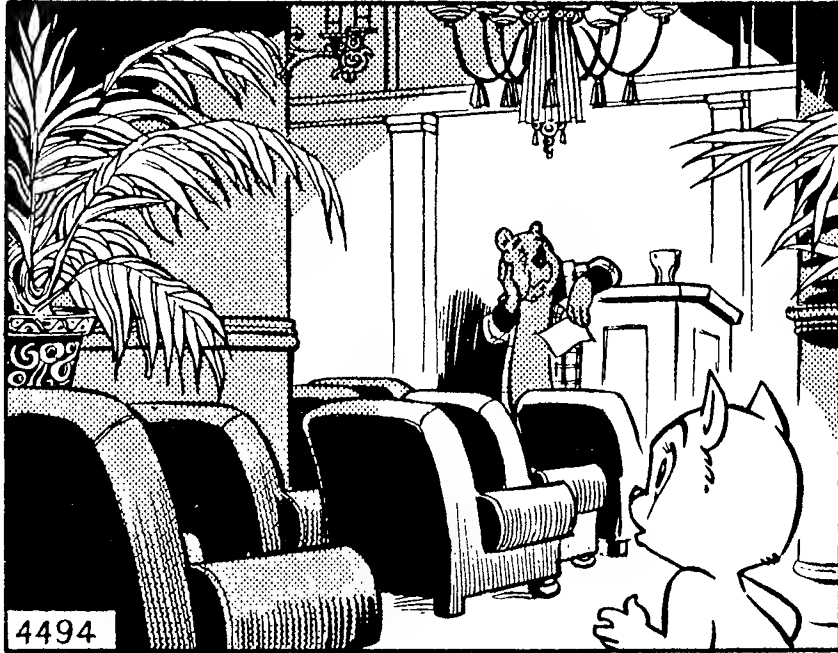
Hij stapte de zaal uit, niet lang daarna gevolgd door de burgemeester en andere notabelen.

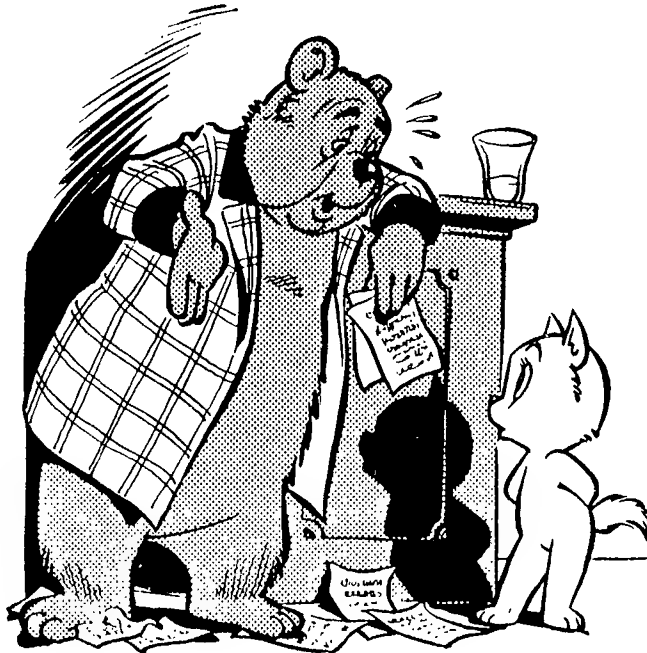
De lezing begon te verlopen. Tom Poes, die toevallig de Kleine Club passeerde werd nieuwsgierig toen hij de lacherige menigte zag die naar buiten kwam — en hij hield de pas in om naar het aanplakbiljet te kijken.

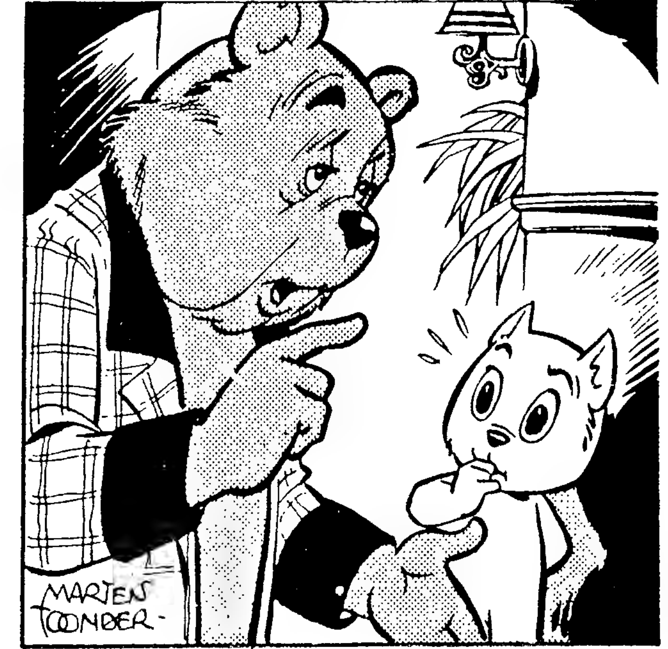
„Een lezing van heer Olivier B. Bommel", mompelde hij. „Wat zal de toekomst ons brengen? Hm, het schijnt, dat heer Ollie daar een vrolijke, kijk op heeft. Jammer dat ik er niet bij was. Maar ik kan nog wel even naar binnen gaan om hem te feliciteren met zijn succes."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4494 Heer Ollie stond naast zijn lessenaar en staarde verslagen naar de lege zaal voor hem. Om hem heen lagen de papieren van zijn lezing en van buiten de zaal klonk flauw het gelach van de laatste vertrekkende bezoekers tot hem door.

„Dit is meer dan een heer verdragen kan,” prevelde hij gebroken. „Het was zo'n mooi onderwerp — en ik heb er zo lang op gewerkt . . .”

„Is er iets mis gegaan?” vroeg Tom Poes, die stilletjes binnen was gekomen.

„Ja, jonge vriend,” zei heer Bommel bedroefd. „Alles is mis gegaan. Ik begrijp het niet. Het was een héél mooie lezing, die ik heb overgeschreven uit een goed boek, dat ik een poosje geleden heb gekregen. En niks zei, dat ik succes zou hebben!”

„Wat zegt u?” vroeg Tom Poes verbaasd. „Wie zei, dat u succes zou hebben?”

„Niks,” herhaalde heer Ollie. „Ik bedoel niet zomaar niks, ik bedoel het vreemde ventje dat er altijd is maar dat je nooit kunt zien. Het zit in donkere hoeken en achter gordijnen, maar als je kijkt is het weg, als je begrijpt, wat ik bedoel. Dat is niks.”

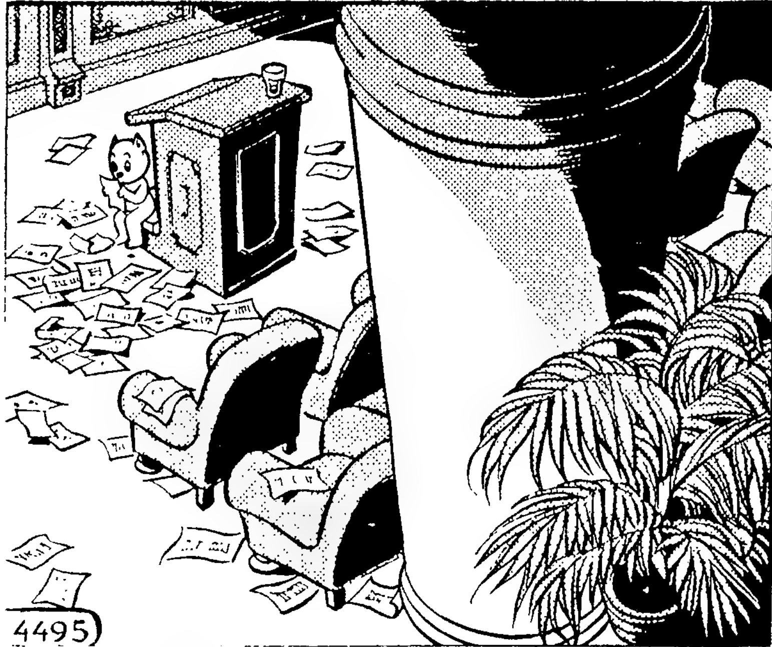
„Hm,” zei Tom Poes. „Wilt u dat nog eens zeggen? Maar dan graag langzaam.” Heer Bommel haalde diep adem en streek zich over het voorhoofd.

„Misschien is dit onderwerp te moeilijk voor een jeugdig iemand,” zei hij. „Maar ik zal proberen om je uit te leggen wat er gebeurd is; anders sta ik er maar alleen voor — en jij bent soms wel verstandig voor je leeftijd.”

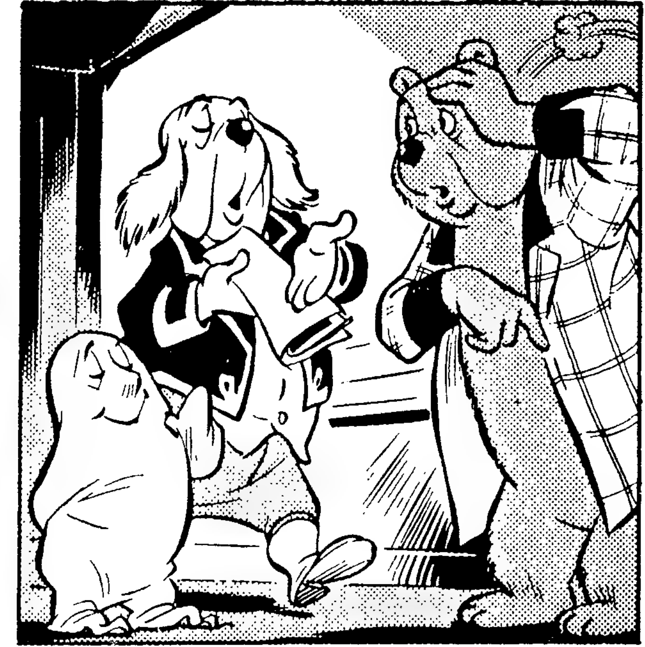
Hij nam daarop een gemakkelijke houding aan en begon alles te vertellen wat er de vorige nacht gebeurd was . . .

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4495 Tom Poes luisterde oplettend naar het verhaal van heer Ollie en ging toen op de grond zitten om rustig na te kunnen denken.

„Wie is niks?" mompelde hij. „Dat is nu de vraag!"

Hij raapte peinzend de aantekeningen op van heer Bommels lezing over de toekomst en toen werd zijn aandacht getrokken door enkele regels.

„Wij hebben allen angst voor morgen", las hij. „Het is een nameloze angst. Maar de angst voor datgene wat niet komt of niet gezien kan worden verliest zijn kracht wanneer hij zichtbaar wordt."

„Juist", zei Tom Poes. „Ik weet al wie niks is, heer Ollie! U hebt hem zelf beschreven!"

Hij kreeg geen antwoord. Heer Bommel was naar huis gegaan omdat hij met zijn gedachten alleen wilde zijn. De eerste die hij bij het betreden van Bommelstein echter zag was de witte figuur van niks — en nu sloeg zijn gedrukte stemming om in woede.

„Jij leugenaar!" riep hij uit. „Je hebt me een figuur laten slaan! Jij met je mooie praatjes!"

„Ik heb geen mooie praatjes met jouw figuur gedaan!" zei het ventje onthutst. „Ik heb jou gisteren verteld wat nu gebeuren zou gaan. En nu moet jij de verfschilderij verdiggelen. Dat is afgespreekt!"

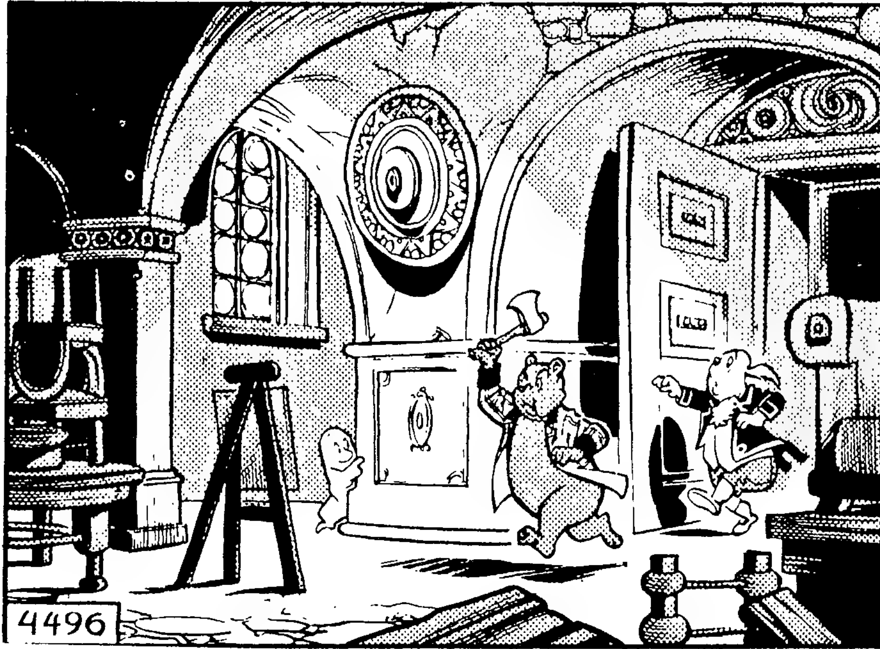
„Jij!" riep heer Ollie in grote toorn. „Jij hebt mij gezegd, dat mijn lezing een succes zou zijn. Nou, dat was het niet!"

Op dat moment werd de keukendeur geopend en trad de bediende Joost haastig naar buiten met het avondblad.

„Toch wel, heer Olivier!" sprak hij. „Excuseer dat ik mij hier in meng. Maar in de krant staat: 'De lezing van de heer Bommel was een groot lachsucces'. Dat staat er, met uw goedvinden."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4496 Enkele ogenblikken later betrad heer Ollie in grote toorn de zaal van slot Bommelstein waar het schilderij van Wammes Waggel op de ezel te kijk stond. In zijn hand zwaaide de verbolgen heer een kapbijltje en aan zijn verwrongen trekken was te zien, dat hij zijn bezinning geheel verloren had.

„Mijn lezing was een lachsucces!'' kon men hem horen mompelen. „Dat is meer dan een Bommel verdragen kan. Maar ik zàl ze!''

„Ga je de verfschilderij verdiggelen?'' vroeg Niks hoopvol. Hij kwam van achter een pilaar te voorschijn en keek vol verwachting naar de bijl.

„Goed in diggeltjes hakken, hè?'' voegde hij er aan toe. „Helemaal in fijn-stukjes; zodat de arme, vastgesloomde niks weer rappe bliksem wordt.''

„Ja'', zei heer Ollie fluisterend. „In fijne diggeltjes, ja!'' Toen wendde hij zich plotseling tot het witte ventje en begon zijn mouwen op te rollen.

„Maar eerst ga ik met jou afrekenen!'' bulderde hij. „Ik ga korte metten maken! Ik zal je leren om naar me te loeren uit hoekjes en gaatjes! Je hebt me bedrogen en voor lelijkerd gezet; nu zal je de toorn van een heer voelen. En daarna gaat dat klodderwerk er aan!''

Op dat moment kwam Joost tussenbeide. Hij had zijn heer gewapend naar binnen zien gaan en de trouwe bediende begreep dat er iets vreselijks te gebeuren stond.

„Excuseer, heer Olivier'', sprak hij hijgend. „Niet hakken, als ik zo vrij mag zijn. De heer Niks is overal; zichtbaar of onzichtbaar. En dat schilderstukje is niet van u!''

„Niet van mij?'' vroeg heer Bommel onthutst.

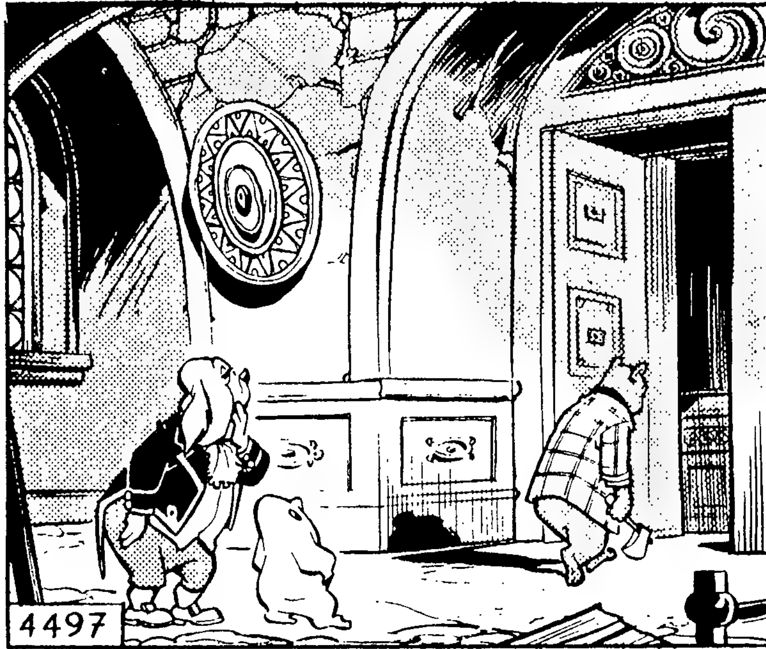
Hij liet de bijl zinken en vervolgde inzakkend:

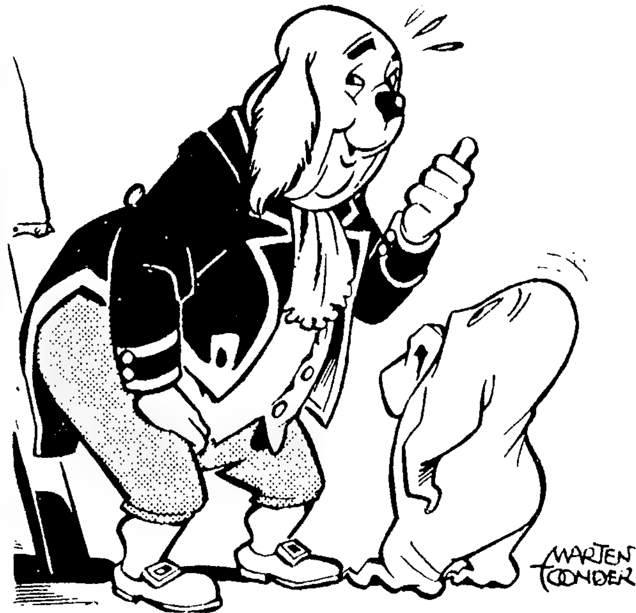
„Niet van mij? Ik heb 25 florijnen naast Waggel gelegd! Waar is die prutser?''

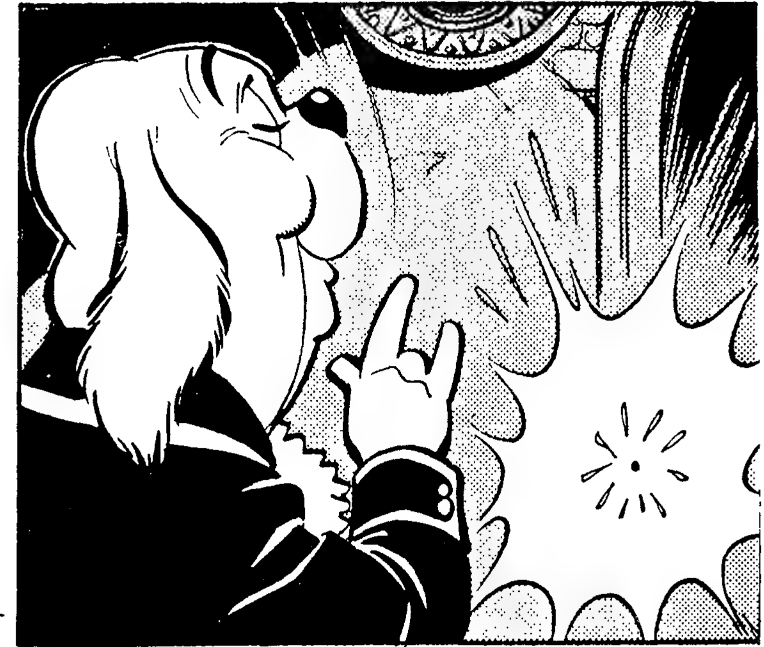
„De heer Waggel is aan een deskundige gaan vragen hoe duur zijn kunstwerk is'', verklaarde de knecht. „Hij vond uw bedrag aan de hoge kant, zei hij.''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4497 Heer Bommel liet de bijl zakken. Hij keek met rollende ogen van het schilderij naar Joost en daarna naar niks. Tenslotte zuchtte hij diep en liep verslagen de deur uit.

„Dat is vals", jammerde het ventje met een piepstem. „Hij had afgespreekt dat hij de verfschilderij zou verdiggelen als ik voor hem in de toekomst kijkte!"

„Ja, ja", zei de bediende. „Maar u hebt verkeerd gekijkt. Gekeken, meen ik. Een lachsucces is geen succes, wanneer ik mij duidelijk uitdruk. Heer Oliviers lezing is een weinig . . . verkeerd gelopen en dat heeft hem ontstemd."

„O", mompelde het mannetje treurig. „Taal is moeilijk. Zo langzaam voor flitsrappe niks, hè? Wat nu?"

„Hm , hernam Joost.

Hij keek omzichtig rond en boot zich toen voorover met een slim lichtje in de ogen.

„Misschien", zo fluisterde hij, „zou ik het schilderstukje per ongeluk kunnen vernietigen. Dat zou heel betreurenswaardig zijn; maar een ongeluk zit in een klein hoekje, wanneer ik me zo mag uitdrukken. En dan zou u weer vrij zijn . . ."

„Ja, doen!" riep niks, op en neer springend van blijdschap. „Ja, doen! Wat een mooi lief plan is dat!"

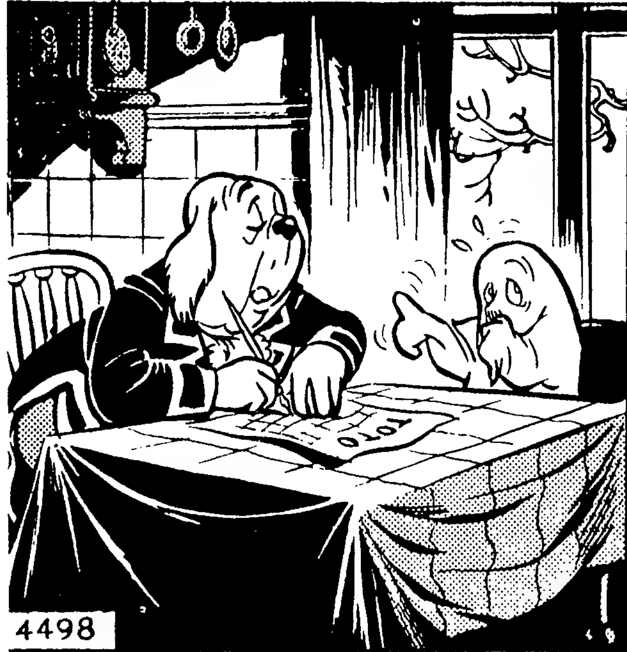
„Ik heb slechts één voorwaarde", vervolgde de knecht met zachte stem. „U moet voor mij even in de toekomst kijken met uw welnemen. Wanneer u mij de uitslag van de voetbaltoto zou kunnen vertellen zou ik reeds tevreden zijn. Ik geef toe, dat het zwak van mij is, maar ik zou gaarne eens een keertje winnen, als u mij toestaat . . ."

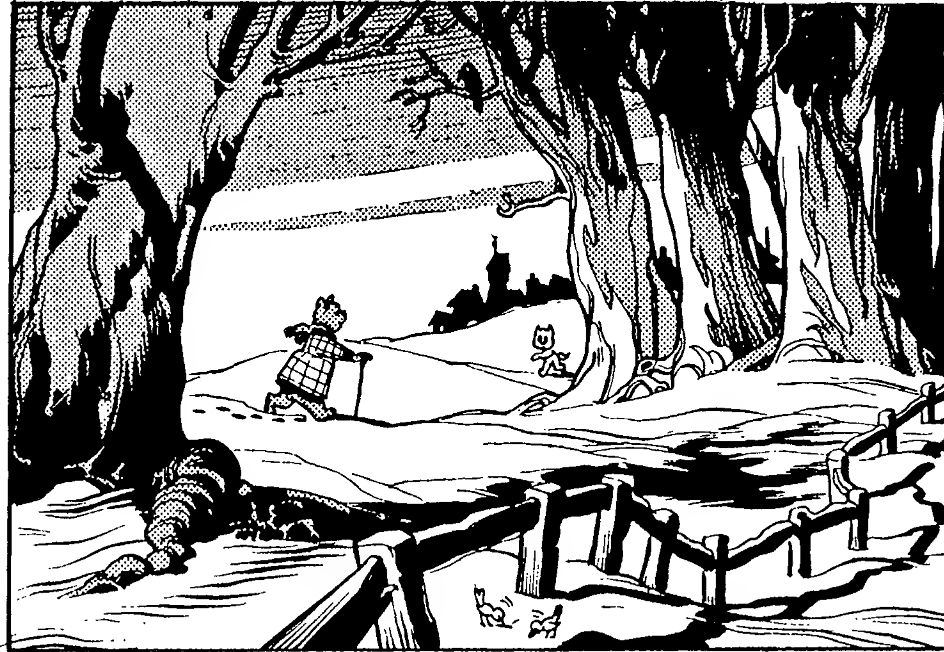
Het witte mannetje wachtte niet tot hij was uitgesproken. Reeds wrong hij zich in knopen en bochten en nadat men hem nog met ijle stem:

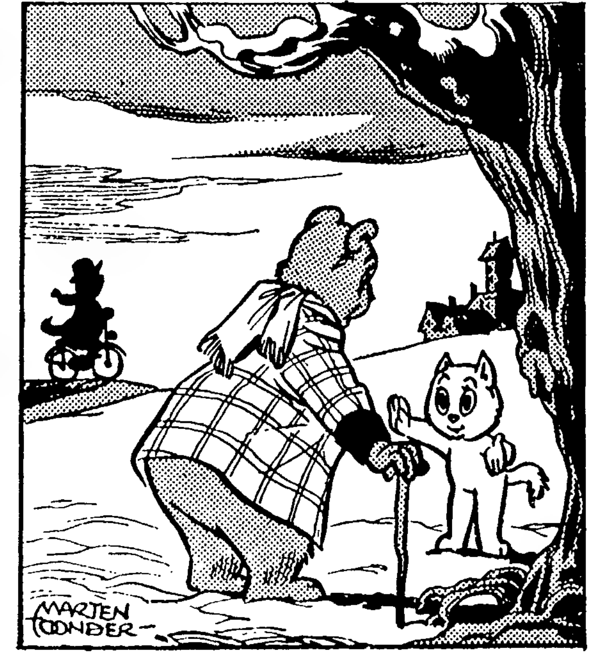
„Voetbaltoto." had horen roepen verdween hij in een punt.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4498 Niks verdween met een lichte plof in een punt. Voordat Joost van zijn verbazing over dit verschijnsel bekomen was zat het ventje echter reeds weer aan de tafel.

„Ik heb gekijkt," verklaarde het voldaan. „Ik heb alles geziet van de toto."

„Dat is verblijdend," zei Joost met een zenuwtrekje om de mond. „Als u mij toestaat zal ik opschrijven wat u mij dicteert, want ik neem aan, dat u de uitslagen van de voetbaltoto uit het hoofd geleerd hebt. Dus nu maar snel aan het werk, voordat heer Olivier terugkomt en voordat u de juiste opstelling vergeten bent."

„Ik ben flits-rappe niks, die niks vergeet," hernam de ander. „Schrijf maar mooie krasjes op de papier, hè? Dan zal ik jou alles verhalen. En als ik de toto goed gezegd heb, ga jij de verfschilderij in barreltjes maken. Afgespreekt?"

„Afgespreekt," zei Joost met bevende stem. „Afgesproken, meen ik."

Hij zette zich aan de tafel, trok een haartje uit zijn kroontjespen en begon zenuwachtig in te vullen wat het witte mannetje hem voorzei.

Heer Bommel was intussen naar buiten gelopen om tot andere gedachten te komen. Zijn mislukte lezing zat hem danig dwars en zijn stemming was dan ook héél bitter toen hij bij een boomgroepje Tom Poes ontmoette.

„Het leven heeft voor mij geen waarde meer, jonge vriend," sprak hij met doffe stem. „Dit figuur kom ik nooit te boven; en dat is de schuld van die niks."

„U hebt hem toch niets gedaan?" vroeg Tom Poes. „U hebt dat schilderij toch nog?"

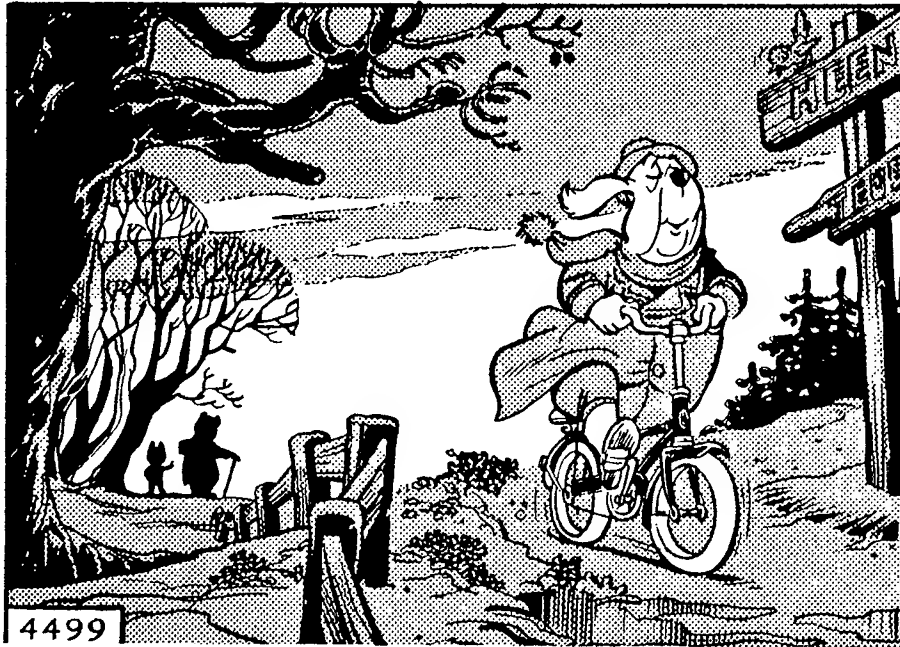
„Hoezo?" vroeg heer Ollie, nog meer betrekkend.

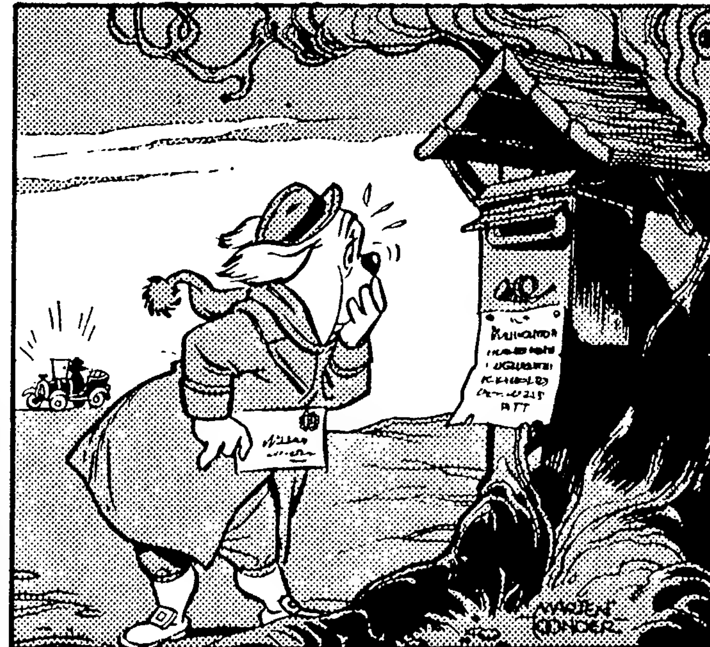
„U moet niks goed in het oog houden," zei Tom Poes. „Zijn toekomstvoorspellingen zijn waardeloos, maar hij zelf is belangrijk."

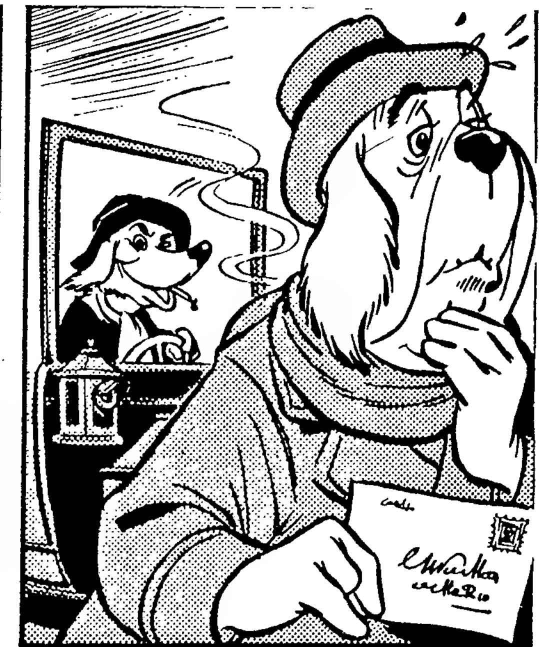
Deze woorden verbaasden heer Bommel. Zijn mond zakte open en hij had niet in de gaten, dat Joost zich op de achtergrond naar een brievenbus spoedde om het totoformulier te posten.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4499 Heer Bommel keek Tom Poes verbaasd aan. „Waarom is deze niks belangrijk?" vroeg hij. „Hij loert uit donkere hoekjes en hij is een oplichter. En wanneer dat schilderij van mij was geweest zou ik het kapot gehakt hebben om van hem af te komen. Maar Wammes wilde het stukje niet verkopen omdat ik te veel betaalde — en hier sta ik nu. Machteloos!"

„U moet het schilderij kopen", zei Tom Poes dringend. „Maar u moet het niet kapot maken. Want zolang u het hebt kunt u niks zien en dat is erg belangrijk."

„Waarom?" hield heer Ollie aan. „Hij is een bedrieger met zijn toekomstvoorspellingen . . ."

„Die toekomstvoorspellingen zijn waardeloos", gaf Tom Poes toe. „Het gaat om niks zelf. Hij is de angst voor de toekomst en het is goed om die onder de ogen te kunnen zien."

De bediende Joost, die zich intussen per fiets naar een brievenbus repte, dacht er heel anders over.

„Zo'n toekomstvoorspelling is uiterst waardevol voor een eenvoudig werknemer", prevelde hij, al fietsend. „Ik heb het formulier nauwkeurig ingevuld en het is onmogelijk, dat de heer Niks een fout gemaakt heeft. Zo'n toto berust op harde feiten en niet op de uitleg van een woord, als ik me zo mag uitdrukken."

Zo sprekende had hij de bus bereikt en hij stapte af om zijn brief te posten. Doch tot zijn verrassing hing er een mededeling aan het kastje.

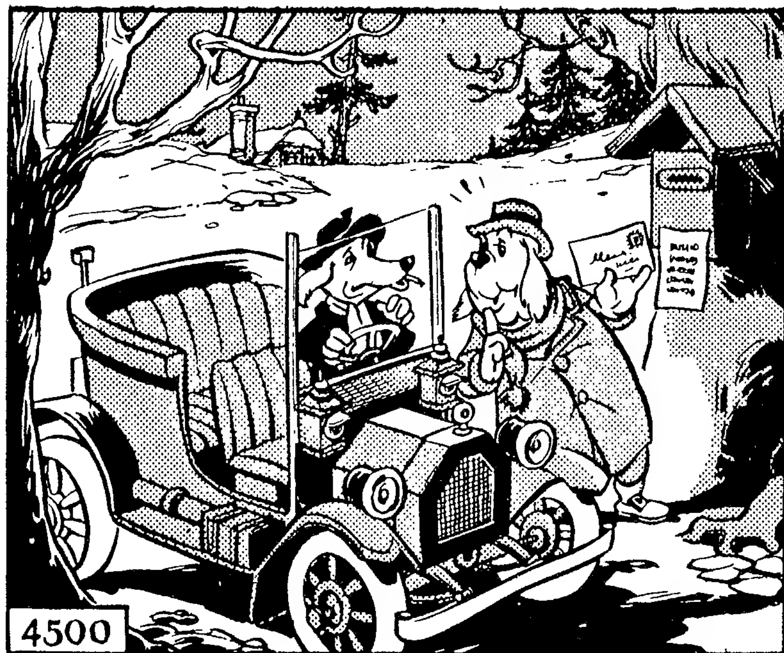
„Wegens tekort aan personeel zijn alle lichtingen vervallen", meldde het papier — en daar stond de brave knecht toch even beduusd van te kijken.

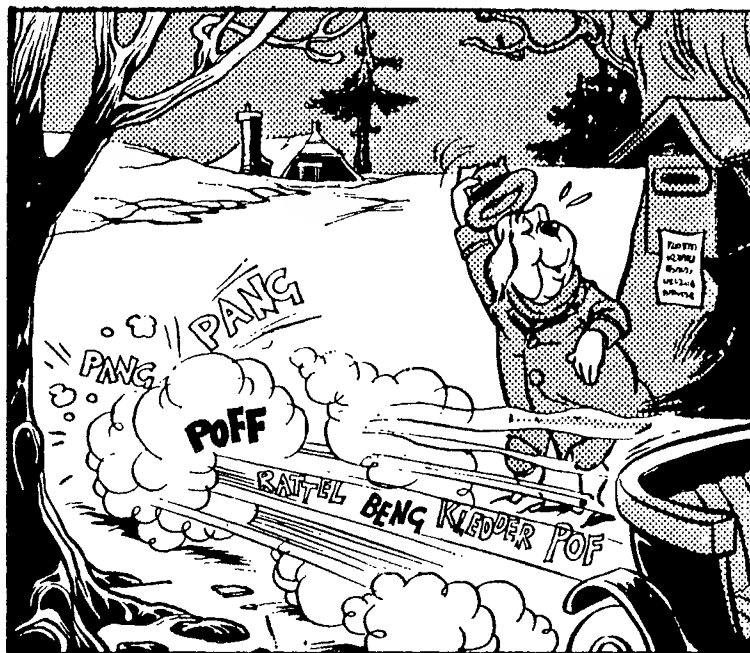
„Wat nu?" mompelde hij. „Hoe komt mijn formulier nu tijdig in de stad? Men denkt toch ook nooit aan de belangen van kleine zelfstandigen."

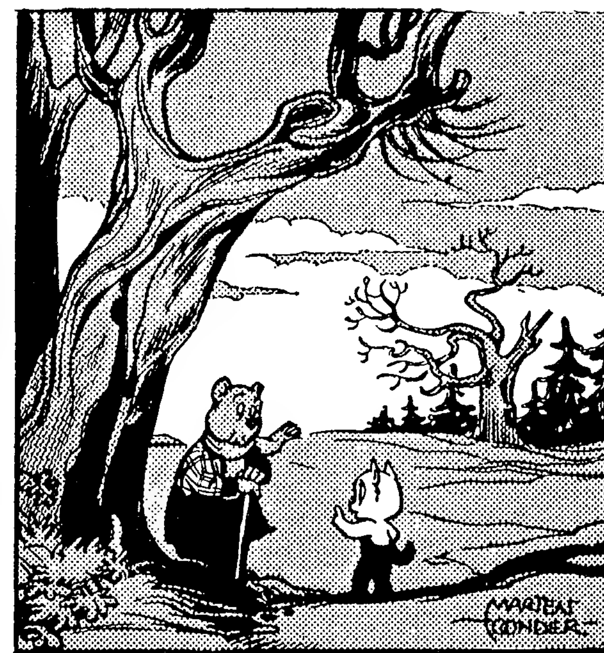
„Hallo daar!" riep een stem achter hem. „Is er iets? Kan ik soms helpen?"

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4500 Joost wendde zich verbaasd om. Achter hem had een oude automobiel halt gehouden en de bestuurder, een zekere H. Hieper, keek hem vol deelneming aan.

„Is er iets?" vroeg deze. „Kan ik soms helpen?"

„Dat is heel vriendelijk, als ik zo vrij mag zijn," zei de bediende oplevend. „Ik heb hier een toto-formulier, dat tijdig gepost moet worden. Het is heel belangrijk, wanneer ik me zo mag uitdrukken; want alle uitslagen zijn goed. Ze zijn uit de toekomst gehaald, ziet u? Maar nu is er geen buslichting en daarom ben ik danig onthand."

„Dat kan geregeld worden," verklaarde de heer Hieper, die verbaasd had toegeluisterd. „Ik moet toch naar de stad, zodat ik dat briefje wel even mee kan nemen. Maar de zaken gaan slecht; ik kan het niet voor niks doen. Geef me 'n knaak, jongen, dan komt het in orde."

Joost vond dat een mooie regeling, want het bedragje leek hem gering voor iemand die doende was de voetbaltoto te winnen. Hij betaalde dan ook opgewekt en reikte de brief over. Daarop besteeg hij zijn rijwiel en fietste vlug huiswaarts om thuis te zijn voordat heer Olivier om de thee zou schellen.

Maar deze was nog niet zo ver. Hij stond nog steeds op de heuvelrug en praatte met Tom Poes.

„Bedoel je," zo vroeg hij, „dat ik die niks steeds om me heen moet verdragen? Dat is uiterst bezwaarlijk voor iemand van mijn stand, jonge vriend! Hij is geen heer en ik zou liever dat schilderij vernietigen, zodat hij kon verdwijnen."

„Hij zou niet verdwijnen," hernam Tom Poes. „Hij zou weer onzichtbaar worden, maar er wel steeds zijn. En dat is veel vervelender."

„Ja, dat is zo," prevelde heer Ollie, die aan de donkere hoeken achter gordijnen en onder zijn bed dacht.

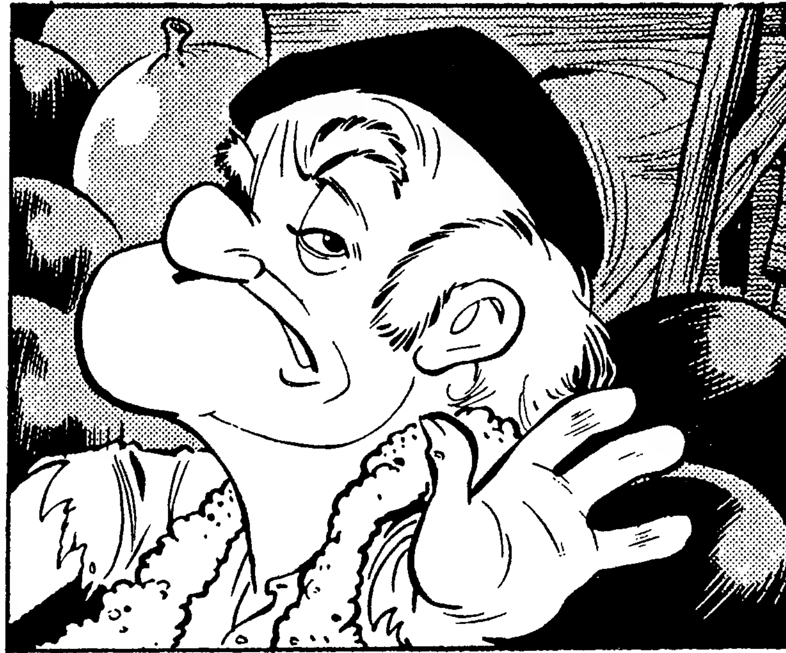
„Wat moet ik dan doen?"

„Koop het schilderij van Wammes," drong Tom Poes aan. „Wees er zuinig op. En laat u niet meer verleiden door toekomstvoorspellingen. Die niks maakt alleen maar gebruik van uw angst voor morgen."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

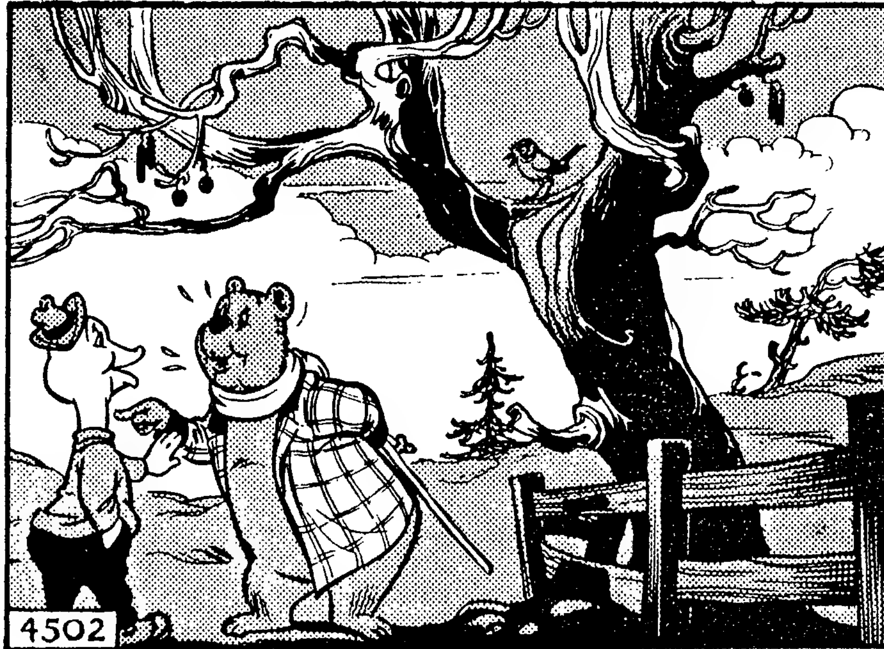

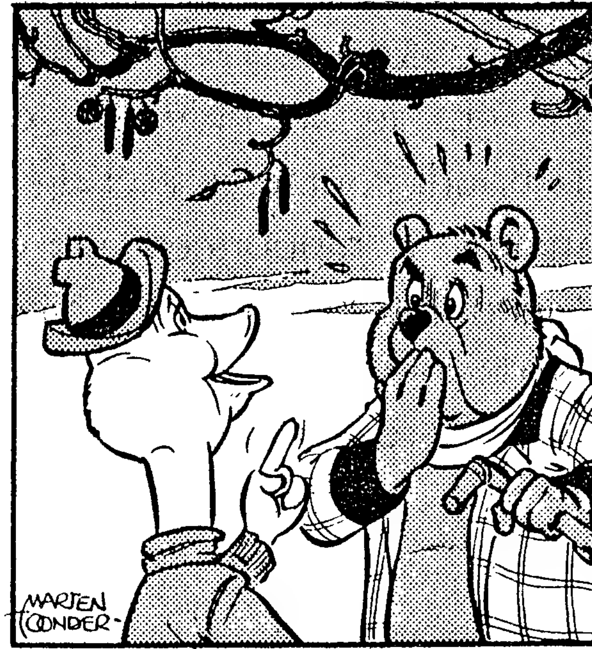
4501 Het zal de oplettende lezertjes nu wel duidelijk zijn, dat er een vreemde band bestaat tussen het schilderstukje van Wammes Waggel en de fladderige figuur die zichzelf niks noemt. Daarom is het raadzaam de draad van deze geschiedenis te onderbreken om een ogenblikje stil te staan bij de ongerichte handelingen van de kunstenaar.

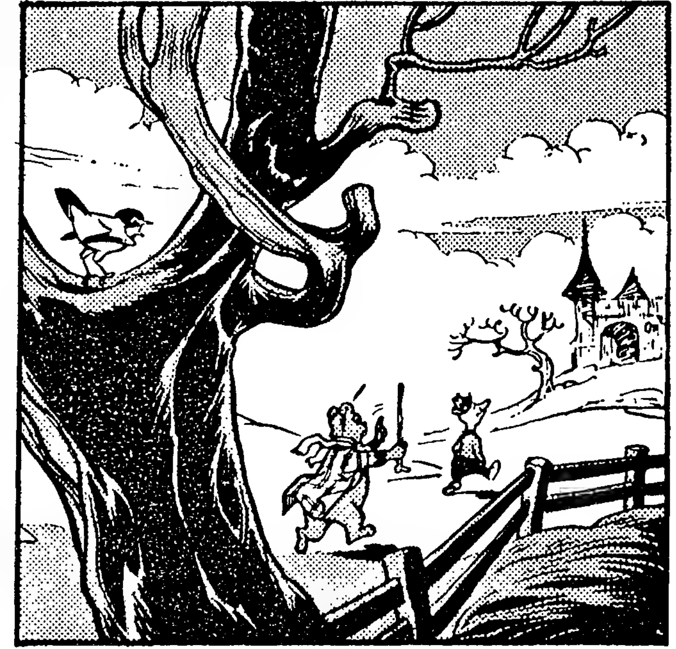
Zo zien we Waggel dan de kraam betreden waarin hij vroeger een nering in badartikelen dreef. Zijn komst ging met zoveel gerucht van de piepende deur gepaard, dat de schilder Tijn, die in het inwendige een winterslaap hield, uit zijn sluimer ontwaakte.
,,Wat moet dat?'' gromde hij, zich uit de ballonnen oprichtend. ,,Zie je niet, dat ik gesloten ben? Je stoort mijn mafvibratie, makker!''
,,Hihihi, dat treft,'' sprak Waggel. ,,Want ik weet iets niet. En omdat jij mijn leermeester bent, dacht ik: kom, ik ga even langs; hij weet het wel. Zodoende, zie?''
,,Schiet op!'' riep de ander toornig. ,,Wat moet je?''
,,Ik moet weten hoe duur een schilderij kost,'' hernam de jonge kunstenaar. ,,Bommel wilde me 25 florijnen geven, maar dat is te gek, dacht ik.''
,,Vijf en twintig?'' herhaalde Terpen Tijn met krassende stem. ,,Aan m'n zolen, makker. Vraag voor mijn part een miljoen en hoepel op!''
Na deze woorden draaide hij zich met zoveel geweld om dat er enige ballonnen knallend uit elkander sprongen, doch hij viel onmiddellijk weer in slaap.
Wammes Waggel sloot omzichtig de deur van de kraam.
,,Een miljoen,'' prevelde hij. ,,Daar kan ik heel wat anijsmelk voor kopen. Wat enigjes!''
En met deze gedachte bezield begon hij opgewekt terug te wandelen naar Bommelstein.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

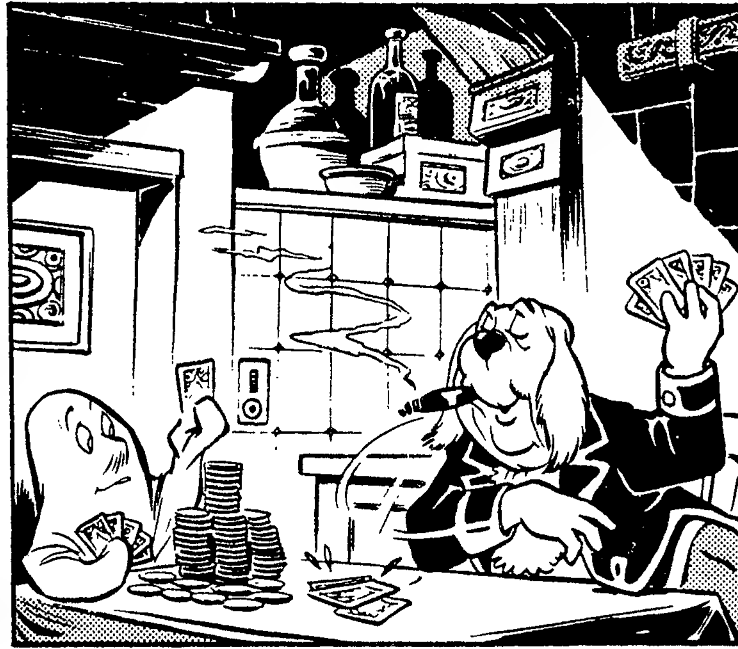
4502 Op weg naar Bommelstein ontmoette heer Bommel Wammes Waggel en hij hield verrast de pas in.
„Ik moet je juist hebben!'' sprak hij. „Over dat schilderstukje, je weet wel. Dat wil ik kopen en daarom heb ik 25 florijnen bij je neergelegd . . .''
„Hihihi, 25 florijnen!'' riep de jonge kunstenaar. „Aan m'n zolen, makker! Ik vraag er een miljoen voor!''

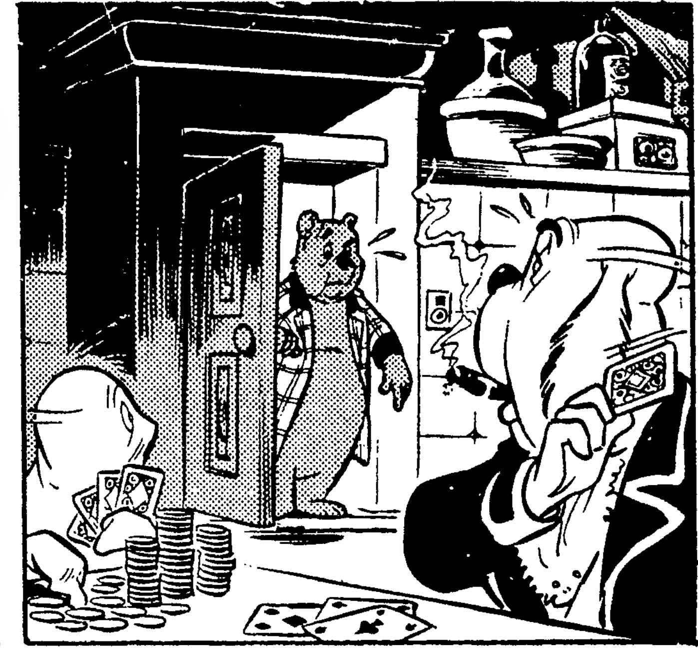
Daar werd heer Ollie even heel stil van.
„Een mil-miljoen?!'' prevelde hij toen onthutst. „Joost zei, dat je die 25 te veel vond!''
„Ja, dat wel,'' gaf de ander toe. „Maar het geld was gauw op. Wat mal, hè?'' Hij begon luid te giechelen en het viel heer Bommel op, dat zijn adem naar anijsmelk rook.
„Wammes, je hebt gedronken,'' sprak hij streng.
„Ja,'' zei de schilder bedarend. „Ik had dorst; zodoende. Maar die 25 florijnen waren niet zo veel als ik dacht; daar kan een artist niet van drinken, zie? En toen zei Terpen Tijn, dat ik een miljoen moest vragen en dat vind ik wel een enig idee.''
„Maar dat kan ik niet betalen!'' riep heer Bommel ten einde raad. „Ik bedoel, ik kan het wel natuurlijk — maar het is veel te veel voor dat kladwerk. . . .''
„Nou, dan niet, hè?'' hernam Waggel goedig. Hij zette de pas er weer in en begaf zich met schommelende tred naar Bommelstein.
„Wacht even!'' riep heer Ollie. „Ik wil tot zaken komen, want ik moet dat schilderij hebben, als je begrijpt wat ik bedoel. Wat ga je doen?''
„Ik ga mijn kladwerk terug halen,'' zei Wammes. „En dan ga ik iemand zoeken, die het kopen wil. Want een schilder moet toch ook leven? Zeg nou zelf?''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4503 Wammes Waggel wandelde met losse tred naar slot Bommelstein om zijn schilderij terug te halen en heer Bommel snelde achter hem aan.
,,Niet doen!'' riep hij uit. ,,Ik wil je stukje houden want anders kan ik niks niet meer zien en Tom Poes zegt, dat dat niet goed is. Ik moet zorgen, dat ik niks kan zien — en daar houd ik mij aan. Maar een miljoen is te veel, als je begrijpt wat ik bedoel.''

De jonge kunstenaar stond stil. Het was duidelijk, dat hij uit heer Ollies woorden had begrepen, dat deze het kunstgenot niet ontberen kon, want er lag een warme glimlach op zijn eenvoudig gelaat.
,,Ja, het is een lekker doekje, hè?'' vroeg hij. ,,Ik heb mij er helemaal op uitgedrukt, zodoende. Weet je wat? Voor 25 florijnen mag je hem nog een dag houden. Doen?''
,,Goed'', zei heer Bommel bezwaard. ,,Een dag is niet veel, maar misschien krijg ik in die tijd een idee.''

Hij betaalde en terwijl Wammes opgewekt naar de stad toog, liep hij zorgelijk naar huis.
Daar zat Joost een kaartje te leggen met niks. Hij rookte een sigaar en lachte vriendelijk, hoewel hij zwaar verloor.
,,Het verlies zou betreurenswaardig kunnen zijn'', zo sprak hij, maar wanneer ik morgen de toto gewonnen heb kan er wel iets af, met uw welnemen. En dit is een aardige vertreding, wanneer ik mij zo mag uitdrukken. Vindt u niet?''
,,Niet zo leuk'', prevelde het witte ventje. ,,Flits-rappe niks overwint alle centjes, want bange bediende is zo traag gesloomd. En wat moet ik met centjes maken?''
Joost wilde een prettig voorstel doen, maar op dat moment trad heer Ollie binnen.
,,Ook dat nog'', mompelde deze verblekend. ,,Gokken en zwetsen. Dat is de invloed van niks. Ach, waartoe zal dit alles leiden? Het is de angst voor morgen, zegt Tom Poes . . .''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4504 Natuurlijk was heer Bommel niet de enige die zich bezig hield met schilderijen. In de oude buurt van Rommeldam was bijvoorbeelds sinds kort een kunsthandel gevestigd, die oude meesters verhandelde. Deze nering werd gedreven door twee zakenlieden, die ten gevolge van de hoge belastingen in kommervolle omstandigheden waren geraakt en die in de kunst waren gegaan om hun kasmiddelen aan te vullen.

De oudste firmant, een zekere B. Super, was de gehele dag doende om oude, waardeloze schilderstukken van beroemde handtekeningen te voorzien — en de andere reed langs de hotels om toeristen in de aldus ontstane meesterwerken te interesseren. Maar ach, het viel niet mee.

„De verkoop gaat slecht, baas," sprak de jongste firmant, in de namiddag het onderstuk betredende. „In de winter zijn er geen vreemdelingen en dan zit de klad in de oude meesters."

„Je zult het nooit leren, Hiep," gromde zijn compagnon. „De handtekeningen zijn niet van echt te onderscheiden, dat is zeker. Er moeten zaken in zitten."

„Bah," hernam de ander moedeloos. „De enige zaak die ik vandaag gedaan heb is een knaak voor het posten van een brief met een toto-formulier. Van die knecht van Bommel, je weet wel."

„Huh?" vroeg Super bevreemd. „Wat is dat voor onzin?"

„Ach," zei Hieper verontschuldigend, „een knaak is beter dan niets, dacht ik. En die bediende beweerde, dat de uitslagen goed waren omdat hij ze uit de toekomst had, of zoiets. Je kunt nooit weten, dacht ik . . ."

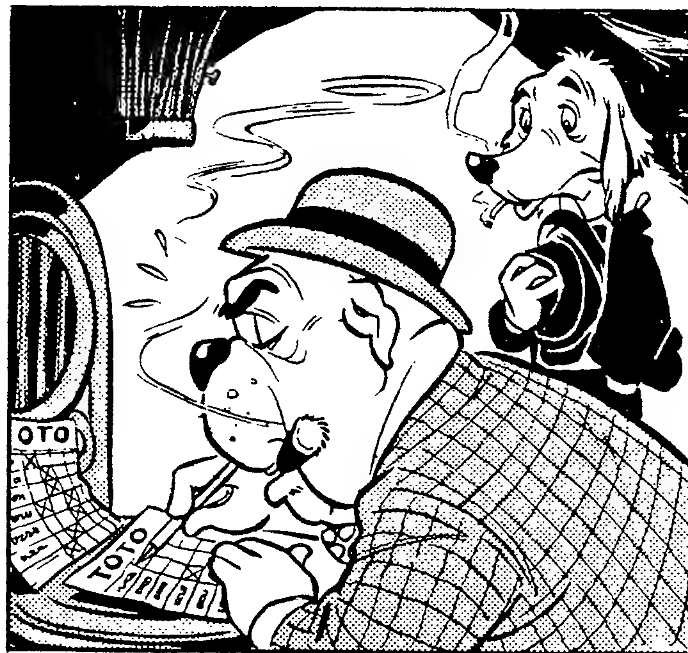
De oudste firmant spoelde zijn penseeltje zorgzaam uit en stond op.

„Toto-uitslagen uit de toekomst?" gromde hij. „Laat zien!"

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

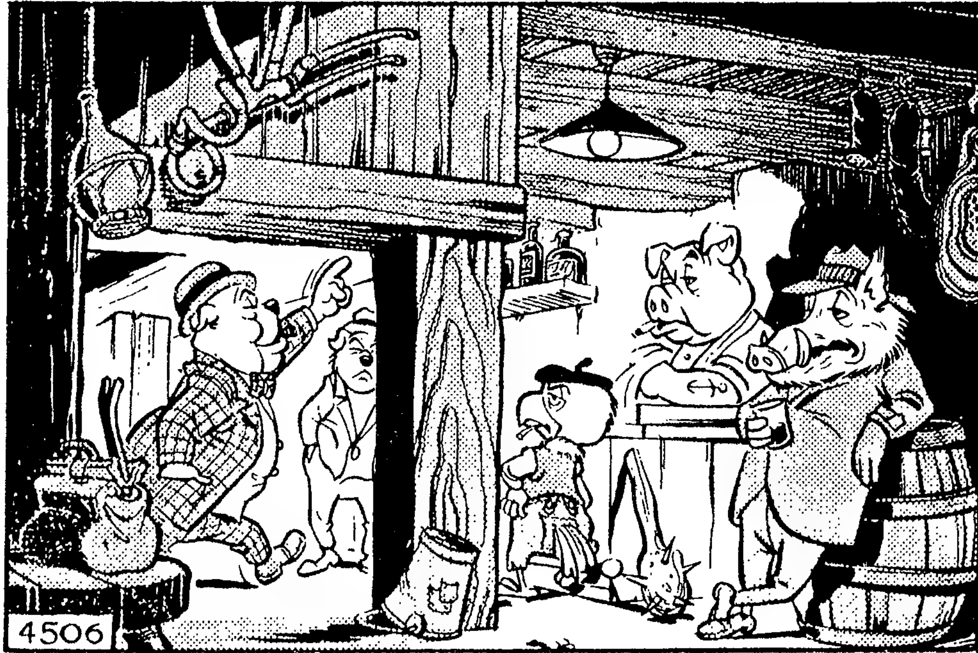

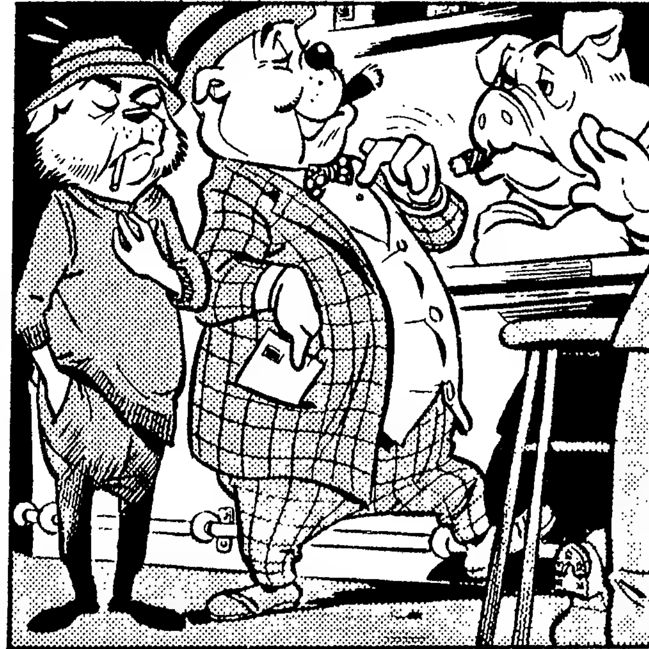
4505 „Die knecht zei, dat zijn toto-uitslagen goed waren'', zei Hieper. „Hij had ze uit de toekomst, zei hij en hij wilde een knaak betalen als ik zijn brief zou posten. Nou, toen dacht ik; die knaak is meegenomen, dacht ik...''

Super trad nader en griste de enveloppe met een geoefende greep uit de hand van zijn compagnon.
„Geef hier!'' sprak hij.
„Nou, nou'', hernam Hieper verontwaardigd. „Kan het niet zachter? Ik vertel je toch eerlijk, dat ik een knaak verdiend heb? We zullen delen; ik twee...''
„Ik word misselijk van jouw knaak!'' snauwde de ander. „Je mag hem houden, maar dat briefje is van mij.''
„Dat briefje?'' herhaalde zijn vennoot onthutst. „Dat is een ingevuld toto-formulier. Wat moet je daarmee?''
„Hiep'', zei de oudste firmant ernstig, „je denkerwt rammelt. Je bent een sukkel en je zult het nooit leren.''
Met deze woorden scheurde hij de enveloppe open en trok het formulier van Joost te voorschijn.
„Juist'', hernam hij, „ik ruik zaken. Als die opgepoetste valet beweert, dat deze uitslagen uit de toekomst komen, dan zijn ze waard om overgeschreven te worden.
Door mij; met mijn eigen balpen. Want daar op Bommelstein zit het grootkapitaal, jongen. En het is best mogelijk dat die lui door hun relaties een beetje in de toekomst kunnen kijken.''
De heer Hieper betrok. Verslagen keek hij toe, terwijl Super het briefje kopieerde en langzaam nam hij zijn hoed af.
„Zo had ik het nog niet bekeken'', prevelde hij eerbiedig. „Dat is een goed idee, baas. Maar we doen toch samen, hè? Als je wint, bedoel ik.''
„Je krijgt tien percent'', mompelde zijn medefirmant. Hij beklom het trapje en wierp het verfrommelde formulier van Joost het raam uit.
„Pas op de zaak, Hiep'', vermaande hij. „Ik ga even mijn brief posten.''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

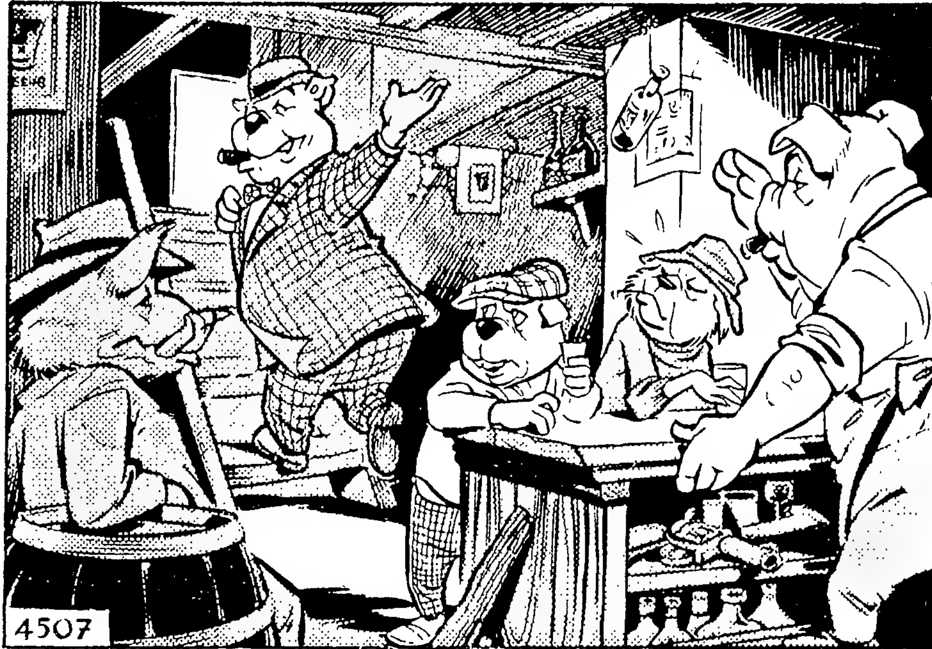

4506 Bul Super begaf zich met opgewekte tred naar een brievenbus om het toto-formulier te posten dat hij zojuist had overgeschreven. Omdat hij echter van het zware werk dorst gekregen had stopte hij onderweg bij een ongunstige lunchroom.
,,Ik geef een rondje!'' riep hij bij het binnentreden. ,,Vraag, wat de jongens willen drinken, Evert!''
Doch de waard schudde somber het hoofd.
,,Op de pof zeker weer'', sprak hij. ,,Daar begin ik niet aan, Suup. Je moet eerst het rekeningetje even voldoen, dat ik hier heb liggen.''
De kunsthandelaar betrok, doch toen boog hij zich vertrouwelijk over de tapkast.
,,Doe niet zo krenterig'', hernam hij, ,,Over een paar dagen heb ik genoeg geld om je hele kraam over te nemen. Ik heb een pracht tip, ouwe jongen — en je kent mijn neus voor zaken.''
De caféhouder trok twijfelachtig de wenkbrauwen op en dit gebaar bracht zijn klant tot het uiterste. Hij haalde driftig de brief uit zijn zak en weer er naar.
,,De voetbaltoto!'' riep hij uit. ,,Ik weet de uitslag! Voor honderd percent zeker. Zeur niet, Evert en schenk in.''

Er ontstond enige beweging in het doorrookte vertrekje. Sommige klanten begonnen wat op te dringen en Han-met-de-handjes, die naast hem stond, liet een sissend gefluit horen.
,,Heb je de spelers omgekocht, Supie?'' vroeg hij. ,,Of de scheidsrechters?''
,,Dat is mijn zaak'', zei de ander met een slim lachje. ,,En zaken zijn zaken.''
Hij stak de brief weer weg en vatte het glaasje, dat de waard na kort beraad had volgeschonken. Zodoende merkte hij niet, dat een geoefende hand de enveloppe uit zijn zak trok.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

Nadat Super zijn dorst gelest had en enige tijd uitgeweid had over zijn fijne neus voor zaken, nam hij afscheid.

,,Even dit briefje posten, jongens!'' riep hij monter. ,,Als de buit binnen is kom ik weer een rondje brengen.''

,,Een prima zakenman, die Suup'', mompelde Han-met-de-handjes toen de deur was dichtgevallen.

Doch nu boog de waard zich plotseling over de tapkast en vatte de tengere klant in het vest.

,,Jij hebt dat formulier gerold!'' gromde hij. ,,Ik had je in de gaten, broer!''

,,Nou zeg!'' riep de ander met dunne stem. ,,Doe niet zo uitsloverig, hè? Kan je wel? Dat briefje is keurig teruggegeven, hoor. Ik heb het alleen maar even bekeken! Laat nou los, Evert!''

,,Je hebt het overgeschreven'', hernam de caféhouder somber. ,,En dat is geen werk!''

Er ontstond een luid rumoer in de bedompte gelagkamer. De andere klanten namen een vijandige houding aan en men hoorde kreten als:

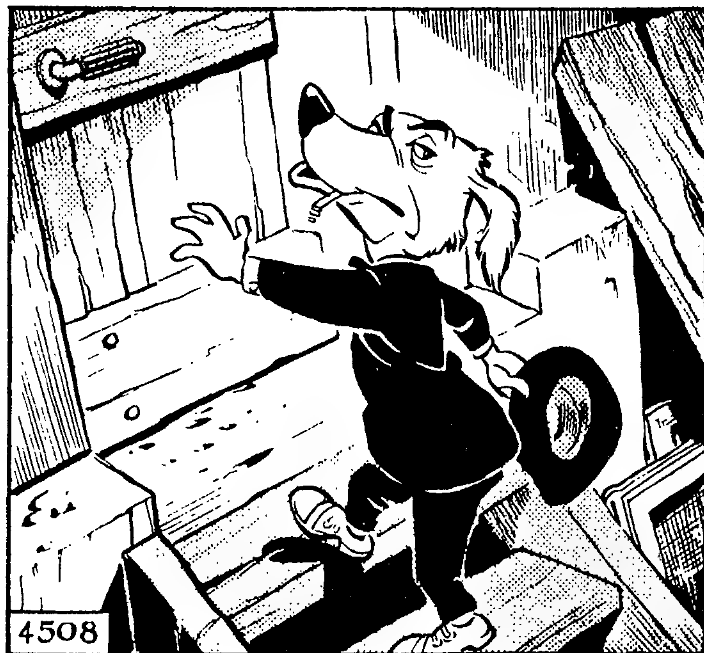
,,Dat is niet eerlijk! Dat nemen we niet! Schande!''

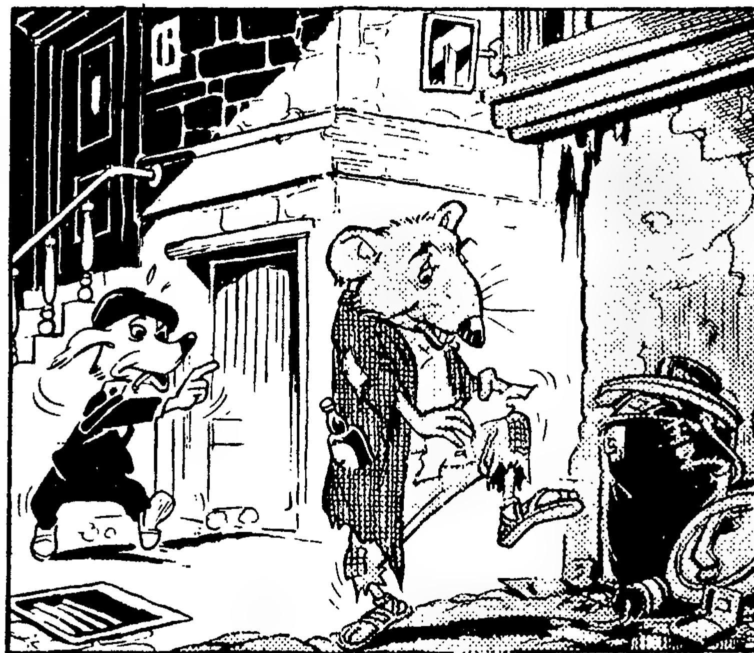
,,Ik weet het goed gemaakt'', hervatte de herbergier. ,,We zullen niks zeggen, maar dan moet je ons ook de uitslagen laten zien. We zijn hier ouwe jongens onder elkaar — en dan gaat het niet aan, dat jij alleen maar aan jezelf denkt. Je moet sociaal voelen, broer.''

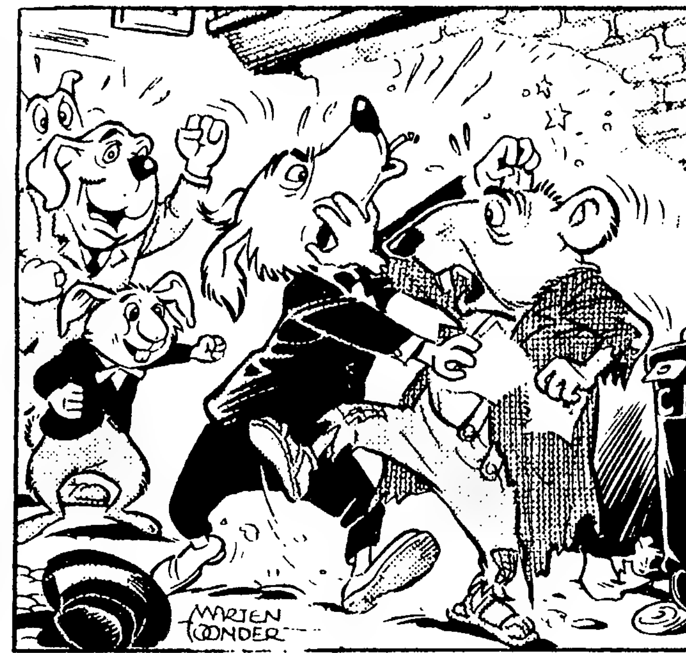
Han-met-de-handjes wierp verslagen het formulier, dat hij overgeschreven had op de tapkast en daarop bedaarde de groep. De klanten trokken hun schrijfgerief om op hun beurt de toto-uitslagen te kopiëren — en al spoedig was er slechts een vreedzaam gekras waarneembaar.

TOM POES

Door Marten Toonder

4508

Toen Super het onderstuk verlaten had, bleef Hieper enige tijd somber voor zich uit staren.

„Ik zit er weer naast", prevelde hij droevig. „Het is niet eerlijk. Tenslotte was het mijn toto-formulier. Maar Suup neemt het over en straks gaat hij mooi weer met de centen spelen. Ik zit ook altijd in de versukkeling."

Plotseling zweeg hij echter en zijn verzakt gelaat klaarde op. Het was duidelijk, dat een invallende gedachte hem getroffen had.

„Wacht es even", mompelde hij. „Super heeft het papier van die opgeprikte Joost op straat gegooid! Als het daar nog ligt, kan ik het toch zeker ook overschrijven? Waarom hij wel en ik niet?"

Met deze gedachte bezield beklom hij het trapje en spoedde zich naar buiten.

Het weder was zacht voor de tijd van het jaar en de milde bries had geen kracht genoeg om papierproppen mee te voeren. Het toto-formulier van Joost had dan ook enige tijd vredig in de goot gelegen totdat het werd opgemerkt door een passerend zwerver.

„Kijk, kijk", sprak deze tot zichzelf, „daar liggen de komende voetbaluitslagen. Dat is toch wel sterk. Waarom liggen ze daar, vraag ik me af?"

Hij streek zich peinzend door de stoppels en bukte zich toen om het papier op te rapen.

„Ze liggen daar als een vingerwijzing", hernam hij. „Die uitslagen ga ik overschrijven."

Op dat moment echter werd hij gestoord door een luid geroep.

„Blijf er af, lelijke dief!" riep de heer Hieper, uit zijn kelder springend.

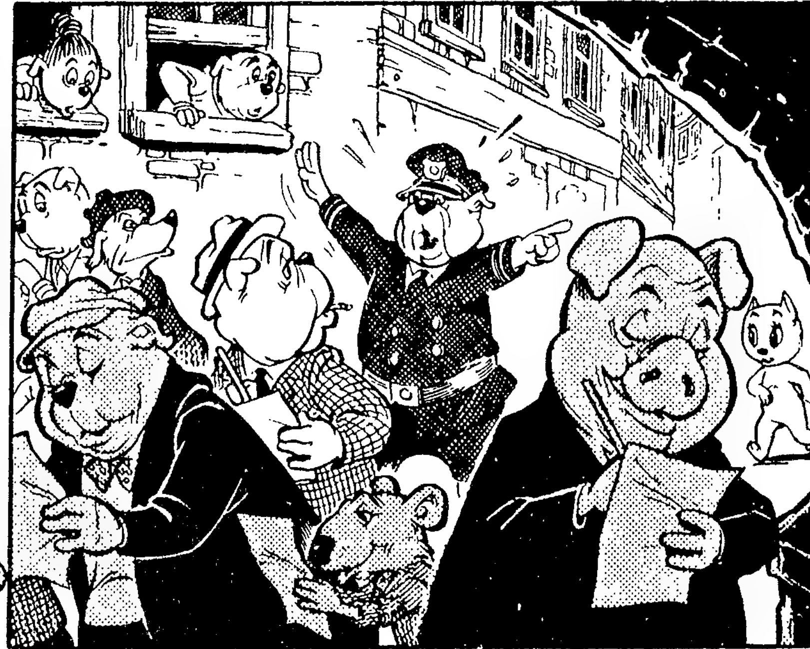
„Dat papier is van mij!"

En zonder verdere omslag stortte hij zich op de onbekende. Deze echter liet zich niet zo maar van zijn vingerwijzing beroven en al spoedig was er dan ook een gevecht aan de gang, dat de opmerkzaamheid van voorbijgangers trok.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4509 Het gevecht van Hieper met de zwerver trok de opmerkzaamheid van enige voorbijgangers, die uit de opstijgende kreten al spoedig begrepen waarom het ging. En omdat een toto-formulier waar zoveel drukte om gemaakt wordt wel eens waarde zou kunnen hebben werden er vele handen uitgestoken om het briefje aan te vatten. Al spoedig was de strijd dan ook algemeen.

Commissaris Bulle Bas, die juist zijn ronde door de oude buurt deed, hield bezorgd de pas in om een blik op het toneeltje te werpen. Toen klemde hij de pet vaster op het hoofd en draafde naar het opstootje terwijl hij fel op een politiefluitje blies.

„Halt!" riep hij uit, toen hij in de kern van het relletje was aangekomen.

„Doorlopen!"

De menigte wierp hem een geprikkelde blik toe, maar tot zijn verbazing ging men hem niet jonassen, zoals hij voorzien had. Enkele figuren, zoals Hieper en de zwerver maakten zich ijlings uit de voeten, de rest echter ging mompelend en druk schrijvend uiteen.

„Dit is een rare rel", mompelde de politiechef. „Wat noteren deze verdachte personen?"

Hij wierp een zoekende blik in het rond en toen viel zijn blik op een papiertje, dat gekreukt op de grond lag. Tom Poes, die toevallig in de buurt was, zag dat er een glimlach op het gelaat van de politie-ambtenaar verscheen — en hij bleef nieuwsgierig staan.

„Wat is dat, commissaris?" vroeg hij.

„Bewijsmateriaal, ventje", zei de heer Bas, het briefje in de zak stekend.

„Een toto-formuliertje, dat ik in beslag neem. Er werd om gevochten, zie je; en het zou best kunnen zijn, dat..."

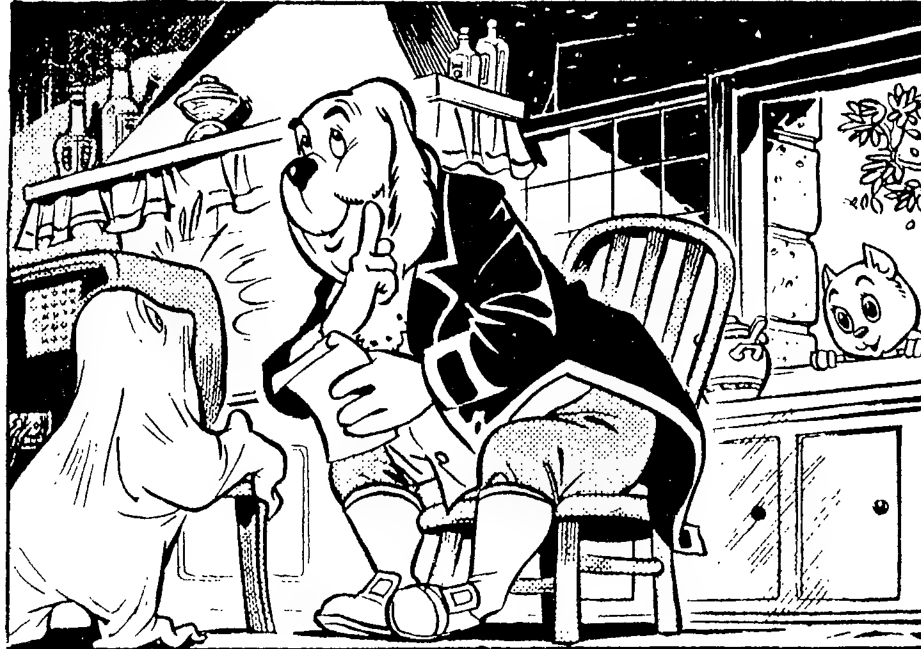
Hij zweeg en zijn trekken werden plotseling grimmig.

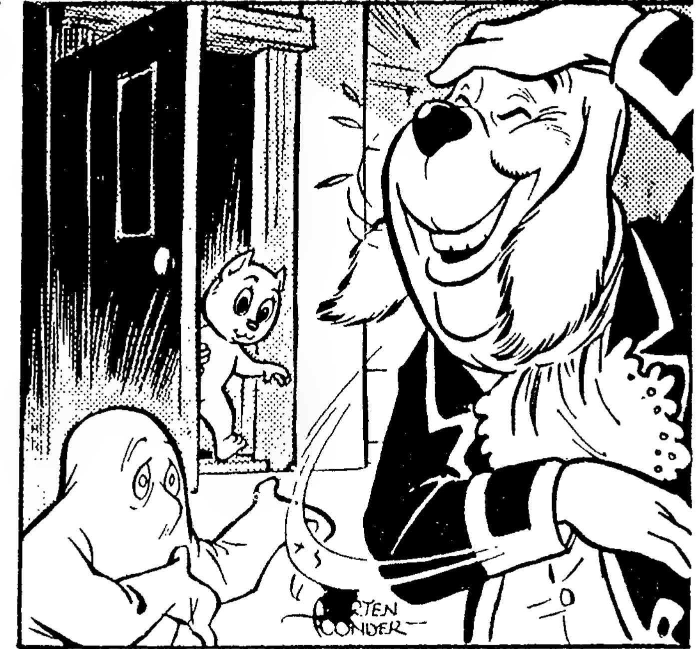
„Wat moet dat?" snauwde hij. „Doorlopen, lummel!"

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

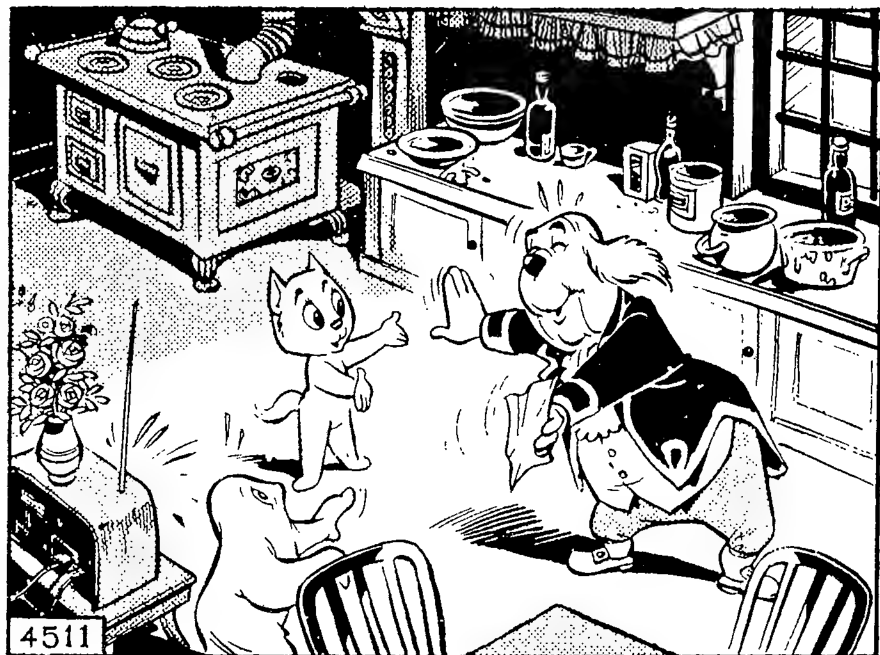

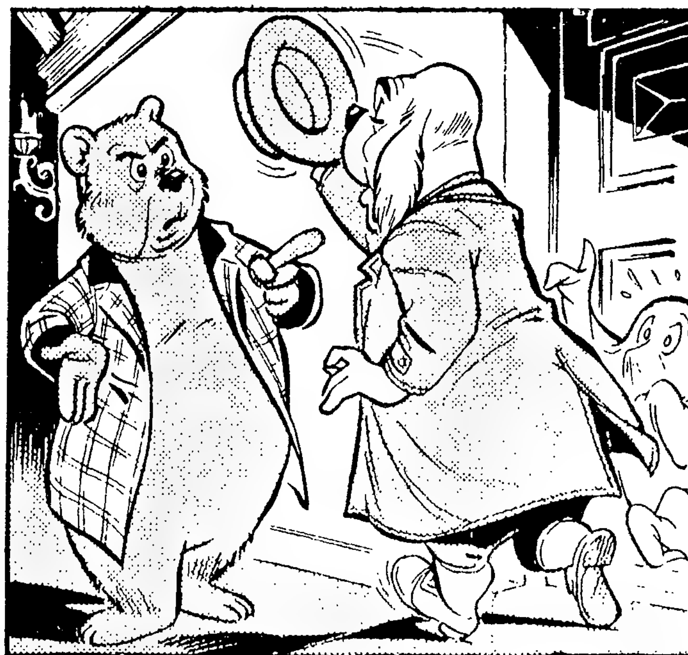

4510 Het is begrijpelijk, dat Tom Poes het zijne dacht van de rel om het toto-formuliertje.
„Die herrie is niet gewoon", dacht hij. „Er moet iets achter zitten."
Met dit denkbeeld ging hij op onderzoek uit — en de volgende dag stapte hij naar Bommelstein om te kijken of zijn vermoeden juist was.
En ja, hoor. Terwijl hij langs de keuken liep werd zijn oor getroffen door de stem van een radiospreker — en toen hij door het venster naar binnen keek, zag hij daar de bediende Joost glimlachend naast het fornuis zitten. De trouwe knecht was bezig de voetbaluitslagen te controleren aan de hand van zijn toto-briefje. Het was duidelijk, dat het gehoorde hem veel vreugde schonk, want naarmate de stem voortneuzelde verdiepte zijn glimlach zich. Hij schonk in het geheel geen aandacht aan het witte figuurtje, dat handenwringend voor hem stond, want daarvoor was hij te zeer verdiept in het luisteren.
Dit beviel het fladderige ventje in het geheel niet.
„Kom nou!" riep het met piepende stem. „Verdiggel de verfschilderij; dat is beloofd!"
„Sst!" siste Joost. „Nog één! Als die ook goed is..."
„Is natuurlijk goed!" zeurde de ander. „Rap-vlugge niks heeft goed gekijkt. Wil weer naar straks. Toe nou, hè?"
„Twee-nul", sprak de stem uit de radio en nu stiet de bediende een opgewonden kreet uit.
„Ja!" riep hij opspringend. „Juist! Alle uitslagen zijn correct. U hebt goed gekijkt. Gekeken, met uw welnemen. Ik heb gewonnen!"
Met deze woorden gaf hij zich over aan een waardig huppelpasje en Tom Poes, die juist binnenkwam, schudde veelbetekenend het hoofd.
„Ik wist wel dat er iets achter zat", prevelde hij. „Niks zit er achter."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4511 „Ik heb gewind!" riep Joost, met het briefje zwaaiend. „Gewonnen, meen ik. Alle uitslagen zijn goed, jonge heer!"

„Dat is toevallig", zei Tom Poes. „Heel Rommeldam doet aan de toto mee en iedereen gelooft, dat zijn uitslag goed is."

De bediende staakte zijn gehuppel en nam een waardiger houding aan.

„Excuseer", sprak hij. „Ik liet mij even gaan. Maar wat u daar zegt is onmogelijk, wanneer ik me zo mag uitdrukken. Ik heb mijn formulier ingevuld aan de hand van de inlichtingen van de heer Niks hier. Hij heeft voor mij in de toekomst gekijkt. Gekeken, meen ik."

„Dat heeft hij dan zeker voor iedereen gedaan", zei Tom Poes achterdochtig.

„O nee!" riep het witte ventje met piepende stem. „Ik heb alleen voor hém de toto bekeekt. Arme rap-vlugge niks is eerlijk als bliksem. En nu gaat hij de verfschilderij in diggeltjes maken; dat is beloofd!"

„Strakjes", zei Joost. „Ik ga eerst even mijn winst halen, als u mij toestaat." Zo sprekende schoot hij snel zijn jas aan; hij nam zijn hoed en spoedde zich de gang op waar hij toevallig juist heer Bommel ontmoette.

„Waar ga je heen?" vroeg deze, onaangenaam getroffen. „Ik wacht al een kwartier op mijn thee!"

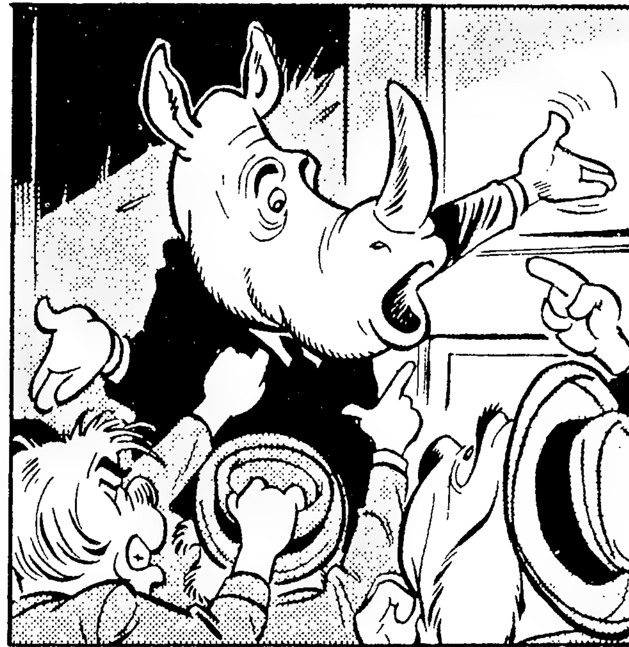
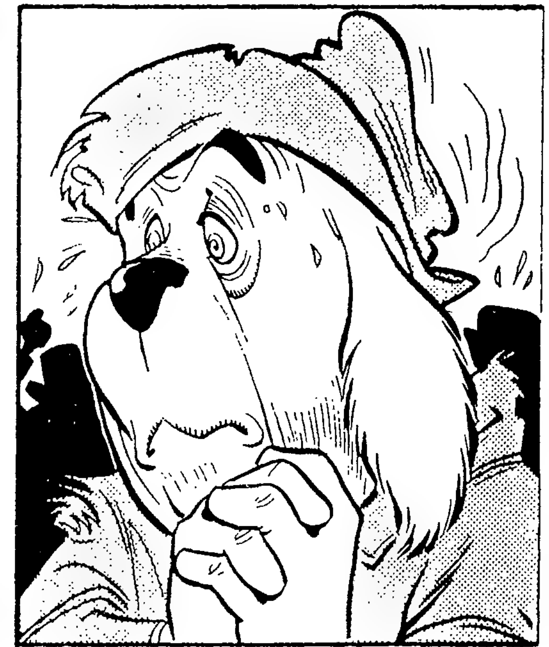
„Dat is heel betreurenswaardig", zei de knecht glimlachend. „U zult nog langer moeten wachten, met uw welnemen, want ik ben zo vrij mijn ontslag aan te bieden, heer Olivier. Waarschijnlijk ga ik een eethuisje openen in de stad."

Hij groette beleefd en snelde het huis uit. Achter hem piepte de stem van niks die er op aandrong om eerst het schilderij te vernietigen; maar Joost schonk daar geen aandacht aan...

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

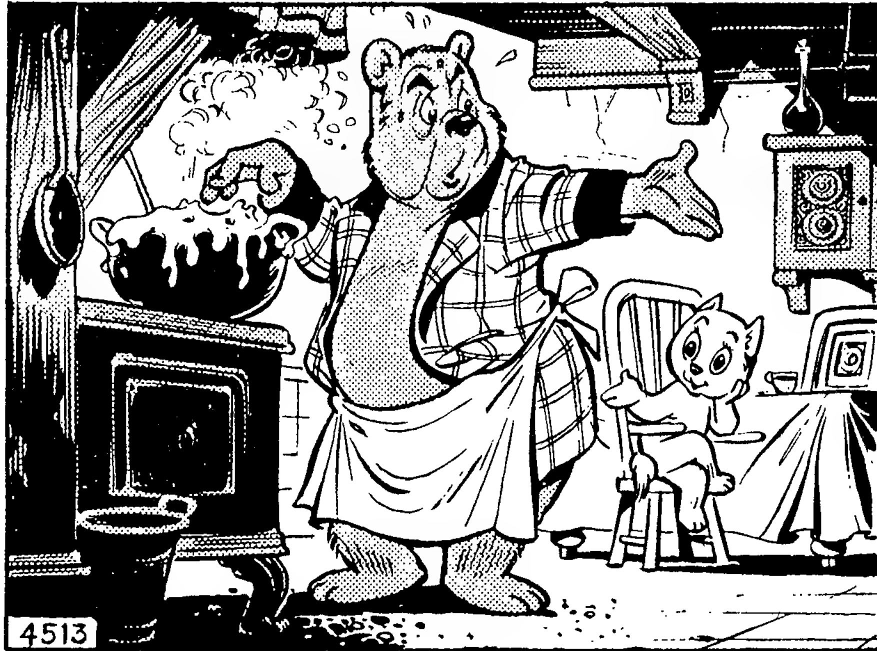

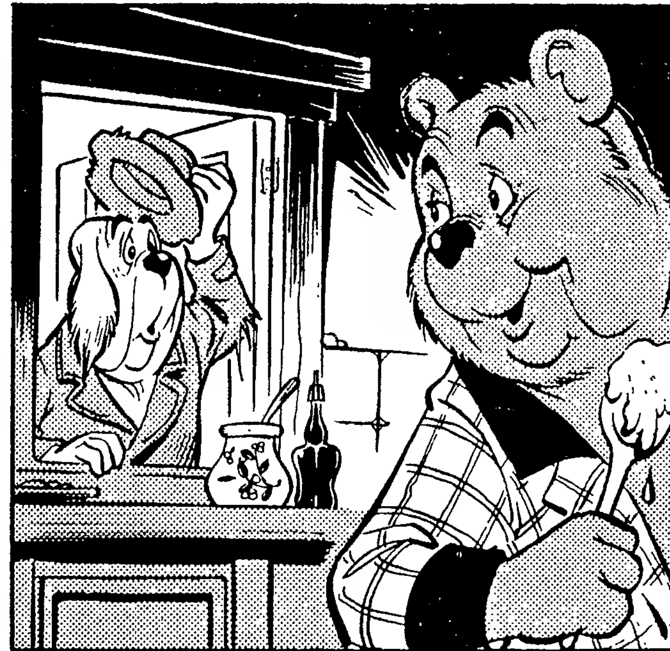
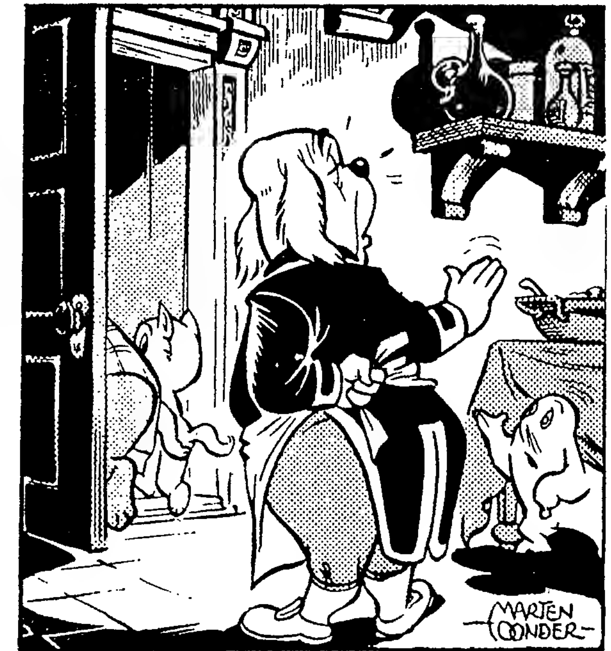

4512 De bediende Joost begaf zich lichtvoetig naar de stad om de uitbetaling van zijn toto-winst te regelen.
„Wie had dat kunnen denken?'' zo prevelde hij. „Men leest wel eens in de krant over een heer in dienstbetrekking die plotseling tot rijkdom vervalt. Maar dat men zelf die heer kan zijn gaat het begrip te boven. Wat kan men wel niet doen met al dat geld? Men kan een keurig eethuisje openen op eerste stand... hoewel; het heeft ook zijn bekoorlijkheid om een zittend leven te gaan leiden en zich te laten bedienen door toegewijd personeel, als ik zo vrij mag zijn...''
De brave knecht zweeg plotseling. Door het omslaan van een hoek had hij het zicht gekregen op het administratiegebouw van de voetbaltoto en nu maakte een afschuwelijk voorgevoel zich van hem meester. Geen wonder. Voor het kantoor verdrong zich een woelende menigte, die met papieren zwaaide. Er steeg een luid gejoel uit op en de gezichten stonden dreigend en vertrokken.
„Mijn geld!'' werd er geroepen. „Ik heb alle uitslagen goed!'' Dergelijke schreeuwers werden aanvankelijk door rake tikken terechtgewezen, doch de kreet werd al spoedig door iedereen overgenomen — en toen was er geen houden meer aan. Nu verscheen er een verbleekte heer op het bordes.
„Het geld zal ordelijk worden afgedragen!'' riep deze in de invallende stilte. „Maar er zijn zoveel goede inzendingen dat er van de prijs niet meer dan twee florijnen per inzender overblijft. Dit bedrag, verminderd met administratiekosten...'' Zijn verdere woorden gingen in het gebrul van de massa ten onder en de arme Joost was danig gekreukt toen hij zich tenslotte kon losmaken. Maar erger dan zijn kleerscheuren was de ontreddering van zijn innerlijk.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

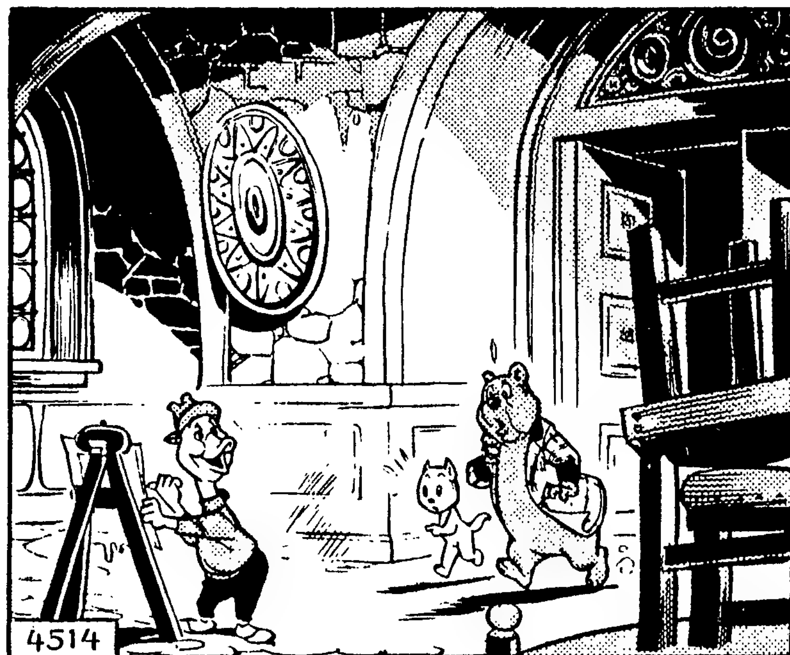

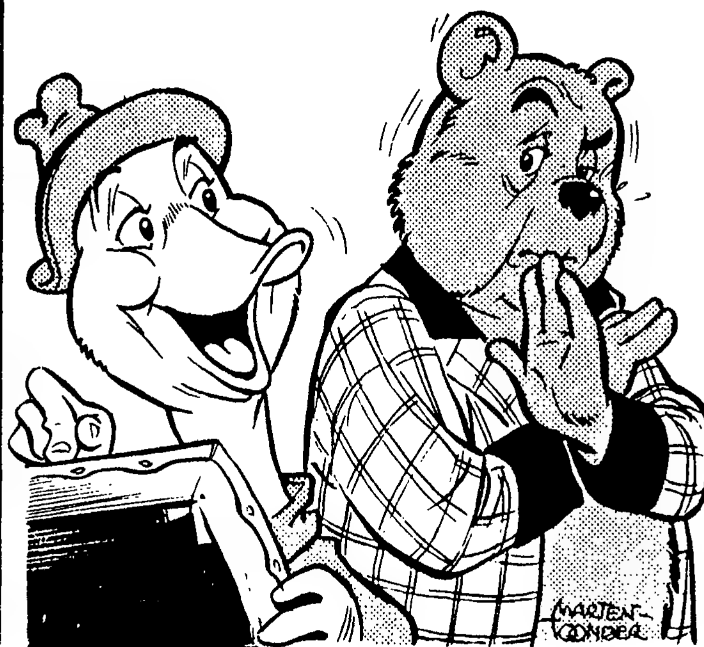

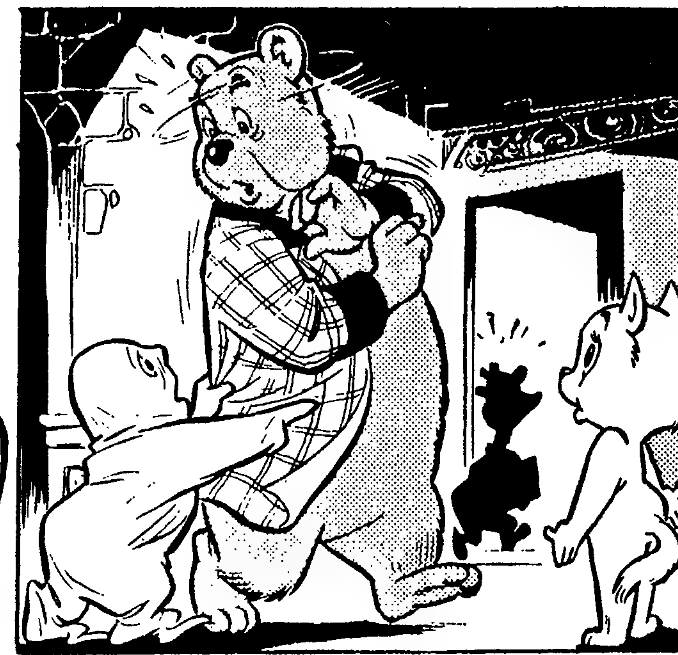
4513 Toen Joost zo onverwacht zijn ontslag had genomen stond heer Bommel enige tijd geheel sprakeloos en Tom Poes maakte daar gebruik van door hem ernstig toe te spreken.
„Het komt allemaal door de toekomstvoorspellingen van niks'', zei hij. „Die zijn waardeloos, heer Ollie.''
„Zijn niet waardeloos!'' riep een stem uit een duistere hoek. „Rap-vlugge niks weet wat straks gebeuren gaat. Maar straks hoort niet in nu.''
„Zo is het,'' hernam Tom Poes. „Als je nu weet wat er straks gebeuren gaat komt er alleen maar ellende van.''
Heer Ollie schudde het hoofd en hing een schort voor.
„Het eten kookt over,'' sprak hij somber. „Ik zal moeten ingrijpen. Wat een toestand voor een heer van mijn stand! Ik had die niks moeten verdiggelen, jonge vriend. Nu ben ik Joost kwijt. Ach, de toekomst staart mij somber aan...''
Hij begon zuchtend in een pan te roeren, doch op dat moment klonk er een droeve stem aan het venster.
„Wilt u mij toestaan mijn werk te hervatten, heer Olivier?'' vroeg deze. „Mijn vertrek was onberaden en betreurenswaaardig en ik zou gaarne mijn excuses maken, als u mij toestaat.'',„Zeker, Joost, zeker!'' zei heer Bommel oplevend. „Kom binnen; we praten er niet meer over. En breng de thee maar in de studeerkamer.''
Met deze woorden wierp hij het schort af en stapte monter de keuken uit om plannen te maken voor de getroffen knecht. Deze begon vreugdeloos aan zijn werkzaamheden doch daarin werd hij gestoord door niks, die onder de tafel uitkroop.
„Nu ga je de verfschilderij in barreltjes maken, hè?'' vroeg het ventje hoopvol „Toto was goed geziet, hè?''
„Ik maak geen barreltjes,'' zei Joost kortaf. „U bent waardeloos, met uw welnemen.''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

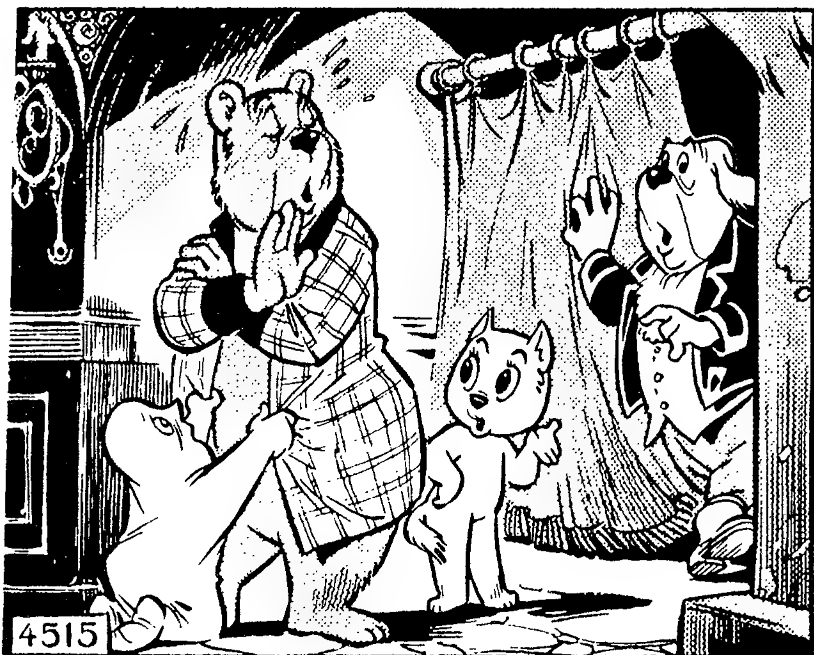

4514 Toen heer Bommel en Tom Poes de kamer binnenkwamen troffen ze daar tot hun verrassing Wammes Waggel aan. De jonge kunstenaar was bezig zijn schilderstukje van de ezel te pakken en hij keek met een blij lachje om.

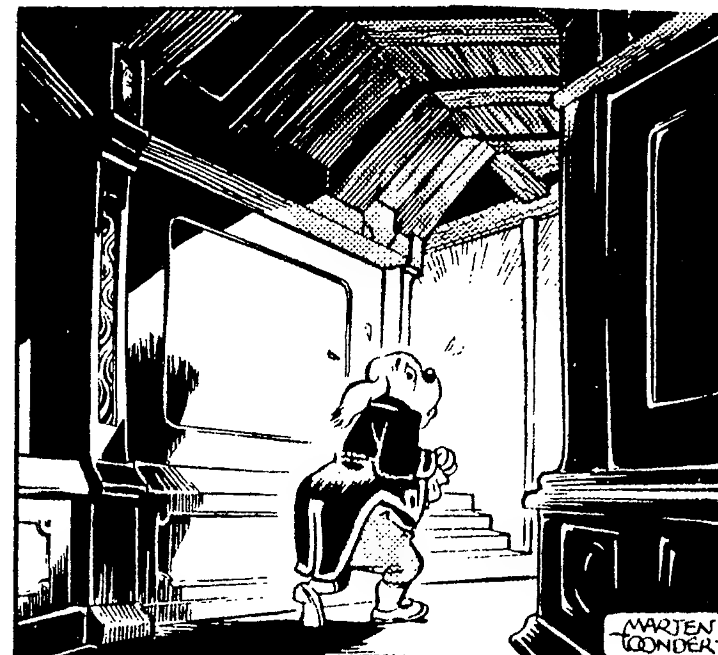
..Hallo, luidjes!'' riep hij. „Ik zal het maar meenemen, hè?''
„Dit is onbehoorlijk,'' zei heer Ollie streng. „Hoe kom je hier binnen, Wammes?''
„O, heel gewoon,'' zei de ander. „Door het raam natuurlijk. Dat stond niet op de knip, zodoende. En toen dacht ik; ik zal mijn schilderij even halen. Want ik heb geld nodig. Of wil je het toch kopen?''
„Nee,'' sprak heer Bommel. „Ik heb genoeg van je kladwerk en van alles wat er aan vast zit. Ik bedoel van niks, als je begrijpt wat ik bedoel.''
„U kunt het beter kopen,'' zei Tom Poes ernstig. „Als Wammes dat schilderwerk meeneemt wordt niks hier weer onzichtbaar — en het is heel wat waard om hem te kunnen zien.''
„Nee,'' herhaalde heer Ollie koppig. „Het is waardeloos en bovendien is het te duur.''
„Nou, dan niet, hè?'' hernam de schilder vriendelijk. „Kom, ik ga weer eens verder. Tot ziens hoor!''Hij pakte zijn spullen in en stapte de deur opgewekt uit. Op dat moment werd heer Bommel aan zijn jas getrokken — en toen hij schrikkend omkeek zag hij de witte figuur van niks achter zich staan.
Het ventje zag er ijl en bekommerd uit en het wees met een fladderend gebaar op de vertrekkende kunstenaar.
„Maak de verfschilderij in diggeltjes!'' jammerde het. „Want waar dat verfplaat gaat is ik bekijkbaar. En de rap-vlugge niks hoort in straks niet in nu. Je hebt beloofd barreltjes te maken en de bediender heeft het ook beloofd. Maar iedereen jokke tegen arme bliksem.''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

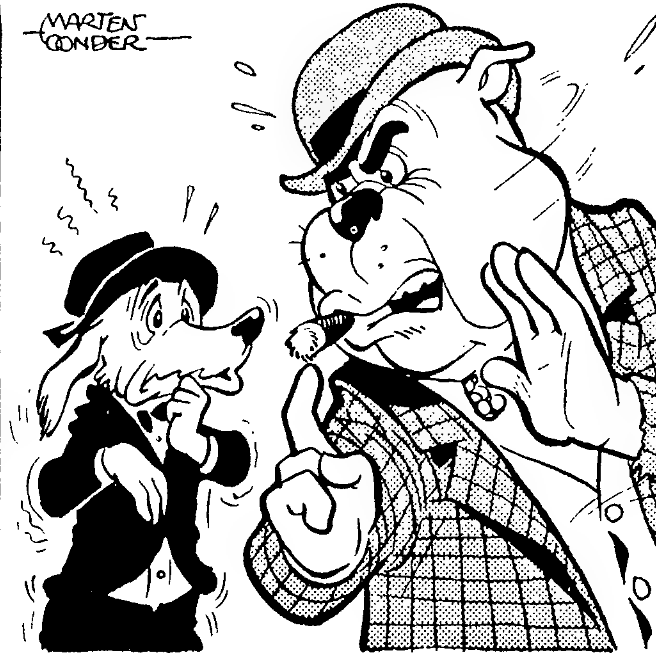

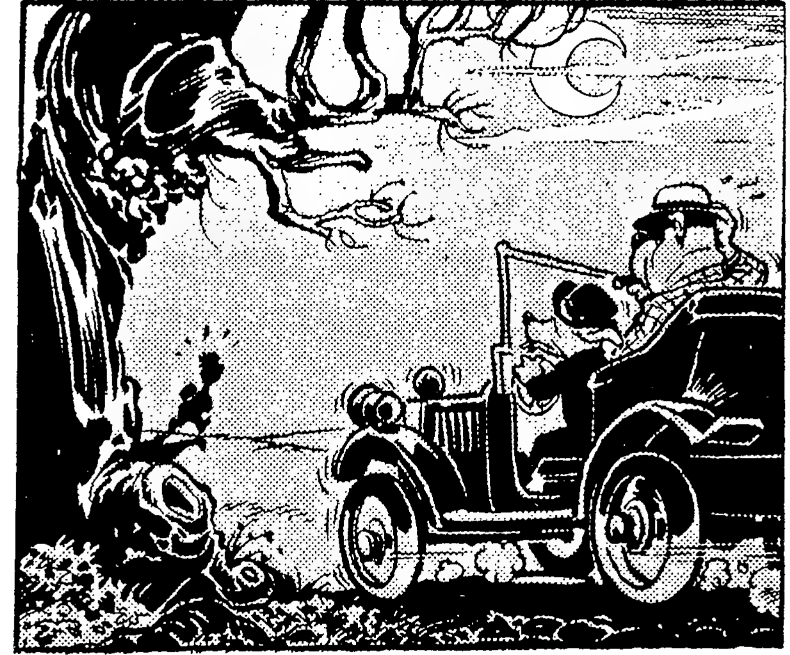
4515 De voetstappen van Wammes Waggel naderden reeds de buitendeur en de witte gestalte van niks begon doorzichtig te worden.
„Laat de verfplaat niet gaan!" jammerde het ventje handenwringend. „Waar hij gaat zal ik bekijkbaar zijn en dat mag niet mogen!"
Heer Ollie wendde zich korzelig om doch nu stond hij tegenover de bediende Joost, die nerveus binnentrad.
„Excuseer, heer Olivier!" riep de trouwe knecht. „Koop toch dat schilderij, als ik zo vrij mag zijn. Het is een erezaak om het in diggeltjes te maken. Te vernietigen, meen ik. We hebben niets aan de toekomstvoorspellingen van de heer Niks gehad, maar hij heeft goed gekijkt. Gekeken, wanneer ik me zo mag uitdrukken. En daarom..."
„Koop het toch", drong nu ook Tom Poes aan. „Niet om het kapot te maken; dat niet. Maar wel om niks in de gaten te kunnen houden!"
„Nee!" riep heer Bommel met zware stem. „Ik heb nee gezegd — en ik houd me daar aan. Het geld groeit me niet op de rug. Een millioen voor dat kladwerk; wat denken jullie wel? Mijn goede vader zou het nooit hebben goedgekeurd!"
Op dat moment viel de voordeur met een slag dicht en het witte kereltje loste plotseling in de lucht op.
„Ziezo", hernam heer Ollie tevreden. „We zijn niks kwijt."
„O, nee", zei Tom Poes, „Niks is overal, alleen ziet u hem nu niet meer." „Het is héél betreurenswaardig", prevelde Joost.
Hij verliet het vertrek en toen hij door de duistere gang liep viel het hem voor het eerst weer op hoe diep de schaduwen waren.
„Het is vreemd", mompelde hij met trillende lippen. „Ik voel, dat ik gadegeslagen word. Onzin natuurlijk, want er is niemand. Het is niks. Maar toch..."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4516 Met het vallen van de avond vulde het keldertje van de kunsthandelaar Super en Hieper zich met duistere schaduwen. De jongste firmant keek beklemd om zich heen en zuchtte van tijd tot tijd. De oudste echter zat onbeweeglijk op een krukje en staarde somber voor zich uit.

,,Die toto, hè?'' mompelde hij. ,,Die is lelijk fout gelopen.''

,,Geen cent kwam er uit, baas'', beaamde de ander. ,,Het is hier donker, zeg. Ongezellige boel, vind ik altijd. Vind je niet?''

,,Zwam niet'', hervatte Super. ,,Ik ben bezig. En ik stel vast, dat de uitslagen goed waren. Van de toto, bedoel ik. Daar lag het dus niet aan.''

,,Nee, er waren te veel goeie inzendingen'', zei Hieper. ,,Jammer hè? Anders hadden we kunnen verhuizen. Het is hier maar een griezelige ruimte met al die hoeken. Soms heb ik het idee, dat er iets op me zit te loeren. Achter die schilderijen.'' ,,Dat'', bromde zijn vennoot, ,,is je slechte geweten, jongen. Maar die uitslagen waren goed — en dat geeft me te denken. Er moet iets achter zitten. Op Bommelstein hebben ze een toekomstkijker, wat ik je brom!''

,,Het is mijn slechte geweten...'' prevelde Hieper met trillende stem. ,,Ik had beter naar mijn onderwijzer moeten luisteren. Maar nu is het te laat. Nu zit ik hier tussen de schimmels — en alles is even eng.''

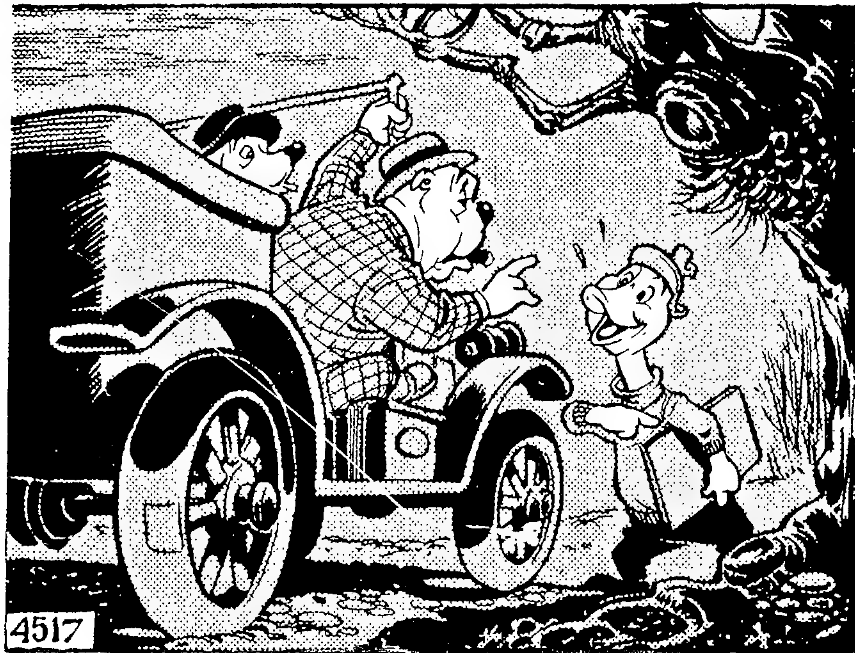
,,Is het weer zover?'' snauwde Super. ,,Schei uit met dat gezever en kom mee. We gaan naar Bommelstein om een onderzoekje in te stellen. Want ik ruik nog steeds zaken.''

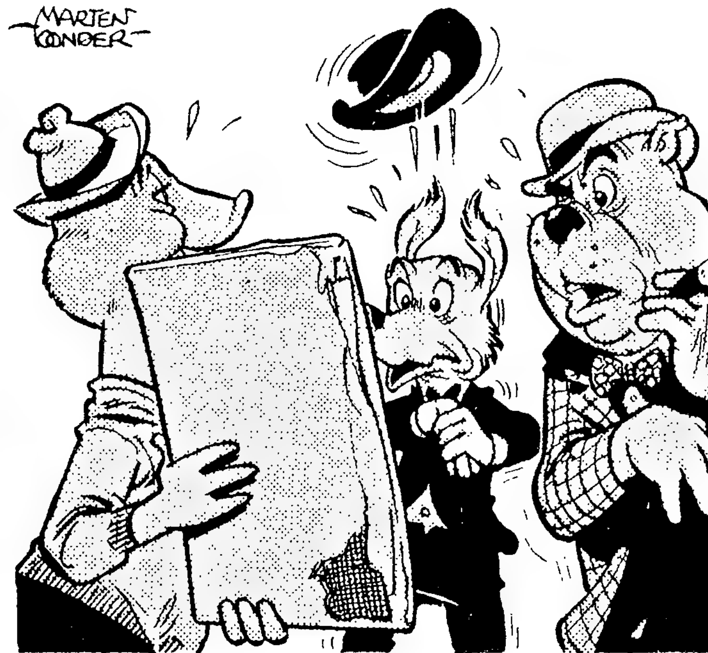
De ander vermande zich. Hij snoot zijn neus en volgde zijn compagnon met sloffende passen naar buiten waar de oude auto stond. Even later reden ze in het maanlicht de stad uit — en al spoedig kwamen de heuvels in het zicht waar heer Ollie woonde.

Daar naderde een eenzame wandelaar met een schilderij onder de arm.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4517 ,,Stop es even, Hiep'', zei Super. ,,De vent die daar loopt moet ik spreken.''
Hieper gehoorzaamde en het oude wagentje kwam met gierende remmen tot stilstand naast Wammes Waggel, die verrast opkeek.
,,Zeg es, broer'', sprak de kunsthandelaar, naar buiten leunend. ,,Kom je soms van Bommelstein?''
,,Hoe kan je het raden?'' riep Wammes gichelend. ,,Knap hoor!''
,,Zo'', hernam de ander. ,,Hoe is het daar tegenwoordig?''

,,O, enigjes'',zei Waggel. ,,Goed van eten en drinken en reuze gezellig. Maar ze houden er niet van kunst.''
,,Dom,'' riep Super getroffen uit. ,,Ik hoor dat niet graag, want ik handel er zelf in. Wie houdt er nu van kunst? Maar eh... doen ze daar soms aan toekomstvoorspellingen, dat je weet?''
,,Nou je het zegt...'' mompelde de jonge kunstenaar. ,,Ze zitten altijd vol met grapjes en nu hadden ze een mannetje met een wit hemd aan, dat in straks kon kijken. Mal hè. Hij hoorde bij dit schilderij.''
Zo sprekende hief hij zijn stukje omhoog zodat het maanlicht er gunstig op viel.
,,Mooi hè?'' hernam hij. ,,Zelf gemaakt. Het stelt niks voor, hoor. Maar dat is juist mooi, zegt Terpen Tijn. Wil je het kopen? Je zit toch in de handel.''
De beide kunsthandelaren staarden beklemd naar het doekje — en de jongste fluisterde met bevende stem:
,,Dat lijkt op iets, baas. D-dat is... d-dat is...''
,,Ter zake'', sprak Super. ,,Hoeveel kost dat?''
,,Een millioen'', zei Wammes.
De ander aarzelde even. Toen trok hij een bankbiljet van tien florijnen uit zijn zak en reikte het met een gul gebaar aan de artist over.
,,Hier zijn een millioen millicenten'', zei hij. ,,Besteed ze goed, jongen.''
,,Nou en of'', riep Waggel. ,,Ik heb dorst, zodoende.''
Hij nam vriendelijk afscheid en Hieper laadde snel het schilderij in de auto.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4518 De beide kunsthandelaren keerden terug naar hun pand en daalden het trapje af.

„Wat is het hier donker'', klaagde de jongste, die het schilderij droeg. „En waarom heb je dit akelige stukje gekocht, Suup? Het is een eng ding, vind ik.''

„Onzin'', riep de ander. „Het stelt niks voor. Maar het heeft iets met die toekomstkijkerij te maken — en dat is me wat waard!''

„Het lijkt op iets'', prevelde Hieper beklemd. „Iets, dat je soms bijna ziet uit de hoekjes van je ogen — maar als je kijkt is het weg. Je weet wel...''

„Als je niet gauw ophoudt met dat gezever'', snauwde Super, „dan zal ik je sterretjes laten zien uit de hoekjes van je ogen. Ik ruik superzaken en ik kan jouw gegrien niet aan m'n hoofd hebben. Zet neer dat ding!''

Zijn compagnon gehoorzaamde met trillende vingers. Doch nauwelijks had hij het schilderwerkje tegen een rij lijsten gezet of hij slaakte een gierende kreet.

Geen wonder. Uit de schaduwen dook een witte gedaante op die met fladderende ledematen de handen wrong.

„Maak de verfschilderij in barreltjes alsjeblieft!'' riep hij met piepende stem.

„De arme rap-vlugge niks is traag gesloomd in olieklodders. Nu is ik bekijkbaar en dat mag niet mogen. Hak de plaat in diggeltjes, hè?''

De beide vennoten stonden als door de donder getroffen naar de verschijning te staren — en zelfs Super kon zo vlug geen weerwoord bedenken. Want wanneer men niks zo plotseling ziet geeft dat altijd even een schrik. Toch moet gezegd worden, dat het niet zien van niks ook niet alles is.

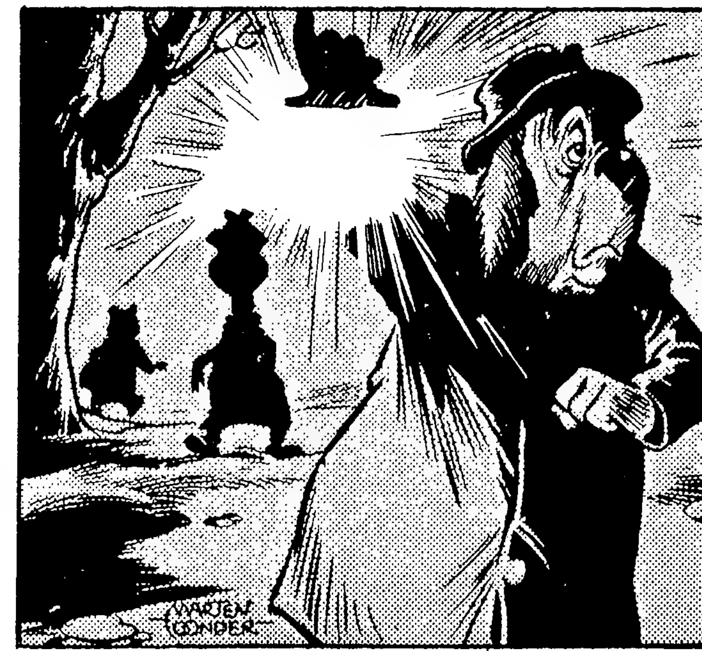
„Niks is overal'', mompelde Joost, die slapeloos in zijn bed zat en met holle ogen naar de schaduwen staarde. „Ik wilde, dat hij nog bekijkbaar was. Zichtbaar, meen ik. Vooral omdat ik mijn belofte niet gehouden heb. Ach, had ik dat schilderijtje maar in diggeltjes gemaakt...''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4519 Niet ver na middernacht kon men Wammes Waggel door het duistere landschap zien lopen. De kunstenaar had zijn dorst gelest en nu was, tot zijn verbazing, het geld op.

,,Zo'n millioen is ook maar niks'', sprak hij tot zichzelf. ,,Het leek trouwens precies op een tientje — en tien is minder dan vijfentwintig en dat is geen geld voor kunst. En mijn verf is uitgedrukt. Weet je wat? Ik ga naar Tijn om een nieuwe schilderdoos te halen.''

Hij hield de pas wat in, want op dat moment naderde er een late wandelaar, die zich met een lantaarn bijlichtte.

,Hallo'', zei Wammes.

,,Goede nacht'', zei de ander met holle stem.

Hij hief zijn lamp omhoog en nu vertoonden zich de grauwe trekken van de bediende Joost.

,,Het is prettig, dat ik u tref'', hernam de knecht. ,,Ik word door berouw gekweld, als ik zo vrijpostig mag zijn.''

,,Gunst, wat mal!'' riep de kunstenaar vol meegevoel. ,,Wil je een pepermuntje?''

,,Dank u, nee'', zei de ander lusteloos. ,,Het zit dieper, met uw welnemen. Donkere hoeken grijnzen mij aan. Overal zit niks. Ik voel, dat ik geen rust zal kennen voordat uw schilderij vernietigd is. Kan ik het van u kopen? Mijn middelen zijn bescheiden, maar...''

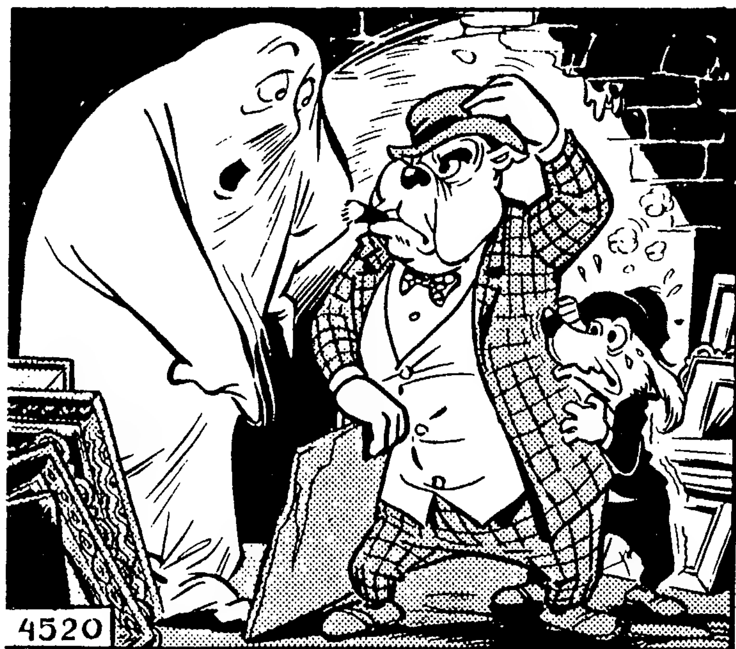
,,Dat is een tientje!'' sprak Joost oplevend. ,,Misschien kan ik dan toch tot zaken komen met deze Super. Dank u wel. Ik ga hem onmiddellijk opzoeken, als u mij toestaat.''

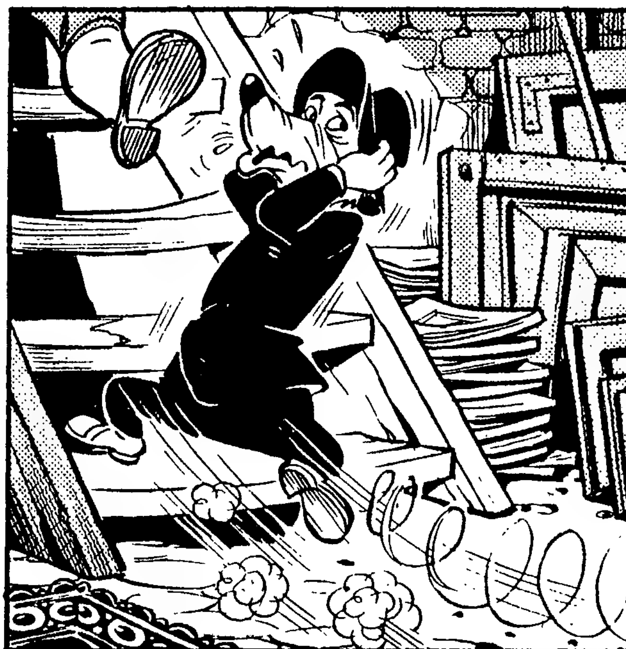
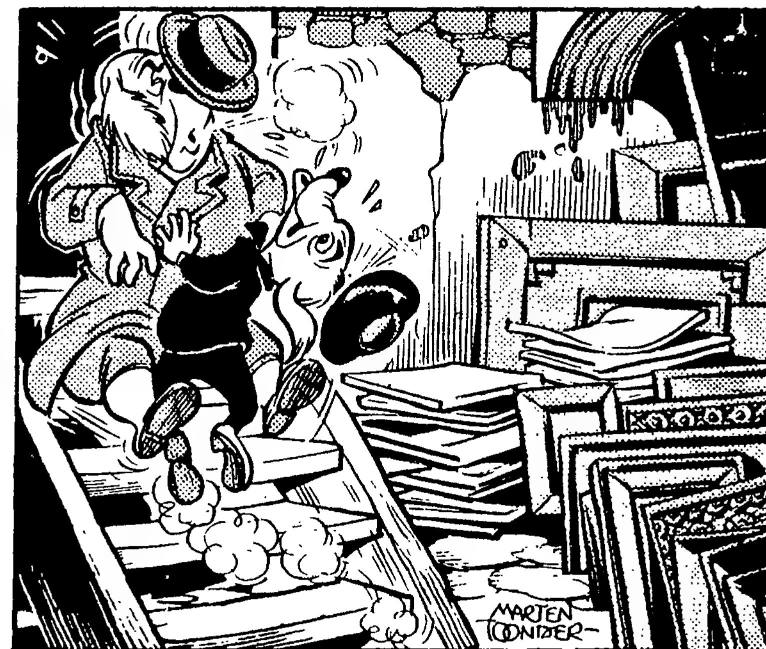
Met deze woorden hervatte hij zijn wandeling en Wammes de zijne. Doch niet lang.

Opnieuw werd hij staande gehouden door een nachtelijke wandelaar in wie de oplettende lezertjes heer Bommel zullen hebben herkend.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

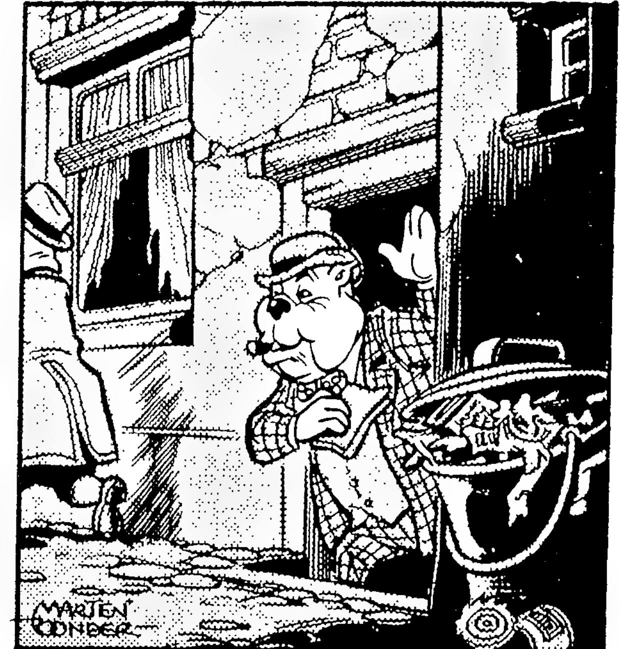
4520 Intussen stonden de beide kunsthandelaren nog steeds sprakeloos naar de witte verschijning te staren.
„W-wie ben jij?'' vroeg Super tenslotte met schorre stem.
„Ik ben de rap-vlugge niks, die in straks thuishoort en niet in nu!'' zei de gedaante.
Hij sprak snel, alsof hij een lesje opzei dat hij uit het hoofd kende — en dat was ook zo.
„Verdiggel de schilderij, alsjeblieft, dan kan ik niet meer geziet worden...''
Nu kwam ook Hieper in beweging. Hij wendde zich om en snelde naar het trapje.
„Ik w-wil hier w-weg!'' riep hij huilerig. „D-dit is de straf voor onze slechtheid!''
„Zever niet!'' bulderde Super. „Kom terug!''
„N-nee!'' jammerde zijn compagnon, die snel de treden beklom. „Ik ga mijn leven beteren. Houd me niet tegen, Suup; jij bent de schuld van alles!''
Met deze woorden stak hij een hand uit naar de deurknop; doch op dat moment werd het houtwerk reeds aan de buitenkant geopend om een late klant door te laten.
Er volgde een hevige botsing en de tengere kunsthandelaar tuimelde de trap af, die hij zojuist beklommen had.
„Excuseer'', sprak de klant ontdaan. „Ik eh... ik wilde... het gaat om de diggeltjes, als u mij toestaat. Het schilderij! U hebt zich toch niet bezeerd, naar ik mag hopen?''
Hij kreeg niet direct antwoord. Beneden hem was Hieper tussen enkele lijsten terechtgekomen en terzijde stond Super peinzend op zijn sigaar te kauwen.
„De bediender!'' riep niks achter hem. „Hij heeft niet gedoet wat hij beloofd heeft!''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

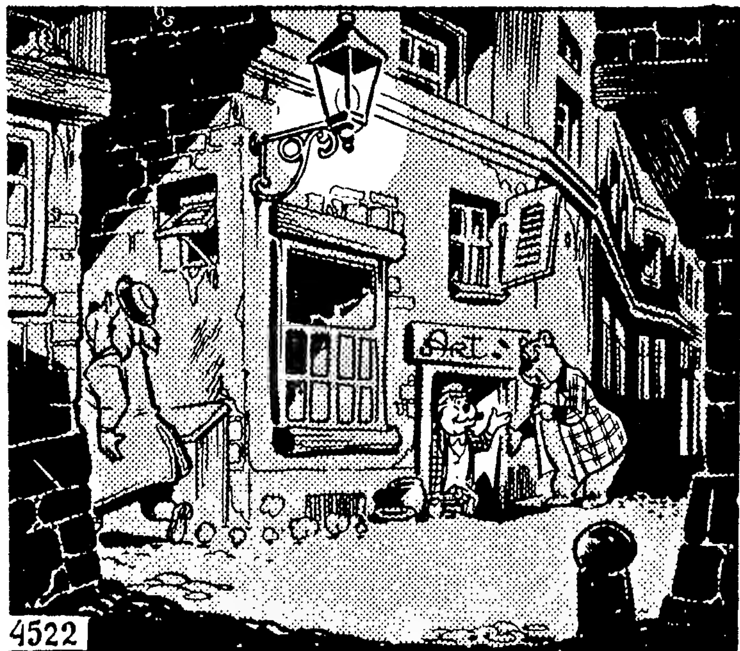

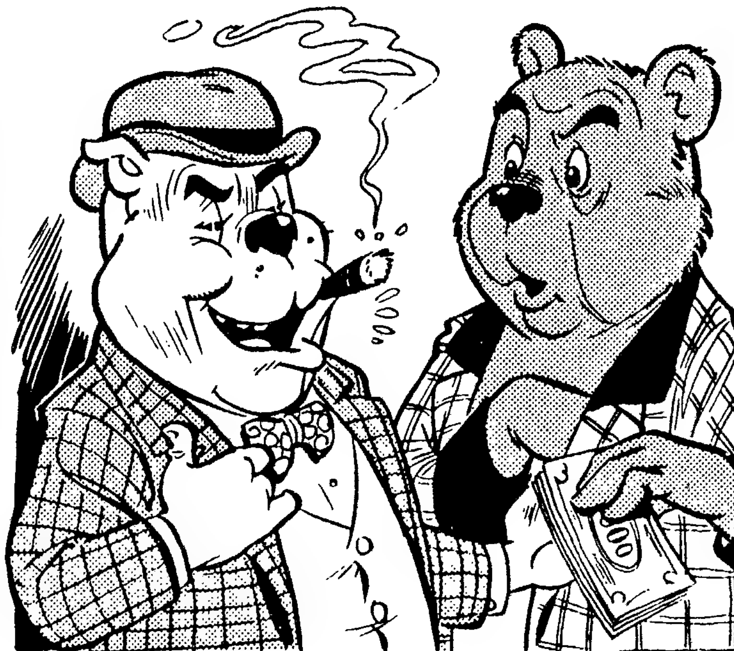
4521 Joost daalde het trapje af, terwijl Hieper overeind rees tussen de schilderijen.
En zodra de knecht op de grond stond klom de kunsthandelaar voor de tweede keer snel naar boven.
,,Ik ga mijn leven beteren!'' riep hij nog in de deuropening. ,,Ik heb niks meer met jou te maken, Suup!''
De deur sloeg dicht en de heer Super glimlachte wat gedwongen.
,,Ik zet de zaak alleen voort'', verklaarde hij. Wat mag het wezen?'' Joost deed een aarzelend pasje voorwaarts, terwijl hij naar de witte gestalte van niks wees.
,,Hij is g-grootg-geworden'', prevelde hij beklemd.
,,Hier is veel bangte voor straks'', verklaarde de verschijning. ,,Veel bangte maakte arme rap-vlugge niks groot. Ga je de verfschilderij in barreltjes maken? Dat is beloofd!''
,,Ahum, ter zake!'' zei Super. ,,Met praatjes verdienen we niets. Waarmee kan ik u van dienst zijn?''
,,Ik wil dat schilderij kopen'', zei Joost. ,,Het portret van deze heer hier, als ik me zo mag uitdrukken.''
,,Dat kan'', sprak de handelaar. ,,Voor duizend pop is het voor jou, meneertje.
Een mooi stukje van een jonge meester.''
,,Duizend pop?'' herhaalde de bediende verslagen. ,,D-die heb ik niet. En u hebt er maar een tientje voor betaald!''

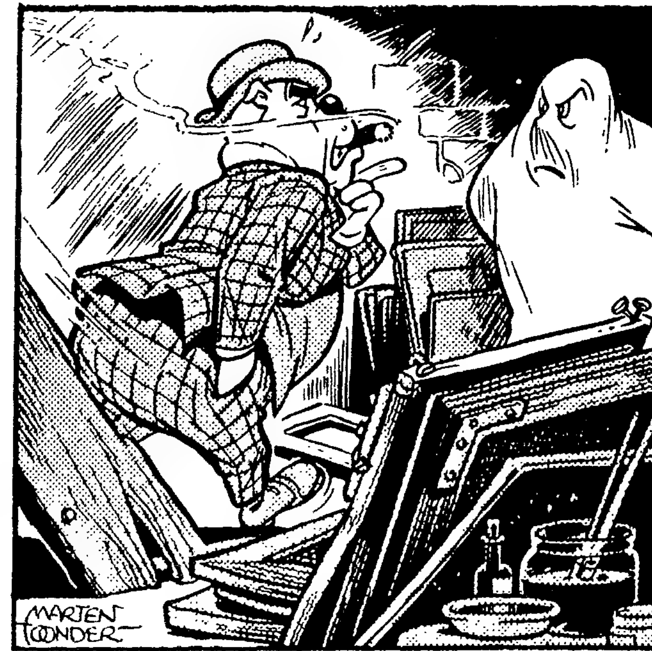
,,D'r komt van alles bij'', legde Super uit. ,,Omzetbelasting en verdoeken en fixeren en onderhoud. U voelt wel, dat kost wat.''
Joost wrong zich in hevige tweestrijd de handen. Maar daar het een erezaak was en omdat niks hem uit de duisternis somber aankeek betaalde hij zuchtend zijn maandsalaris als voorschot.
,,Morgen kom ik de rest brengen'', zei hij droevig. ,,Ik moet het van de spaarbank halen, met uw welnemen.''
,,Goed, goed'', zei de kunsthandelaar. ,,Afgesproken; morgen brengen. Ik houd het stukje zolang hier.''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

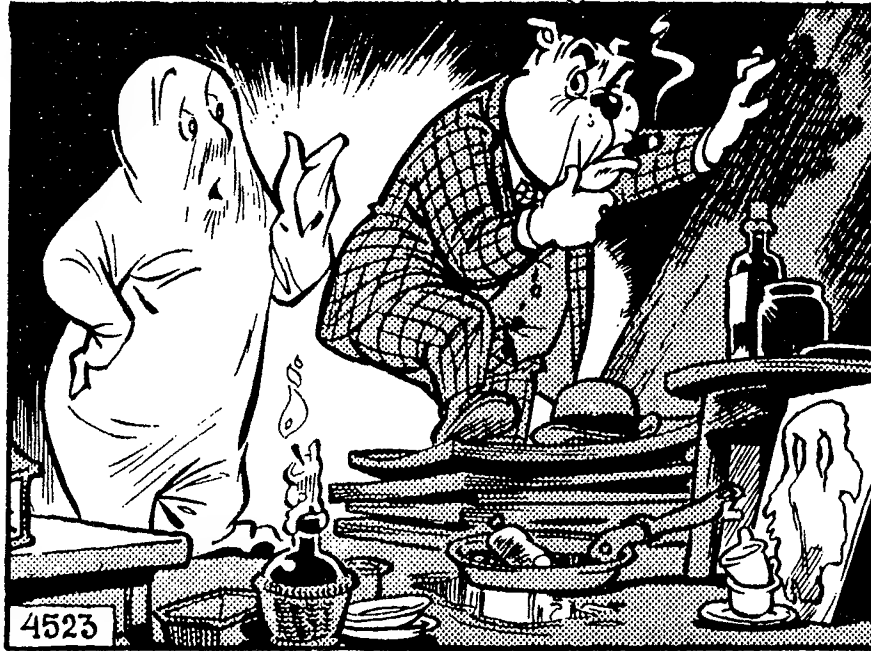

4522 De kunsthandelaar stak het maandsalaris van Joost in zijn zak terwijl hij aanstalten maakte om zich terug te trekken in zijn onderstuk. Doch daar naderde reeds een nieuwe klant.
,,Donders! Meneer Bommel!'' riep de zakenman verrast uit. ,,Een hele eer! Waarmee kan ik u zo laat nog van dienst zijn?''
,,Ik zoek een schilderijtje'', zei heer Ollie, een gejaagde blik om zich heen werpend ,,Een portret van niks bedoel ik. Kladwerk van Wammes Waggel, als u begrijpt wat ik bedoel. Dat moet hier zijn en ik moet het hebben. Want niks staart me aan uit alle hoeken omdat ik mijn belofte niet gehouden heb...''
De heer Super onderbrak het gebrabbel van zijn klant met een gulle lach.
,,O, juist!'' riep hij uit. ,,Dat stukje! Heel mooi werk van een jonge meester; ik ben juist bezig het te verdoeken. Voor tienduizend florijnen is het voor u. Een koopje, hoor!''
,,Tienduizend!'' herhaalde heer Bommel. ,,Het is minder dan een millioen, maar het is veel geld. Ik heb niet meer dan vijfduizend bij me.''
,,Geef maar op'', hernam de handelaar opgeruimd. ,,Dan reserveer ik het doekje voor u. Breng morgen de rest maar.''

Heer Ollie betaalde en liep zuchtend de nacht in terwijl Super achter hem de deur sloot.
,,Een goede zaak'', mompelde de kunsthandelaar, naar beneden dalend. ,,Men kan niet alle dagen een schilderijtje twee keer verkopen. En het gekke is dat de kopers het allebei kapot willen hebben. Wat zit daar achter, broer?''
,,Ik'', zei niks. ,,Ik heb in straks gekijkt voor de bediender en de Bommelheer. Ze hebben beloofd dat ze de verfportret in barreltjes maken zouden, maar ze hebben het niet gedoet. En nu zijn ze met spijt bezwaard.''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

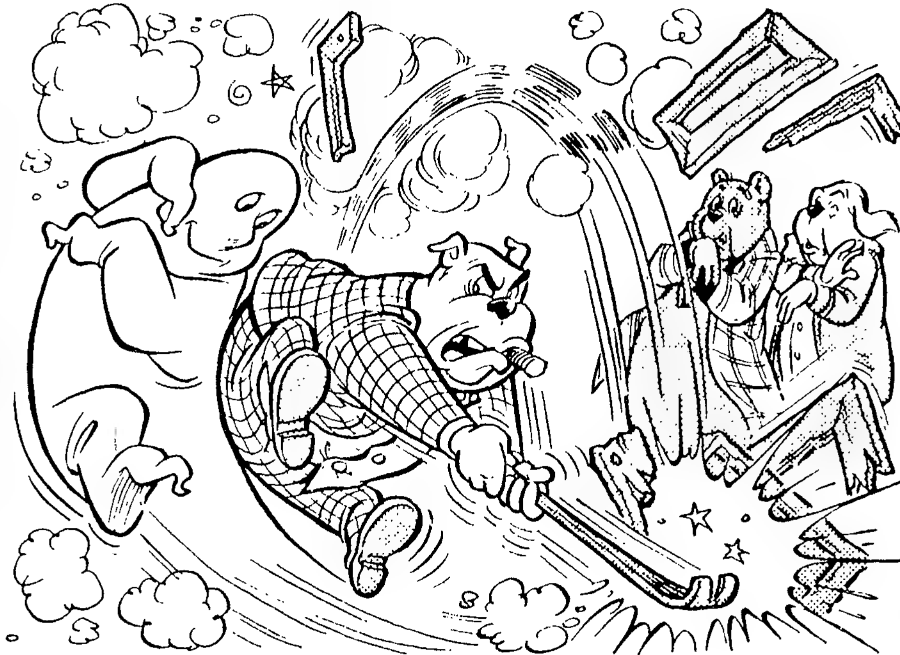
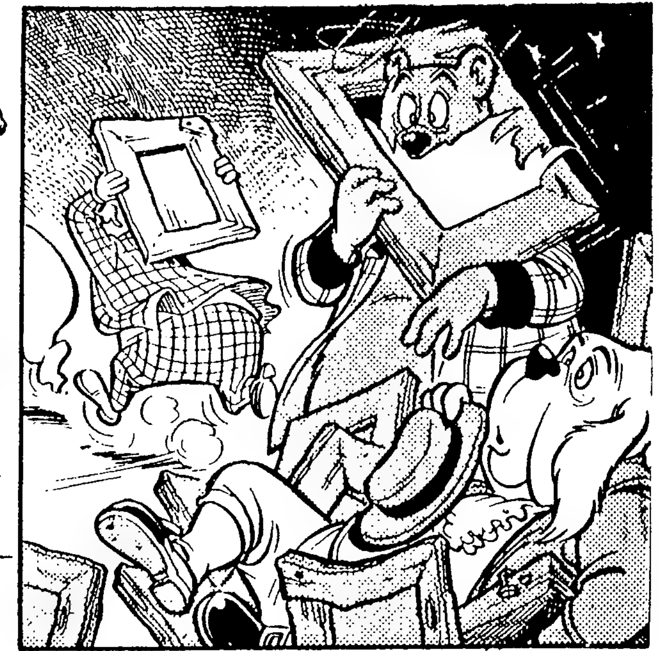
4523 Super steunde peinzend de kin op de hand en loerde naar de witte gedaante. „Je bent een soort toekomstvoorspellertje, huh?'' gromde hij.
„Nee, nee'', zei niks haastig. „Ik hoor in straks en daarom weet ik wat straks gebeurt. Ik spel niet voor, ik zeg de echte waarheid.''

„Interessant'', zei de handelaar. „Vertel me dan eens, wat mijn vooruitzichten zijn?''
„Wil ik wel doen'', verklaarde de ander. „Maar dan moet jij de verfschilderij in barreltjes maken...''
„Je bent betoeterd!'' riep de heer Super uit. „Dacht je, dat ik een schilderij ging vernietigen, dat ik twee keer verkocht heb? Nee, broer. Maar als jij me helder en duidelijk de toekomst zegt, zal ik het stukje aan Bommel afleveren. Vooruit, aan het werk!''
„Iedereen jokt tegen de arme rap-vlugge niks'', jammerde de verschijning. „Daarom blijf ik traag gesloomd...''
De kunsthandelaar stulpte zich de hoed op één oog en stak dreigend een wijsvinger uit.
„Vooruit!'' snauwde hij. „Als je niet als de bliksem gaat kijken hoe mijn toekomst is zal ik dat schilderijtje aan een museum verkopen. En dan ben je voorgoed traag gesloomd!''
De ander stiet een piepende kreet uit en verdween ijlings in een punt.
„Zo moet men een niks aanpakken'', mompelde Super tevreden. „Hardzakelijk — en geen babbels. En nu maar eens afwachten wat de toekomst brengen zal...''
„Niet veel pretdingen'', sprak niks, achter hem opduikend. „Heb in straks gekijkt — en jij zit morgen in klein kamerhokje met tralietjes voor de raam. Opgesluit en traag gesloomd!''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

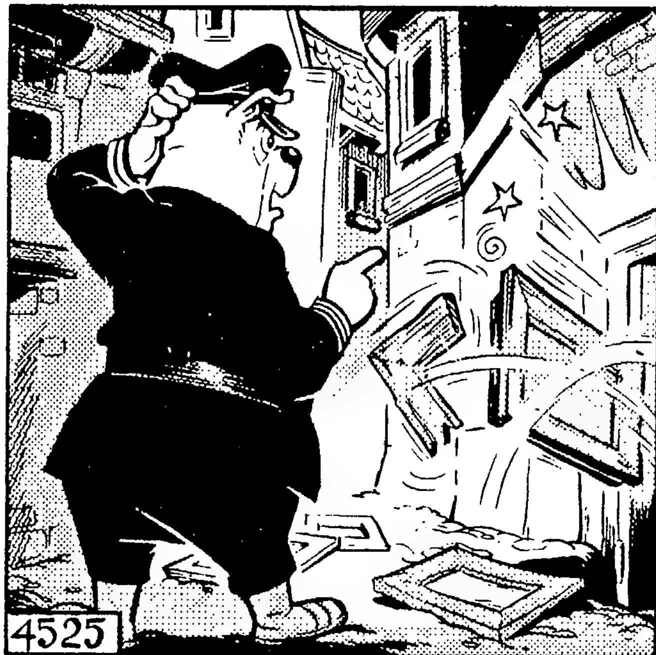

4524 De volgende morgen begaf heer Bommel zich reeds voor het ontbijt naar de kunsthandel om het schilderij te halen. Wie schetst echter zijn verbazing toen hij bij het naderen van het pand de bediende Joost ontwaarde.
,,Wat betekent dat?'' vroeg heer Ollie scherp. ,,Waarom ben je niet bezig met de papbereiding?''
,,Excuseer, heer Olivier'', zei Joost bedremmeld. ,,Ik moet even een schilderstukje ophalen, met uw welnemen. Het is een erezaak...''
,,Daar kan niets van inkomen'', hernam heer Bommel. ,,Want dat schilderijtje heb ik vannacht gekocht.'' ,,Ik ook!'' riep de trouwe knecht uit. ,,En ik heb een maandsalaris als voorschot gegeven, als u mij toestaat.''
Een ogenblik stond heer Ollie sprakeloos — en in de intredende stilte kon men vreemde, dreunende geluiden en rauwe uitroepen waarnemen, die gesmoord uit het onderstuk opstegen. Daar was de kunsthandelaar namelijk bezig zijn woede te koelen op niks.
,,Brutale vlerk!'' zo tierde hij terwijl hij met grote kracht een breekijzer liet neerdalen. ,,Mij met de gevangenis dreigen, huh?! Ik zal je leren!''
Doch aangezien de rappe niks veel vlugger was dan de logge Super versplinterde de laatste slechts zijn inrichting en zijn koopwaar.
Toen de heer Bommel en Joost dan ook omzichtig het trapje afdaalden om hun aankoop te regelen bevonden ze zich temidden van een verschrikkelijke ruïne.
,,Pas op!'' riep heer Ollie. ,,Ik moet het portret van niks hebben. Beschadig het toch niet!''
Op dat moment werd hij getroffen door een schilderij — en de lijst om zijn hals belette hem verder te spreken.
,,Diggeltjes maken!'' riep de witte gedaante, langs hem flitsend.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4525 Commissaris Bulle Bas passeerde op zijn ronde die morgen het onderstuk waarin de kunsthandelaar Super zijn nering dreef. Uit het pand stegen wanordelijke geluiden op — en de politiechef hield onwillekeurig de pas wat in. Zodoende was hij er getuige van dat de deur werd opengebonkt en dat er temidden van een stortvloed schilderwerken twee vroege klanten naar buiten kwamen wankelen.

,,Wat betekent dat?'' vroeg de heer Bas, een bevreemde blik op de portretlijst werpend die heer Ollie om de hals droeg. ,,Hebt u soms klachten, heren?''

Heer Bommel slaakte een uitroep, die enigszins gesmoord in het houtwerk bleef steken. De bediende Joost echter werd niet gehinderd door een dergelijke omlijsting. ,,Het is treurig, met uw welnemen!'' sprak hij. ,,Die schurk daar beneden heeft ons beiden hetzelfde schilderij verkocht. En hij heeft zich niet ontzien heer Olivier te encadreren, als ik mij zo mag uitdrukken.''

,,Juist'', mompelde de commissaris. ,,Misselijke overtredingen! Ik had deze zaak al enige tijd in de gaten. Er worden de laatste tijd vervalsingen in omloop gebracht — en het lijkt me, dat het spoor hierheen loopt. Ik ga de kunsthandelaar S. arresteren en voorgeleiden.''

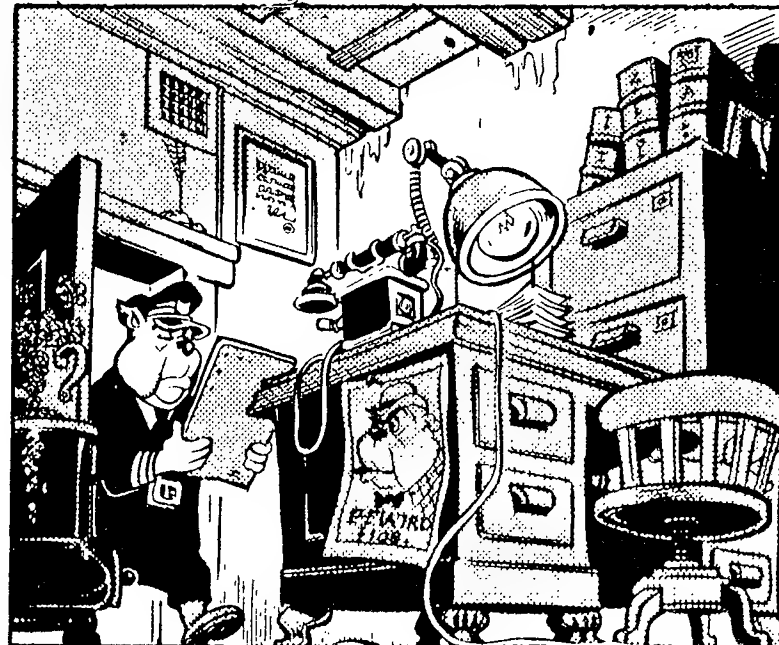
,,Een heel goed idee'', zei heer Bommel, die zich inmiddels uit de schildering bevrijd had. ,,Maar wat gebeurt er dan met het schilderstukje, dat ik van de schurk gekocht heb?''

,,Ik heb het ook gekocht, als u mij toestaat!'' riep Joost op de achtergrond. ,,Ik heb het nodig om te vernietigen.'',,Dat schilderstuk zal ik in beslag nemen als bewijsmateriaal'', besloot de ambtenaar — en hij daalde het trapje af.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4526 De onverschrokken commissaris daalde in de kelder af en arresteerde de kunsthandelaar Super temidden van zijn kapotgeslagen inventaris. Daarop nam hij het schilderij van niks als bewijsmateriaal in beslag en begaf zich naar het hoofdbureau. ,,Deze verdachte moet worden ingesloten!'' riep hij reeds van verre tegen de dienstdoende brigadier. ,,Wees zuinig op hem, Klappers. Vervalsing, mishandeling en oplichting. Een mooie zaak!''

Zo verdween de ongelukkige zakenman dus tandenknarsend in de cel, die niks hem voorspeld had. De commissaris echter trad met het schilderstukje zijn kamer binnen en wierp er een nieuwsgierige blik op.

,,Een eigenaardig ding'', prevelde hij. ,,Modern kladwerk. Bommel wilde het kopen om het te vernietigen, zei hij. Vreemd; zó lelijk is het nu ook weer niet. Het stelt tenminste iets voor — en dat ziet men niet vaak meer.''

Hij liet zich zuchtend in zijn stoel zakken en zette het kunstwerk voor zich op het bureau.

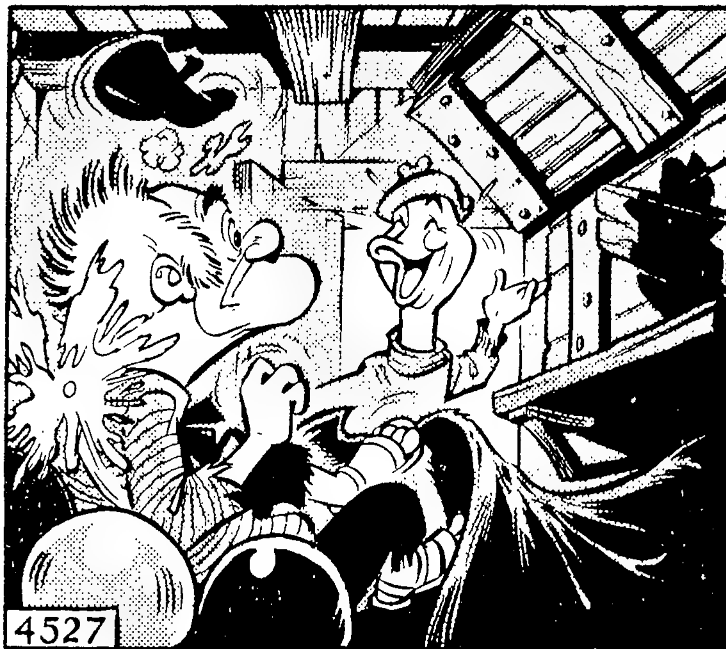
,,Het is net alsof ik dat ding wel eens vaker gezien heb'', hernam hij. ,,Zo indirect dan; 's avonds in de oude buurt.'',,Ja, dat kan'', zei een piepstem achter hem. ,,Ik ben overal.''

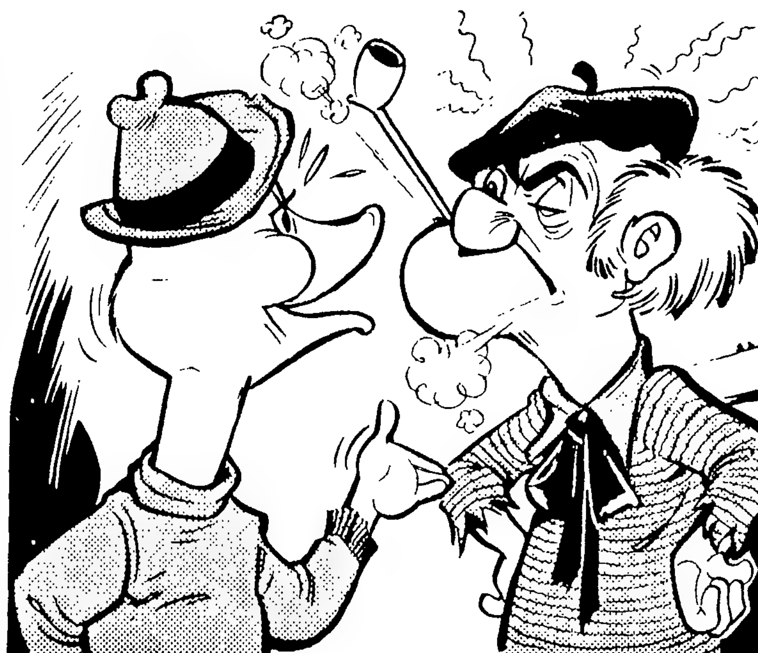
De politiechef keerde zich langzaam om en wierp een blik op de witte verschijning. ,,Dit kan niet'', sprak hij verblekend. ,,Ik ben oververmoeid, dat is het.''

,,Nee, dat is het niet'', riep de ander haastig uit. ,,Het is de arme rap-vlugge niks van straks. Maar hij is groot, want in dit kamerhokje is veel bangte.''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4527 Het was een onrustige winter. Voor de tweede keer in het seizoen werd de schilder Terpen Tijn uit zijn sluimer gewekt door het gekraak van de deur en het gegiechel van een bezoeker.

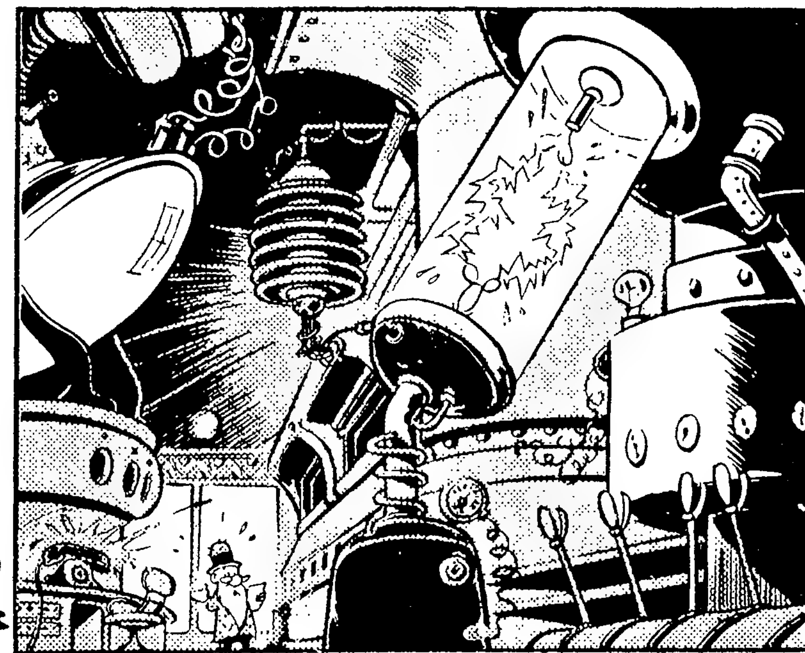
Grommend rees hij overeind en hij deed dat zo onstuimig, dat enkele ballonnen knallend uit elkaar sprongen. Zijn humeur leed daar onder; het werd er trouwens niet beter op toen zijn geprikkelde blik op het onbeduidende gelaat van Wammes Waggel viel.
„Dit moet afgelopen zijn, makker!" sprak hij met raspende stem. „Dat heen en weer gedraaf door mijn slaapvertrek stoort de ragfijne vibratie van mijn dinges! Uitgerukt, vat je?"
„Zo meteen", zei de bezoeker. „Ik moet je wat vragen en ik dacht: laat ik het maar meteen doen; dan ben ik er af."
„Zo", hernam de schilder, rood aanlopend. „Zo, dacht je dat, huh?"
„Ja", bevestigde Wammes. „Kijk het gaat om mijn schilderijtje. Ik heb het verkocht aan een kunsthandelaar voor een millioen. Maar dat millioen was maar een tientje waard en nu is het op. Zodoende. Heb je nog wat verf voor me? Dan ga ik een nieuw stukje maken.."
„Knoeier!" schreeuwde de meester in grote drift. „Marktbederver! Ik zal jou leren om mijn verf voor een tientje te verkopen. Vooruit, zie dat je je schilderij terugkrijgt. Ruk uit!"
Zo roepende had de kunstenaar zich door het keetje naar de uitgang gewerkt — en daar aangekomen wees hij zijn bezoeker op krachtige wijze de deur.
„Ik slaap!" tierde hij. „En ik wil niet gestoord worden, vat je, makker?"

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

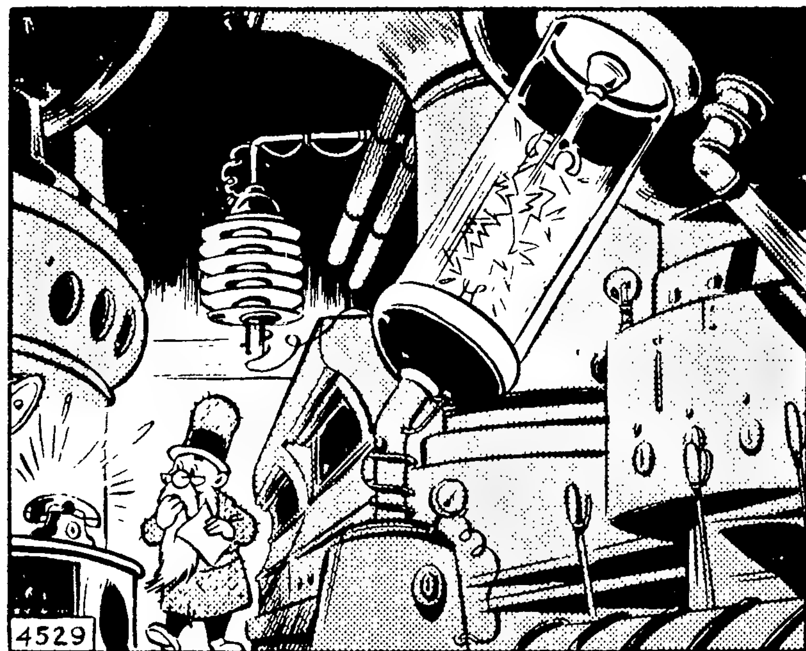

4528 Commissaris Bulle Bas staarde sprakeloos naar de witte verschijning die zo onverwacht achter hem was opgerezen. Ondanks zijn schrik drong het tot hem door, dat de onbekende enigszins leek op iemand, die hij eens gezien had en hij vermande zich.
„W-wie ben je?'' stamelde hij, terwijl hij zijn revolver te voorschijn trok. „Verroer je niet; ik heb je onder schot! En spreek op!''
„Ik ben de rap-vlugge niks van de verfschilderij'', legde de ander ratelend uit. „Ik zal voor jou in straks kijken als jij de verfplaat in kleine diggeltjes maakt. Want ik hoor niet in nu, ik ben van morgen.''
Het mag betwijfeld worden of de politiechef begreep wat deze woorden betekenden. Maar daar hij ambtenaar was, volgde hij een vaste lijn.
„Geen praatjes!''snauwde hij. „En geen hocus-pocus. Jij behoort bij het verzamelde bewijsmateriaal en je probeert je eruit te kletsen! Maar ik zal dit wetenschappelijk uit laten zoeken.''
Zo sprekende belde hij met bevende vingers het laboratorium op, waar een zekere professor Prlwytzkofsky zich onledig hield met het nemen van proeven. Deze geleerde trad desgewenst wel eens op als politiedeskundige, maar zijn eigenlijke werk bestond uit het samenstellen van een materie-ontbinder op gemeentekosten. Het rinkelen van de telefoon drong niet direct tot hem door. Enigszins glazig staarde hij naar de glazen buizen waarin knetterende ontladingen plaats grepen — en vandaar dwaalde zijn blik naar de schaduwen die de werkplaats vulden. „Praw!'' prevelde hij. „Der dubbelfrekwens van Humpelmayer. Der maakt het! Hoe grootaardig — maar hoe vreesbaar!''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4529 De materie-ontbinder die professor Prlwytzkofsky met gemeentegelden had opgebouwd, werkte, dat was duidelijk. De ontladingen kronkelden knetterend door de buizen en wierpen vreemde schaduwen door het laboratorium.

Het was een mooie uitvinding, die, mits goed gericht, ieder voorwerp tot stof kon doen wederkeren. Toch maakte de geleerde geen gelukkige indruk. Bekommerd slofte hij naar de telefoon die reeds enige tijd stond te rinkelen en nam de hoorn van de haak.

,,Met der laboratorium'', sprak hij. ,,Jawel. Spreekt u een weinig luider, wat ik u bidden mag. Der GX-buis vertoont zo ener klappergeluid, dat mij horen en zien vergaat. Wat zegt u? Ene verschijning op der politiebureau? Praw!''

Enige tijd luisterde hij onthutst naar de opgewonden stem van de commissaris. Maar de lichtflitsen en de ontladingen leidden zijn aandacht af en de duisternis van de werkplaats achter hem beklemde hem. Het valt dan ook te vrezen, dat hij weinig van het gehoorde begreep.

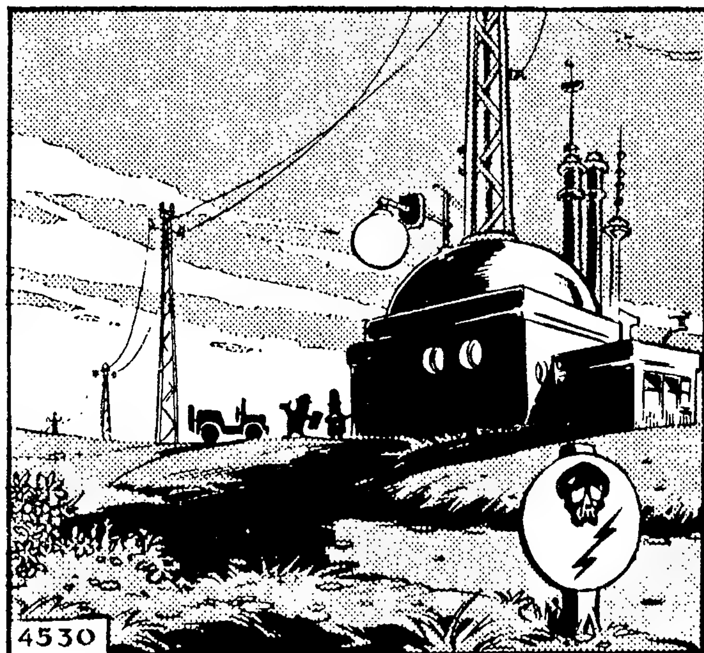
,,Wáánzin!'' riep hij tenslotte uit. ,,Witte mannetjes die bij een schildering gehoren bestaan niet. Breng uw spullen maar hier, mienheer Bas. Ik ga dat gans wetenschappelijk onderzoeken. Tot straks!''

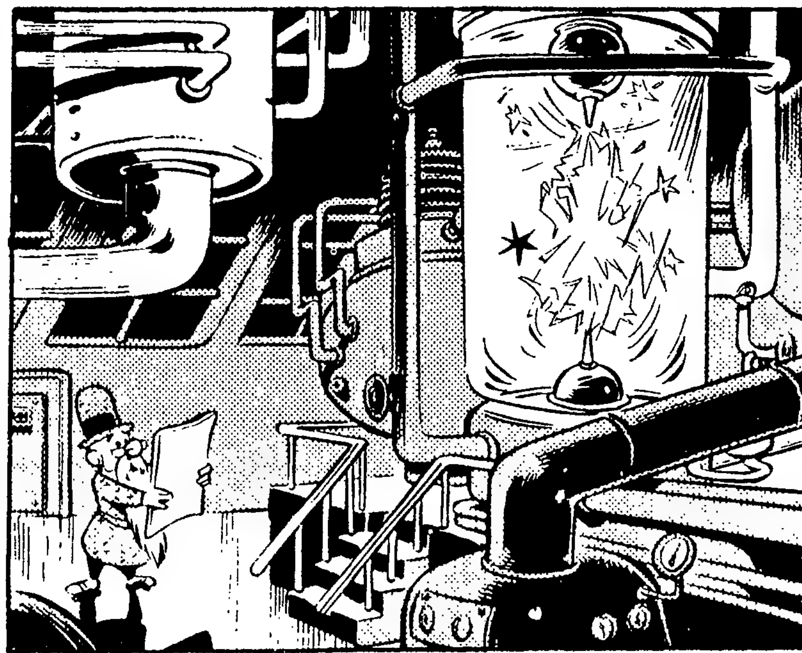
De politiechef legde ongetroost de telefoon neer en repte zich met het schilderij naar buiten.

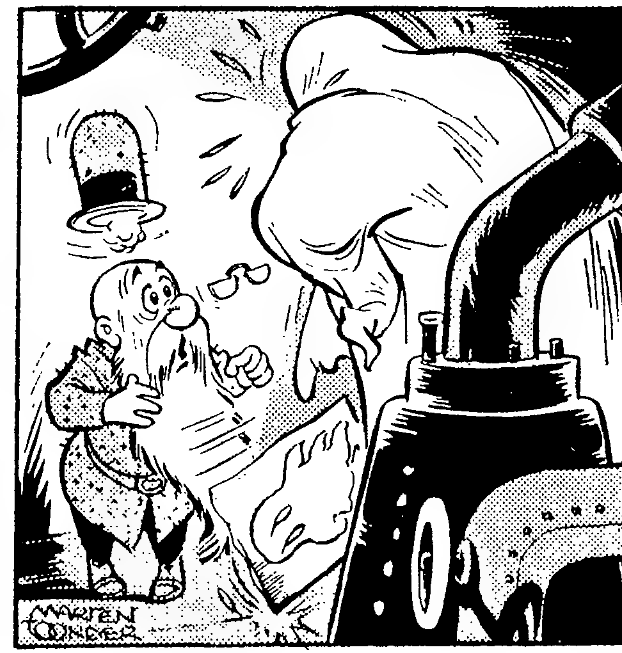
,,De prof is verstrooid'', mompelde hij, terwijl hij de jeep startte. ,,Maar de man heeft ook zoveel aan zijn hoofd. Een knappe bol, hoor. Met die uitvinding van hem is Rommeldam een stad geworden waar niet mee te spotten valt. En toch moet hij het politiewerk nu niet gaan onderschatten. Hij zal nog vreemd opkijken wanneer ik dit stukje bij hem achterlaat.''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

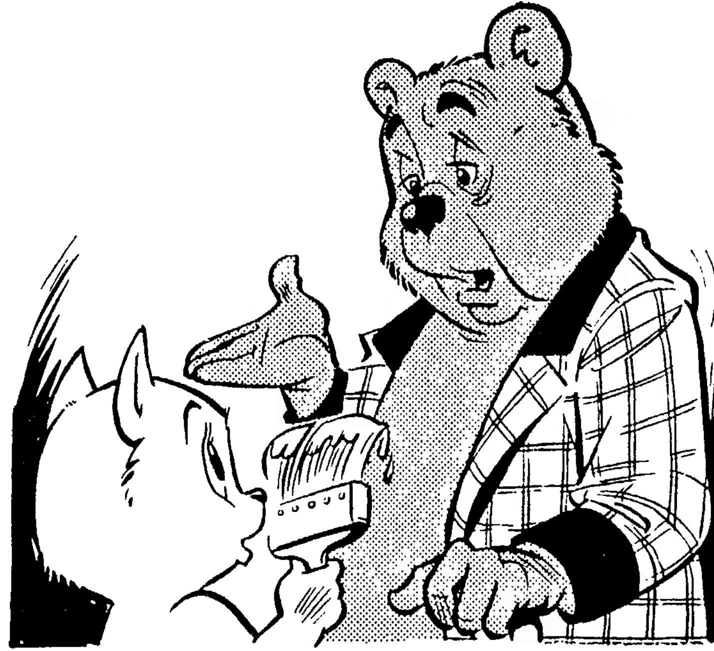
4530 Toen commissaris Bulle Bas voor het gemeentelaboratorium aankwam stond de professor hem reeds op te wachten.
,,Het is een vreemde zaak'', sprak de politiechef. ,,Ik heb hier een modern kladschilderijtje, dat niks voorstelt. Maar het hinderlijke is, dat er nu uit allerlei donkere hoeken niks te voorschijnt komt. Hij kan niet weg omdat hij in verf is vastgelegd, zegt hij.''
De geleerde wierp een wantrouwige blik op de ambtenaar en nam het schilderstukje aan.

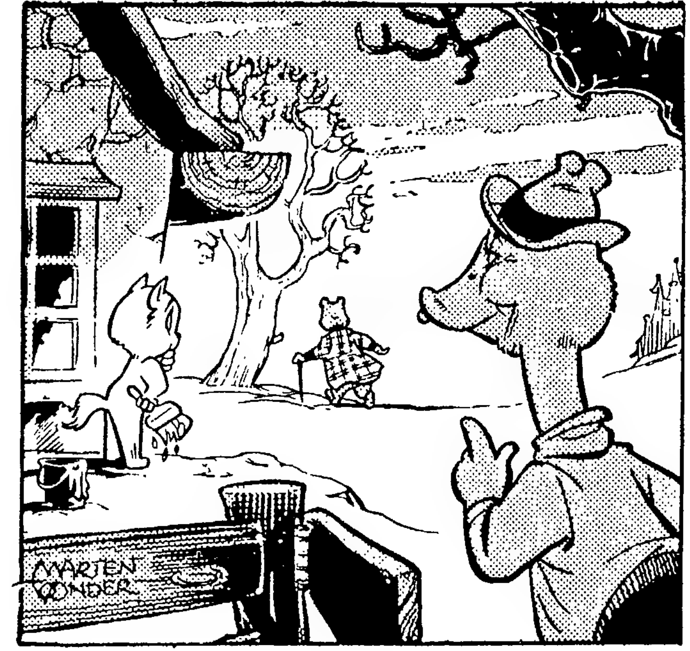
,,Uw praten heeft geen kop en geen voet'', mompelde hij. ,,Geef maar hier, dan zal ik dit maalwerk wetenschappelijk analyseren.''
,,Goed'', zei de heer Bas. ,,Maar wees er zuinig op, professor. Het is bewijsmateriaal in een rechtszaak.''
Na deze woorden nam hij afscheid en de geleerde trok zich knorrig terug in de schaduwen van zijn werkplaats.
,,Kindergebrabl'', prevelde hij. ,,Alsof ik niets beters te doen heb. Der dubbelfrekwens van Humpelmayer is tot vijftien opgelopen en ik moet gaan reguleren. Maar in plaats daarvan sta ik hier met een onbekwaam plaatje. Praw. Wat stelt het voor?''
Hij hield het schilderij op armlengte van zich af, zodat het spookachtig verlicht werd door de ontladingen in zijn apparatuur.
,,Komisch'', hernam de grijsaard. ,,Het lijkt op iets, dat men uit der oogwinkel denkt te zien. Een onbewuster angstreflex waar men als uitvinder vaak last van heeft. Bijzonders wanneer men ener materie-ontbinder bouwt.''
,,Ja, ja'', riep een snerpende stem achter hem. ,,Denk aan straks! Het is niet goed om straks in nu te zien, dan kan men geen ontbinders bouwen. Maak de verfplaat in kleine diggeltjes, dat is beter!''
De professor staarde hevig geschrokken naar de kolossale gedaante van niks, die zo plotseling uit de schaduwen was opgedoken.
,,Denk aan straks!'' stamelde hij. ,,Hoe schrikkelijk!''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4531 Omdat het zacht weer was had Tom Poes besloten om zijn deur een kwastje verf te geven. Hij nam dus een potje groen en een dikke kwast en trad naar buiten. Enige tijd werkte hij prettig voort, doch toen werd hij gestoord door heer Bommel, die al wandelend passeerde.

,,Welja'', sprak deze, de pas inhoudend. ,,De jeugd kent geen zorgen. Dat doet maar en schildert maar, alsof er geen vuiltje aan de lucht is.''

,,Dat is er toch ook niet?'' vroeg Tom Poes. ,,Het is mooi helder.''

,,Zo'', hernam heer Ollie op droeve toon. ,,en niks dan? Denk je dan nooit aan je oude vriend en beschermer? Begrijp je niet, hoe ik lijd? Ik heb geen rustig moment meer, want mijn geweten knaagt. En overal zie ik niks, vooral nu hij niet meer te zien is, als je begrijpt wat ik bedoel!''

,,Niks!'' mompelde Tom Poes. ,,Ja, u had dat schilderij moeten kopen, zoals ik u heb aangeraden. Dan had u niks in de gaten kunnen houden.''

,,Ja, dat is praten achteraf!'' riep de ander bitter uit. ,,Ik heb van alles geprobeerd. Ik heb mijn goede geld aan die oplichter van een Super gegeven, maar die heeft het stukje ook aan Joost verkocht en toen kwam Bulle Bas en die heeft het in beslag genomen. Wat moet ik nu doen? Doe toch iets, jonge vriend; ik ben ten einde raad!''

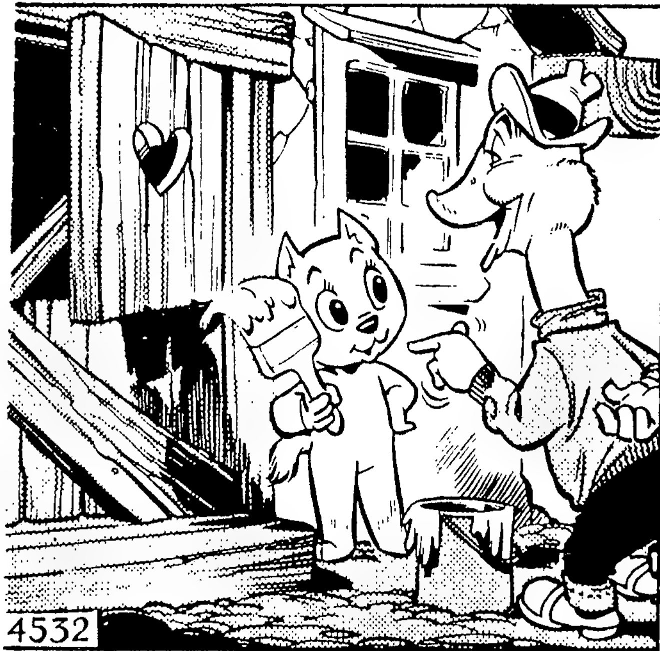
Na deze woorden vervolgde hij gebroken zijn wandeling en Tom Poes keek hem peinzend na.

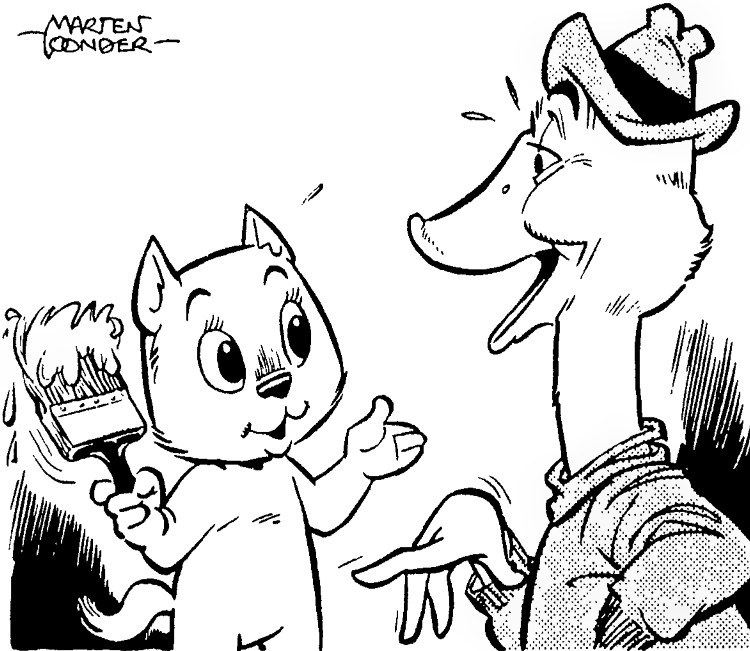
,,Iets doen'', mompelde hij. ,,Dat zou misschien niet zo dom wezen. Want eigenlijk is niks belangrijker dan men zo denkt. De wereld zou prettiger zijn wanneer men de rap-vlugge niks van straks nu zou kunnen zien.''

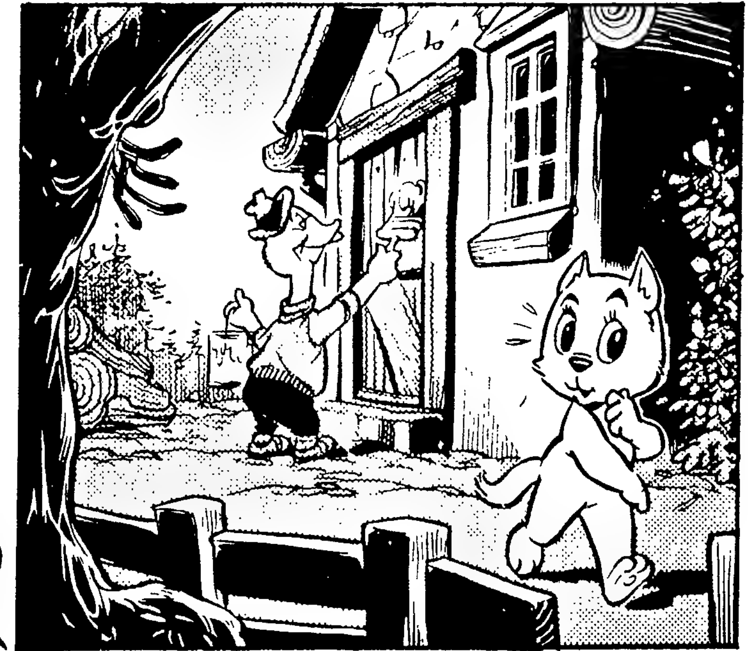
Terwijl hij zo stond te denken kwam Wammes Waggel over de heuvel heen nader.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

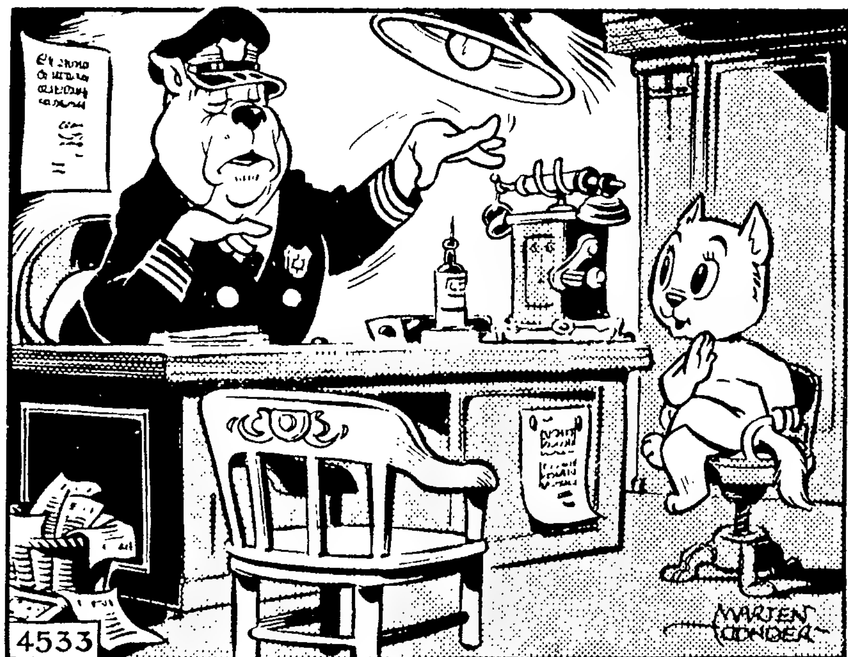

4532 Wammes Waggel bleef voor het huisje van Tom Poes stilstaan en wierp een hongerige blik op de pot en de kwast.
„Verf je enig?" vroeg hij.
„O eh... ja", zei Tom Poes, opschrikkend uit zijn gedachten.

„Nietes!" riep Waggel uit. „Je staat niks te doen! Ik wou, dat ik die penseel had, zeg. Dan zou ik lekker kunnen schilderen en dan zou ik weer geld kunnen verdienen. Ik heb dorst, zodoende."
„Je hebt toch een schilderij verkocht?" vroeg Tom Poes. „Is je geld dan al weer op?"
„Natuurlijk", bevestigde de kunstenaar schouderophalend. „Zo'n millioen lijkt meer dan het is, vooral omdat het maar een tientje was. Terpen Tijn zei, dat ik het terug moest halen; zo'n man heeft gemakkelijk praten. Ik ben naar de politie gegaan, dat wel. Maar Bulle Bas zei, dat mijn schilderij weg was. Nou, en nu sta ik hier, hè? Mag ik verven, zeg?"
„Goed", zei Tom Poes. „Schilder de deur maar af, dan kan je straks met mij eten. Maar waarom zei Bulle Bas, dat het schilderij weg is?"
„Weet ik dat?" vroeg Wammes.
Hij greep de kwast en begon ijverig te verven. Het was duidelijk, dat de jonge artist geheel opging in zijn scheppende arbeid en Tom Poes liet hem dan ook al spoedig alleen.
„Dat gedoe met niks begint me te interesseren", dacht hij. „Die arme heer Ollie zag er slecht uit — en het zou me niets verbazen wanneer de commissaris ook al last met dat witte ventje heeft. Ik ga er achteraan."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4533 Tom Poes had besloten om de vreemde geschiedenis uit te gaan zoeken — en daarom richtte hij zijn schreden naar het politiebureau van Rommeldam. Maar commissaris Bulle Bas ontving hem niet gastvrij.

„Ik vertel jou niet, waar dat schilderijtje is", sprak hij desgevraagd. „De zaak is in onderzoek en dat stukje is bewijsmateriaal. Er zit iets vreemds achter, laat dat je genoeg zijn."

„Iets vreemds hè?" herhaalde Tom Poes. „Ja, ja. U bedoelt niks zeker." De politiechef veerde overeind.

„W-wat weet jij van niks?" vroeg hij verblekend.

„Het is helemaal geen geheim, hoor", zei Tom Poes geruststellend. „Niks is overal; hij is gewoonlijk onzichtbaar, maar door dat schilderstuk kan hij zich niet vlug meer bewegen en nu kan iedereen die het doekje heeft hem zien. Hij is gewoon maar de angst voor morgen. Daar heeft iedereen last van en daarom is iedereen bang voor donkere hoeken en zo. U ook, wil ik wedden."

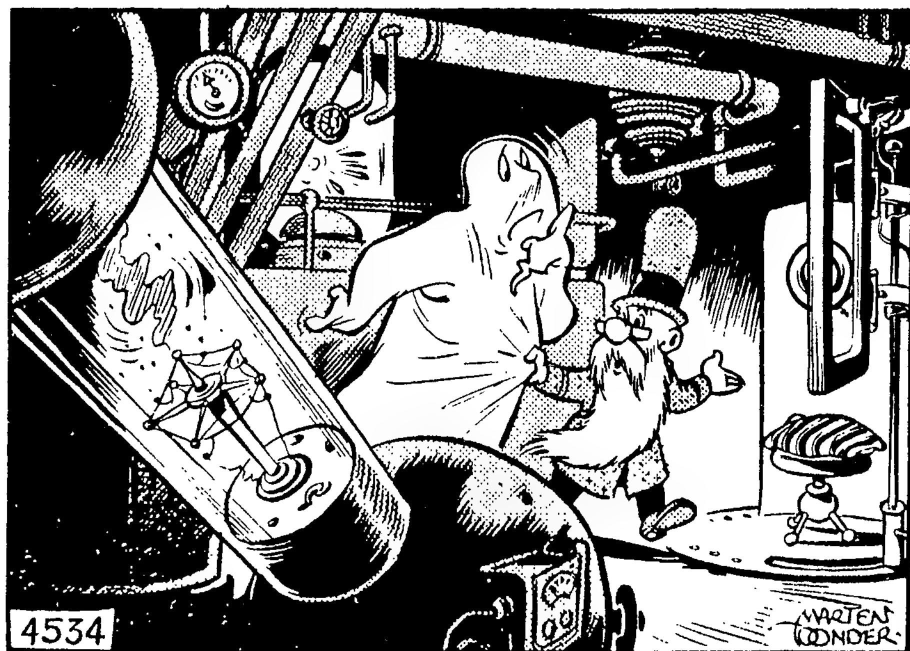
„Hm", zei de commissaris en hij slikte moeilijk. „Is dat het, huh? De angst voor morgen. Zo. Ik dacht al; die witte slapjanus komt me bekend voor. Maar je moet niet denken, dat ik bang voor hem was, ventje!"

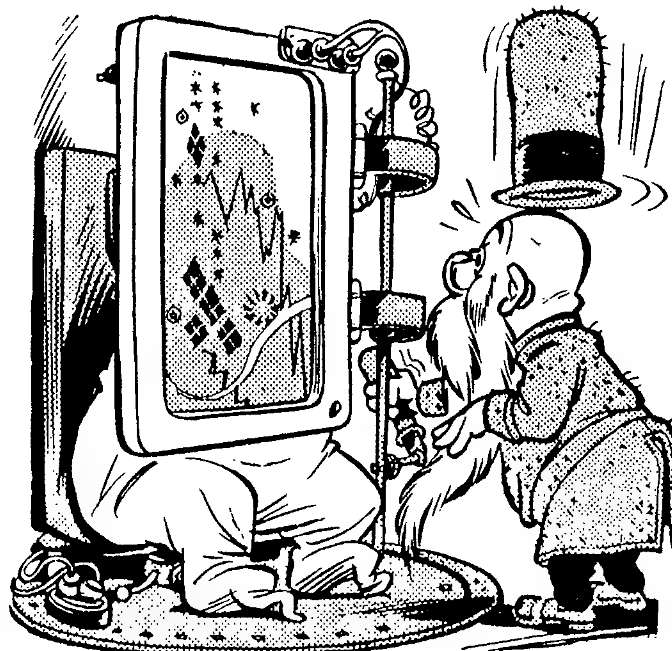
„Dat denk ik ook niet", hernam zijn bezoeker. „Men kan bang zijn voor iets wat niet gezien kan worden. Maar wanneer men het ziet, verliest het zijn kracht. Want dan ontdekt men, dat het niks is."

Tom Poes had gemakkelijk praten. Hij wist nog niet, dat niks op dat moment in het laboratorium van professor Prlwytzkofsky te voorschijn was gekomen. Maar omdat de geleerde zich bezig hield met een materie-ontbinder was de angst voor morgen in die ruimte heel groot. En het valt niet mee om tegenover een niks van reusachtige afmetingen te staan, zoals de professor deed.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4534 De professor had lange tijd beklemd naar zijn onverwachte bezoeker staan kijken. Hij prevelde in zijn baard, maar door de aandoening had hij meer last dan gewoonlijk van zijn buitenlands accent, zodat zijn woorden onverstaanbaar waren.

,,Maak de verfschilderij in barreltjes, alsjeblieft!'' riep de verschijning met schelle stem. ,,Ik hoor hier niet. Ik hoor in straks.''

,,Ja, ja, twijfelloos'', mompelde de geleerde. Hij wees op een stoel waar allerlei instrumenten aan bevestigd waren en hernam:

,,Neemt u plats. We gaan ene onderzoeking instellen.''

,,Daar houdt de arme rap-vlugge niks niet van!'' riep de gedaante uit. ,,Ik wil voor jou in de toekomst kijken. Maar dan moet jij de verfplaat in diggeltjes maken. Eerlijk doen!''

,,Praw!'' gromde de professor. ,,In der toekomst kijken is niet wetenschappelijk. Men heeft genoeg aan heden. Neemt u plats. Der onderzoek doet geen pijn.''

Niks liet zich slap en ontredderd op de stoel zakken en nu schoof de geleerde een electronisch raam naar voren.

,,Gans wonderbaar!'' prevelde hij, een blik op het flakkerende venster werpend. ,,Allerhand atomische deformaties in teruglopende structuren. Maar dit is grauwzaam!''

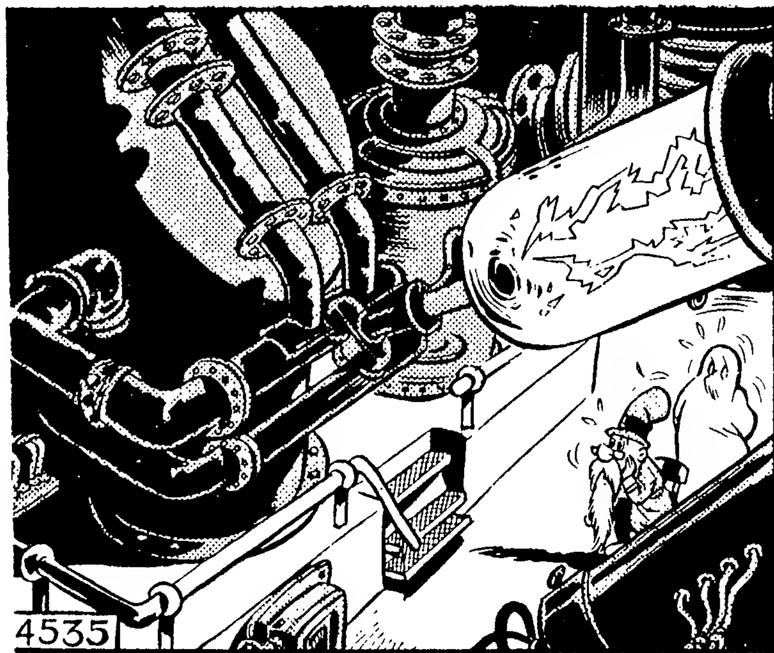
,,Wat is er toch?'' piepte niks achter het scherm. ,,Laat mij gaan. Ik ben er niet. Ik ben overal.''

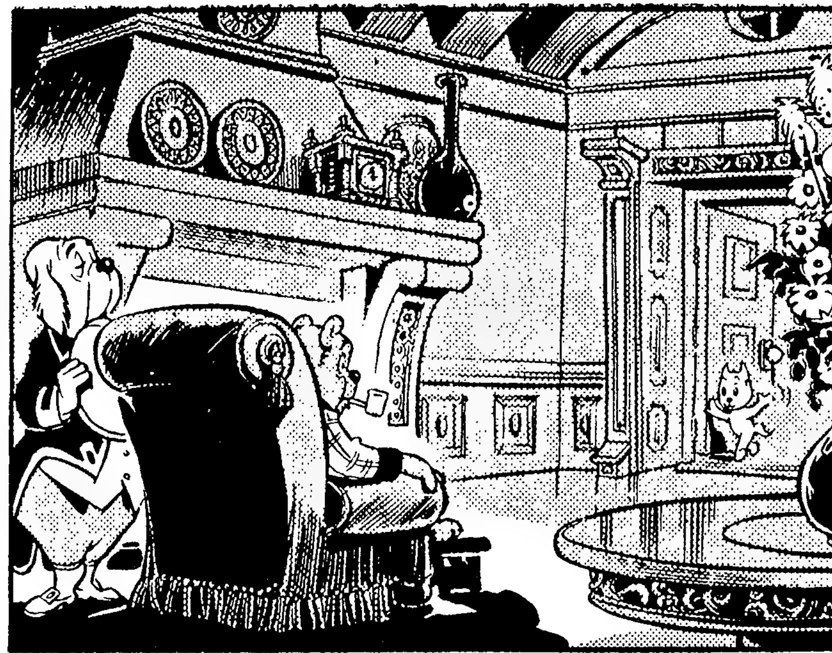
,,Het is genoeg'', gaf de heer Prlwytzkofsky toe. Hij schoof het raamwerk weg en nam bevend zijn lange hoed af.

,,Ik heb u geplaatst'', vervolgde hij met gesmoorde stem. ,,U bent ener projectie. U bent der grote angst voor morgen, waar der wetenschap onder gebukt gaat. Praw! Wat kan ik nu maken?''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4535 Professor Prlwytzkofsky drukte zich de lange hoed op het hoofd en ging naast het apparaat zitten. De electrische ontladingen knetterden zoemend en kronkelend door de buizen, zodat de schaduwen op de muur dansten — en de geleerde keek er droevig naar.
,,Der materie-ontbinder'', prevelde hij in zijn baard. ,,Ja, ja. Ach, wat zal der toekomst ons brengen?''
,,Zal ik kijken gaan?'' vroeg de witte verschijning die naast hem stond. ,,Jij maakt de verfschilderij in diggeltjes en ik ga zien wat straks jou brengt. Doen, ja?''
,,Nee, dat doen we niet!'' riep de professor geprikkeld uit. ,,Wanneer der wetenschap weet wat der toekomst gaat brengen, dan kan der wetenschap niet verder gaan. Het is niet wetenschappelijk om vooruit te kijken!''
,,Je bent bang!'' riep de ander uit. ,,Je bent bang voor straks!'' De geleerde zuchtte.
,,Maar natuurlijk'', gaf hij toe. ,,Ik ben een gestudeerde kop. Dat is het even. Daarom vind ik het gruwzaam u hier te zien, heer Nix. Het was alles veel bekwamer toen u in de hoeken zat en onzichtbaar was.''
,,Maak dan de schilderij in barreltjes!'' zeurde niks.
,,We hadden het schilderijtje in barreltjes moeten maken'', zei de bediende Joost op dat moment. ,,Kapot moeten hakken, meen ik. We hadden dat beloofd, met uw welnemen. Nu grijnst niks mij uit alle hoeken aan — en ik heb angst voor de toekomst, wanneer ik mij zo mag uitdrukken.''

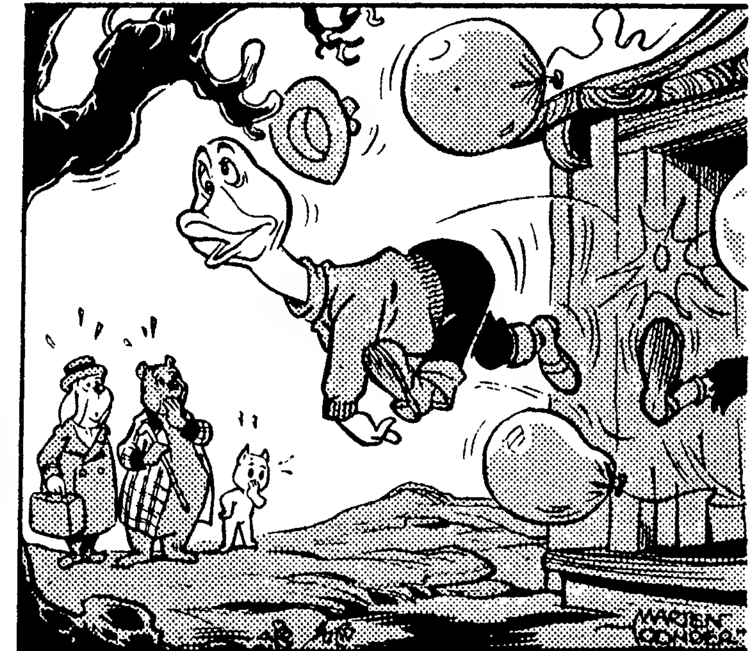
Heer Bommel schudde het hoofd en keek schichtig naar de schaduwen die het vertrek vulden.
,,Wisten we maar waar dat ellendige doekje gebleven is'', mompelde hij.
,,Ik weet het!'' zei Tom Poes, die onverwacht de kamer binnenkwam. ,,Commissaris Bulle Bas heeft het mij verteld; het is in het gemeentelaboratorium om onderzocht te worden. We moeten het daar weghalen, heer Ollie! vlug, voordat er iets met niks gebeurt.''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4536 Even later kon men een zwijgend groepje waarnemen, dat zich doelbewust in de richting van het laboratorium voortbewoog. Tom Poes en heer Bommel liepen vooraan en de bediende Joost volgde met een zware tas waarin zich inbrekerswerktuigen bevonden. Het was duidelijk, dat het schilderijtje in het geheim moest worden weggehaald en de samenzweerders hadden besloten om voor niets terug te deinzen.

„Belofte maakt schuld!" mompelde de knecht onder het voortgaan en heer Ollie sprak:

„Dat ding moet vernietigd worden want niks is overal en hij grijnst mij uit alle hoeken aan!"

„Dat is juist een reden om het schilderij niet kapot te maken!" zei Tom Poes. „We moeten niks in de gaten houden!"

Er dreigde een woordenwisseling, doch nu was het kraampje van Wammes Waggel in het gezicht gekomen en daar wachtte hen een onverwacht toneeltje. De jonge schilder had zich namelijk, moe van het verf smeren op Tom Poes' houtwerk, opnieuw naar Terpen Tijn begeven.

„Ik wil èchte verf hebben", riep hij, de deur van het optrekje openwerpend. „Tom Poes heeft alleen maar een pot groen en dat is niks enig. Ik kan mijn gevoel niet in groen uitdrukken!"

In de kraam klonk het geluid van knallende ballonnen; gevolgd door een rauwe kreet.

„Wat?!" riep de stem van de kunstenaar Tijn. „Ben je daar alweer? Ik zal jouw gevoel in groen en geel uitdrukken, makker! Ik zal je vibratie bont en blauw over je geraamte laten lopen!"

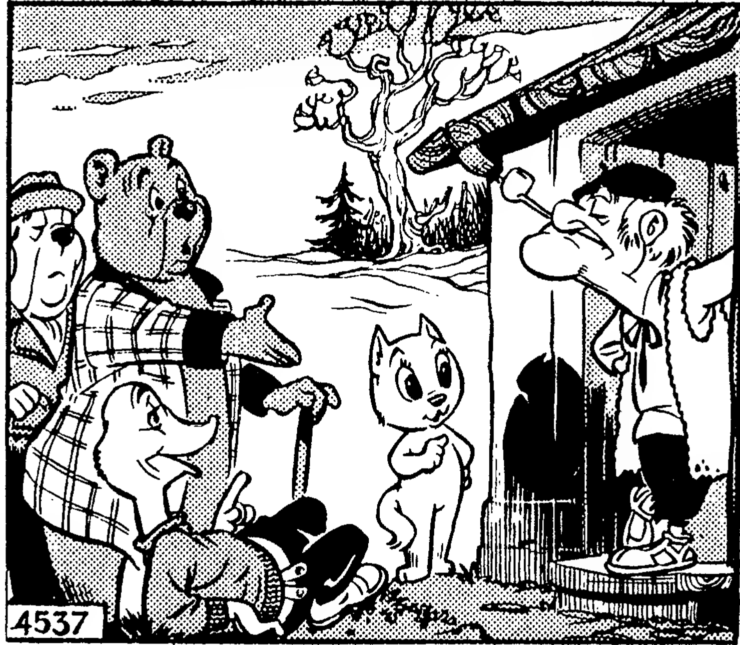
En met deze woorden werd Wammes Waggel opnieuw op ruwe wijze naar buiten geworpen.

„Hela!" sprak heer Bommel onthutst. „Daar is iets aan de hand."

„Ja", zei Tom Poes. „En misschien kunnen we hier te weten komen wat het beste is, het schilderij vernietigen of niet."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4537 Wammes Waggel keek vanuit de modder wat beteuterd naar Terpen Tijn, die toornig uit het kraampje trad.

„Dit is de derde keer, dat je me uit de slaap haalt!" riep deze uit. „Zo krijg ik geen rust in mijn geraamte. En wat moet die hele optocht hier?"

„Ik ben geen optocht", zei heer Ollie waardig. „Ik ben een geteisterd heer, die door niks geplaagd wordt!"

„Belofte maakt schuld, als ik me zo mag uitdrukken", prevelde Joost op de achtergrond en Tom Poes zei haastig:

„Het gaat allemaal om het schilderij van Wammes. Daar is iets vreemds mee aan de hand."

De kunstenaar liep rood aan, doch voordat hij aan zijn woede had kunnen toegeven vertelde Tom Poes hem in korte trekken de gschiedenis van niks.

„Dat verandert de zaak", gromde Tijn. „Deze gezel heeft een echte vibratie op het linnen getrild, dat is duidelijk. En dat het een vibratie van niks is, is te wijten aan zijn onrijpe geest. Trouwens, ik wil wedden, dat je het doekje niet gefixeerd hebt, makker!"

„Nee hoor", zei Wammes. „Ik kijk wel uit."

„Vandaar!" hernam de meester. „Dat veklaart alles. Dan gaan we nu als de donder aan het werk, want het is gevaarlijk om een ongefixeerde vibratie rond te laten tobben."

„Het schilderijtje moet vernietigd worden", protesteerde heer Bommel en Joost vulde aan:

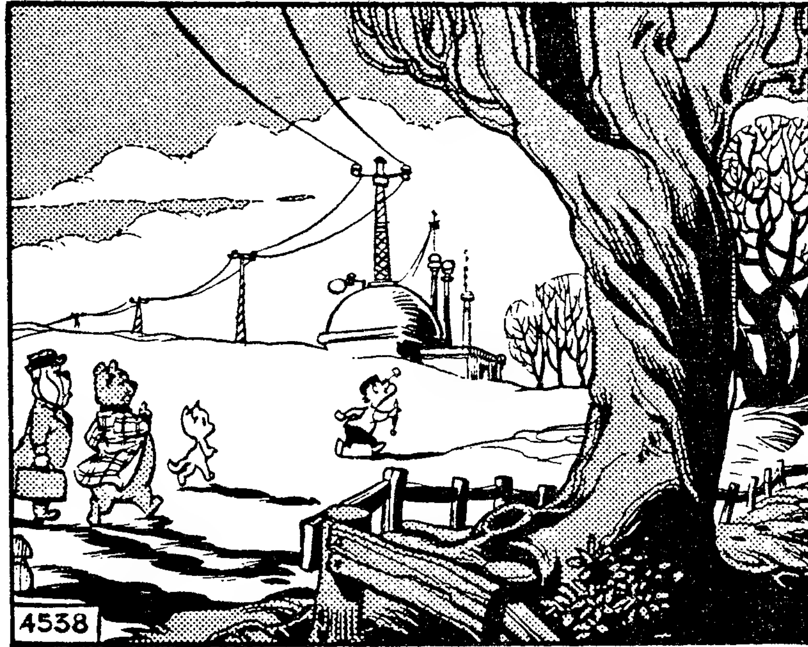
„Dat hebben we niks beloofd, met uw welnemen."

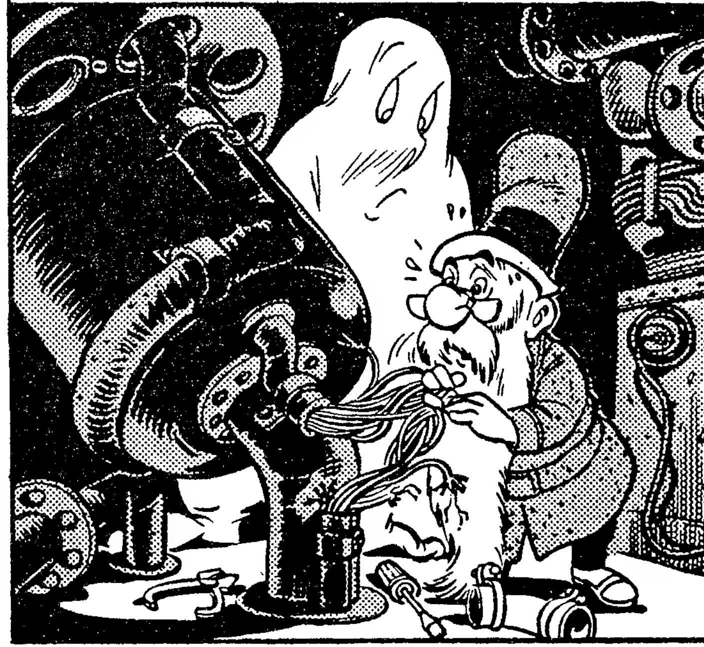
„Een belofte aan niks lap ik aan m'n zolen!" riep Terpen Tijn. „Men vernietigt geen schilderijen, onthoudt dat! Breng me naar het doek!"

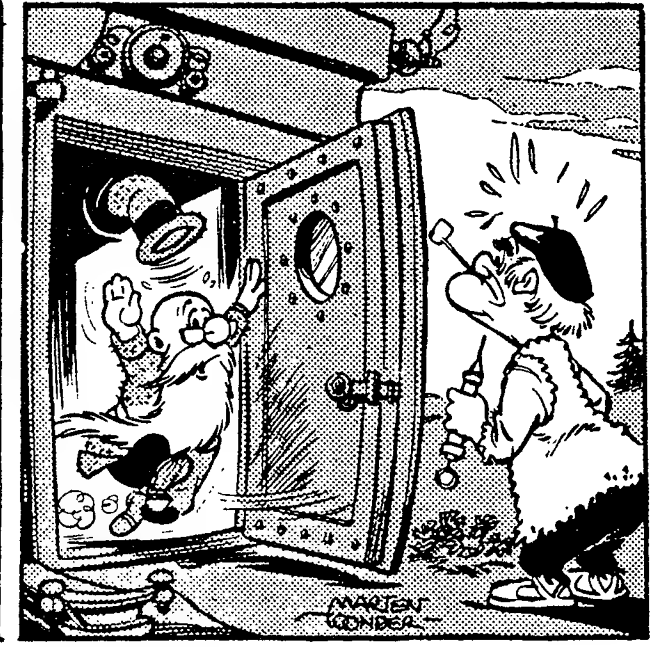
Zo sprekende greep hij een spuit uit de kraam, wierp de deur dicht en stelde zich aan het hoofd van het groepje. Dat volgde zwijgend, want zijn woorden hadden een diepe indruk gemaakt.

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

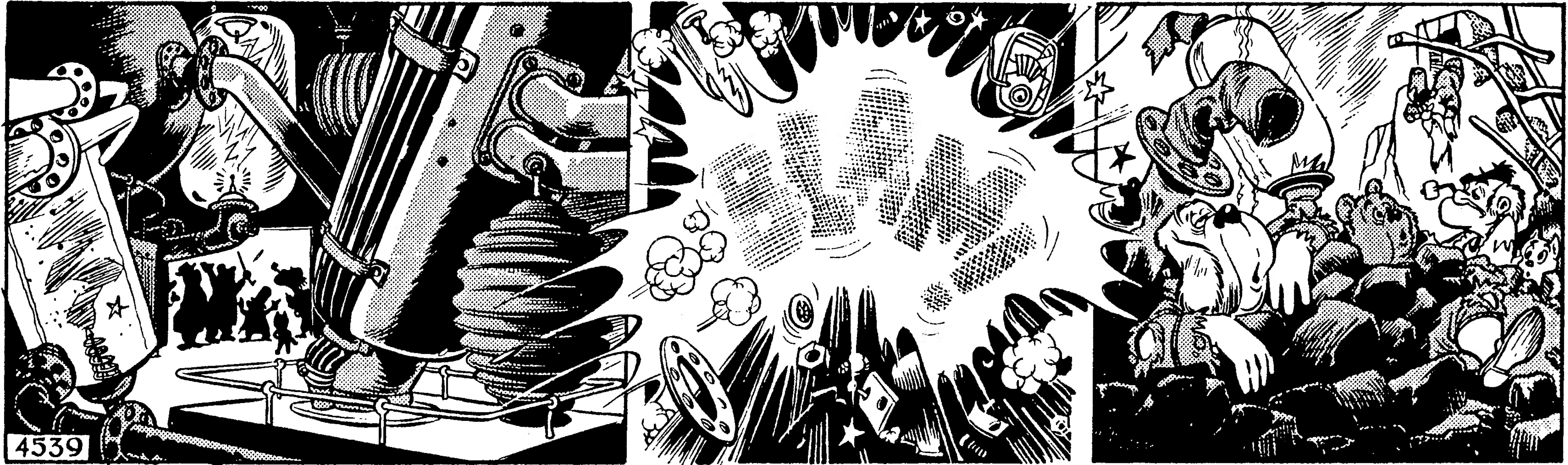

4538 Al voortlopende schudde Terpen Tijn de slaap van zich af — en na enige tijd begon hij er zelfs pret in te krijgen.
„Er zit lente in de lucht!" verklaarde hij. „Het wordt tijd om weer aan het werk te gaan. En het is geen slecht begin om de onrijpe vibratie van een gezel te gaan fixeren. Dat maakt de trilling los."
„Ik weet niet of dat nu wel juist is", zei heer Ollie op klagende toon. „Ik zou liever zien, dat we het schilderij gingen vernietigen!"
„Dat was beloofd", vulde Joost aan. „Uit alle donkere hoeken grijnst niks ons aan, als ik zou vrij mag zijn.
„Dat komt omdat er pap in julie bolle koppen zit", zei de kunstenaar. „Niks zal jullie altijd aangrijnzen want niks is overal waar voze vleeslichamen zijn."
„Misschien wel", zei Tom Poes. „Daarom is het goed om niks te kunnen zien."
Op dat moment kwam het laboratorium in het zicht. Het lag rustig op een heuveltop en niets verried wat er in het inwendige plaats greep. Toch was dat erg genoeg. Professor Prlwytzkofsky had met zenuwtrekkingen op het gelaat zijn instrumenten gegrepen — en nu was hij doende de electrische bedrading los te rukken.
„Ach!" zo riep hij op snerpende toon. „De aanstrenging is te groot voor mij; de materie-ontbinder grijnst mij aan en de angst voor morgen werkt mij op de nerven. Niks moet vernietigd worden!"

Met bevende vingers verbond hij enige draden, daarop schakelde hij de stroom in en snelde naar buiten.
„Pas op!" schreeuwde hij tot de naderende kunstenaar. „Er volgt ener kortsluiting. Achting!"
„Huh?" vroeg Terpen Tijn ongerust. „Waar is het schilderij?"

TOM POES EN DE NIKS

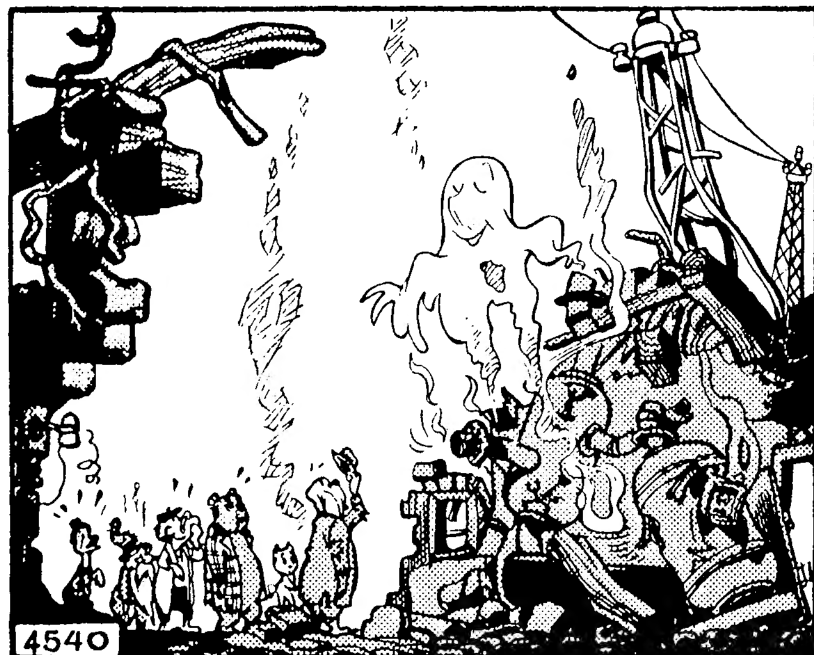
Door Marten Toonder

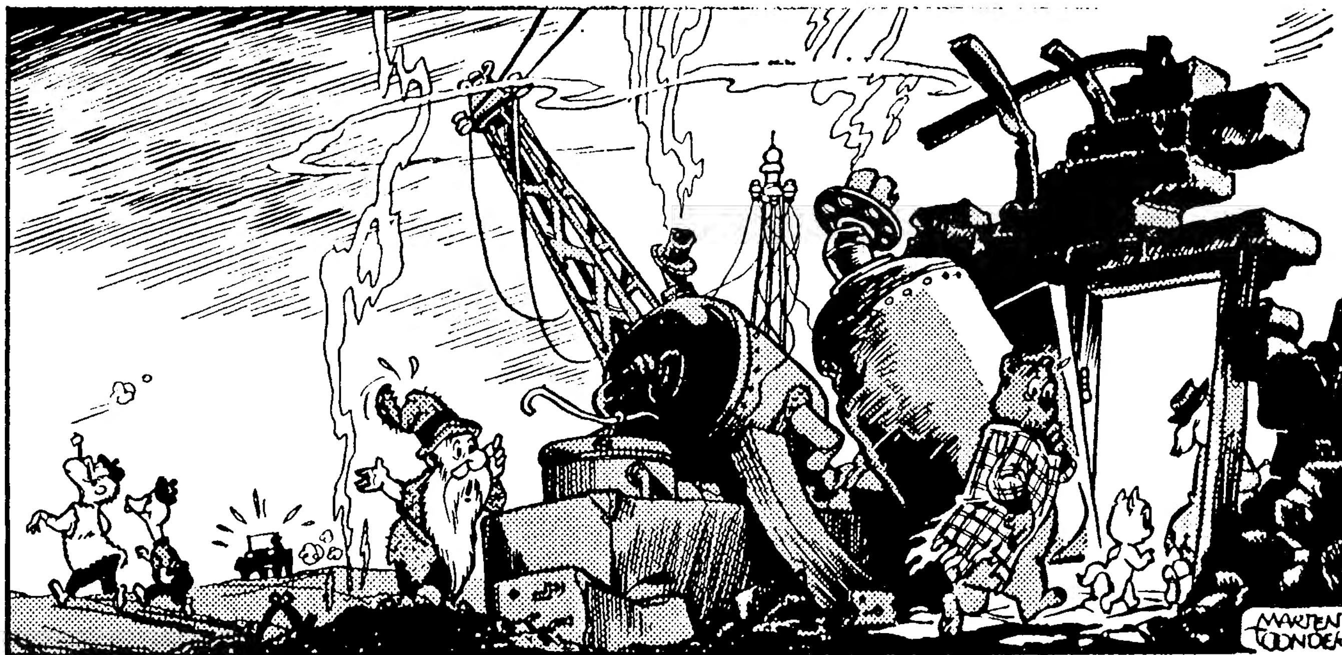

4539 De rest van het groepje voegde zich al spoedig bij de kunstenaar Tijn, die ongerust voor het laboratorium stond. Binnen waren grote lichtflitsen te zien en een hol gegons zwol er aan tot een gierend geknetter.
„Niet binnentreden!" riep de professor overspannen. „Daar volgt ener kortsluiting!"
„Waar is het schilderij?" vroeg Terpen Tijn dreigend. „Ik moet het fixeren!"
„Waar is niks?" vulde heer Bommel aan en Joost prevelde op de achtergrond:
„Het zou toch juister zijn om het doekje in barreltjes te maken. Te vernietigen, bedoel ik. Dat was beloofd, als ik zo vrijpostig mag wezen."
„Wat is dat voor een apparaat daar binnen?" vroeg Tom Poes.
„Daar binnen is der materie-ontbinder!" riep de geleerde. „En niks is daar ook met der schilderij. Pak u weg! Hoogspanning!"
Hij begon koortstachtig op de menigte in te dringen, maar voordat hij er in geslaagd was om iedereen uit de buurt te krijgen ging het geknetter over in een huilende toon — en daarop volgde er een knal die het bouwwerk geheel in puin legde.
Een dichte stofwolk onttrok het toneeltje enige tijd aan het oog en het geluid van vallende stenen drong gesmoord uit de nevels door.
Toen de dampen opgetrokken waren was er nog slechts een ruïne zichtbaar waaruit enkele figuren zich moeizaam oprichtten.
„Zeer betreurenswaardig", mompelde Joost, verwezen om zich heen blikkend. „Maar het komt me voor, dat er barreltjes gemaakt zijn, wanneer ik me zo mag uitdrukken."
„W-waar b-ben ik?" vroeg heer Ollie. „W-waar is niks? Wat is er gebeurd, als iemand begrijpt wat ik bedoel?"
„Der materie is ontbonden", riep de professor uit de hoogte. „En niks is vrijgekomen."

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4540 Professor Prlwytzkofsky liet zich voorzichtig uit het raam zakken waarin de ontploffing hem geworpen had — en ook zijn bezoekers maakten zich los uit de resten van het eens zo gave laboratorium.
,,Wat jammer, hè?'' zei Wammes Waggel. ,,Mijn schilderij zal wel kapot zijn, denken jullie ook niet?''
,,Ik ben bang van wel, makker'', prevelde Terpen Tijn. ,,De verf is natuurlijk van de flarden gebladderd in de hitte-vibratie. Altijd fixeren met vuurvaste harsen — denk daar voortaan om!''
,,Praw!'' riep de geleerde uit. ,,Welker domkop praat nu over malerij wanneer de materie ontbonden is! Hier is een groter daad gesteld waar der ganse wetenschap een bijspel aan nemen kan: der ontbinder heeft zichzelf ontbonden.''
,,En het schilderstukje ook, met uw welnemen'', vulde Joost aan. ,,Daar gaat het om, want dat was beloofd.''
,,Juist'', beaamde heer Ollie. ,,Daarom heb ik mij aan het hoofd gesteld van deze groep. Om niks te bevrijden, als men begrijpt wat ik bedoel. Maar waar is niks?''
,,Daar gaat hij'', zei Tom Poes.
Hij wees op een witte figuur die doorzichtig uit de puinhopen opsteeg en zich snel oploste.
,,Barreltjes!'' hoorde men nog met dunne stem roepen. ,,Nu is de rap-vlugge niks niet meer bekijkbaar...''
,,Komaan'', hernam heer Bommel. ,,Onze taak is volbracht. De thee wacht, Joost.''
,,Ik zal mij reppen, als u mij toestaat'', zei de bediende.

Hij voegde de daad bij het woord, zodat hij als eerste het bouwvallige pand verliet. De rest volgde en zo stond de geleerde al spoedig eenzaam temidden van zijn onderzoekingen. In de intredende stilte drong nu het geluid van een naderende automotor tot hem door.
,,Daar komt der kommissaar'', mompelde hij. ,,Ja, ja. Der experiment is ten einde, die konklusie is getrokken en nu moet er rekenschap gegeven worden.''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4541 Commissaris Bulle Bas had de ontploffing vanuit de verte waargenomen en hij had zich haastig naar het toneel van de ramp gespoed.

,,Wat is hier gebeurd?'' vroeg hij ongerust, uit zijn jeep stappend. ,,Is het ernstig, prof?''

,,Gans ernstig'', gaf de geleerde toe. ,,De materie is ontbonden!''

,,Oh'', hernam de politiechef onthutst. ,,Ontbonden, huh? Daar zit een bevriende mogendheid achter, wil ik wedden. Maar we zullen de schurken weten te vinden!''

,,Nee, nee!'' riep de professor uit. ,,Daar zit niemand achter. Der straal heeft gewerkt en het experiment is geslaagd.''

,,Geslaagd?'' vroeg de ander, een verwilderde blik op de puinhopen werpend. ,,Wat is hier geslaagd, zou ik willen weten?''

,,Der proef'', zei de geleerde geduldig. ,,Der ontbinder heeft zich ontbonden en niks is vrijgekomen. Ik ga daar ener verslag van schrijven, kommissaar. Dan kan de wetenschap zijn konklusies trekken.''

Hij lichtte de hoed en liep huiswaarts, de beambte ontdaan achterlatend.

Intussen hadden Terpijn Tijn en Wammes Waggel opnieuw de kraam bereikt waar de eerste zijn winterslaap gehouden had.

,,Zo, makker'', sprak de kunstenaar. ,,Jij bent dus schilder geweest en je hebt niks vastgelegd. Niet gek voor een gezel. Maar omdat je vergeten hebt om de zaak te fixeren is de vibratie in je linnen geslagen — en nu is niks weer eh... dinges.''

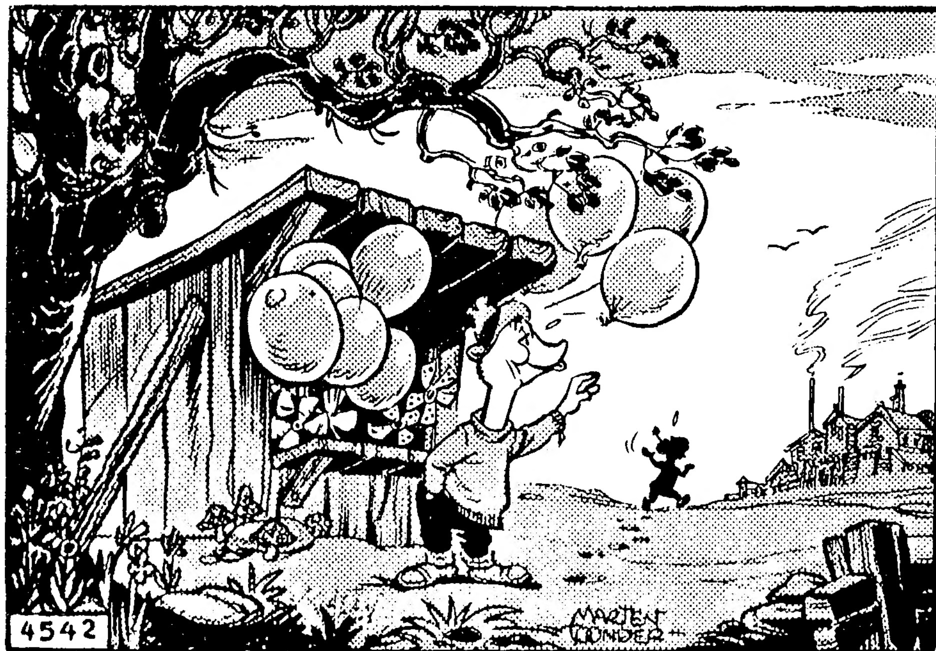
,,Jammer, hè?'' zei Wammes. ,,Maar het was niet zo moeilijk, hoor. Als je me nog wat verf geeft maak ik weer niks.''

De meester had echter geen oren naar dit voorstel.

,,Aan m'n zolen'', hernam hij. ,,Ga jij maar weer in je kraam.''

TOM POES EN DE NIKS

Door Marten Toonder

4542 Wammes Waggel was wel even teleurgesteld, dat hij niet langer een kunstschilder was. Maar Terpen Tijn zette hem in korte woorden over dit gevoel heen.

„Een vent die niks kan schilderen is nog niet altijd een artist", sprak hij. „Je moet je uitgedrukte vibraties ook aan de man kunnen brengen — en dat was bij jou eh... dinges, makker. Je hebt alleen maar een volksoploop om mijn winterslaap verzameld. Nee, jij je kraam en ik vibreren; dat is de verdeling!"

Na deze woorden nam hij afscheid en verdween in de richting van de stad. Wammes opende daarop bedrijvig zijn stalletje en etaleerde de ballonnen en de molentjes op voordelige wijze.

„Dit is toch ook wel enigjes", sprak hij tot zichzelf. „En het is veel rustiger dan schilderen. Maar ik hoop, dat er vlug iemand komt om iets te kopen, want ik heb reuze dorst."

„Ik heb honger", sprak heer Ollie, die op dat moment in Bommelstein aan tafel ging. „Wil je wel geloven, dat ik in geen tijden voedzaam gegeten heb, jonge vriend? Iedere hap bleef mij in de keel steken — en wanneer ik soep at staarde niks mij uit de vetoogjes aan."

„Excuseer, heer Olivier", zei Joost, die met een dienblad vol schalen naderde. „Dat was de angt voor morgen, wanneer ik zo vrij mag zijn. Niks kan niet kijken als men hem niet ziet. En ik heb de soep een ietsje magerder getrokken, met uw welnemen."

„Niks kan wèl kijken", zei Tom Poes. „Hij is overal, maar men kan hem niet zien en daarom..."

„Begin nu niet weer", hernam heer Bommel haastig. „Ik weet er alles van, want ik heb over dit onderwerp eens een héél mooie lezing gehouden, Laten we een slokje drinken, want ik heb dorst. Proost, jonge vriend. Op niks!"

EINDE VAN DIT VERHAAL

94 06 04